

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V1

NOVEMBER 2015 (R)

PUNTE: 80

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 15 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit DRIE afdelings:

AFDELING A: LEESBEGRIP	(30)
AFDELING B: OPSOMMING	(10)
AFDELING C: TAAL	(40)

2. Beantwoord AL die vrae.
3. Begin elke afdeling op 'n NUWE bladsy.
4. Trek 'n streep na elke afdeling.
5. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
6. Laat 'n reël oop na ELKE antwoord.
7. Skenk veral baie aandag aan spelling en sinskonstruksie.
8. Beplan jou tyd só:
- AFDELING A: 50 minute
AFDELING B: 30 minute
AFDELING C: 40 minute
9. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: LEESBEGRIP**VRAAG 1****TEKS A: TYDSKRIFARTIKEL**

Lees die onderstaande artikel deur en beantwoord die vrae wat volg.

WEES VERSIGTIG VIR DIE DWELMMONSTER!

- 1 Elvis Johnson* was 'n dwelmverslaafde. Tog het hy daarin geslaag om sy verslawing te oorwin. Hy het vier jaar lank dwelms gebruik, maar is nou al 'n jaar skoon. Hier vertel die 19-jarige Elvis sy verhaal.
- 2 Toe ek 'n kind was, het ek, net soos ander kinders, ook planne vir my toekoms gehad. Dit was nooit my droom om 'n dwelmverslaafde te wees wanneer ek groot is nie. Dit was definitief nie deel van my toekomsplanne nie; tog het dwelms en alkohol my drome verwoes. Ek het al op 13-jarige ouderdom begin drink. Die jaar tevore het ek begin rook. Toe ek die eerste keer op 14-jarige ouderdom dwelms gebruik het, is 'n verslaafde gebore.
- 3 Dit was een naweek tydens 'n partytjie toe my "beste vriend" my omgepraat het om *cat* uit te toets om my te laat ontspan. *Cat* word van methcathinone gemaak, wat 'n baie sterk stimulant is. Baie gou moes ek elke dag *cat* gebruik om goed te funksioneer. Ek kon nie meer daarsonder klaarkom nie. Saans kon ek nooit aan die slaap raak as ek nie êrens in my kamer genoeg *cat* vir die volgende dag weggesteek het nie. Die gebruik van *cat* het ook my eetlus beïnvloed. Wat begin het as "naweekpret", het in 'n leefwyse verander.
- 4 Soggens, voordat ek universiteit toe gery het, moes ek *cat* gebruik. As ek enigiets voor my studentevriende moes doen, soos byvoorbeeld 'n toespraak lewer, moes ek voor die tyd eers weer *cat* gebruik. Dit het my die selfvertroue gegee wat ek nooit as skoolkind gehad het nie en het my laat voel asof alles perfek is.
- 5 Maar dit was 'n leuen.
- 6 *Cat* het van my 'n eensame mens gemaak. Ek het in 'n donker wêreld geleef. Die enigste ander bewoners van hierdie geheime wêreld was ander dwelmverslaafdes. My geduldige ouers het agtergekom iets was fout en het met my daarvoor probeer gesels. Ek het egter nooit teenoor hulle erken dat ek 'n dwelmprobleem het nie.
- 7 My ouers het my na verskillende rehabilitasiesentrums gestuur om my te help om my dwelmverslawing te oorkom. Hierdie pogings het vier keer misluk. Toe my ouers nie meer die leuens, die aggressiewe gedrag, die vloektaal en diefstal van hulle geld en ander besittings kon verduur nie, het hulle na die polisie toe gegaan. Ek is in hegtenis geneem en moes in die hof verskyn. As deel van my straf, moes ek nege maande lank na 'n rehabilitasiesentrum toe gaan. Terwyl ek daar was, het ek baie min kontak met my gesin gehad. Eers na vier maande kon my ouers 'n uur lank op 'n keer by my kom kuier.

- 8 Dié nege maande lange rehabilitasie was die moeilikste, maar die beste ding wat nog ooit met my gebeur het. Ek is nou weer die ou Elvis Johnson en is vasbeslote om nooit weer na my slegte gewoontes terug te keer nie.
- 9 As ouers die tekens van dwelmverslawing ken, kan hulle hulle kinders vroeër help. Een teken is byvoorbeeld wanneer jou verslaafde kind sê: “Ma, mag ek asseblief R200 of R250 vir ’n roomys kry?” Dit is wat dwelms kos. ’n Tweede teken is wanneer jou kind gedurig snuif en vir jou sê dat hy maar net ’n verkoue het. Jy weet egter dit is nie waar nie.
- 10 Dwelmverslawing lei uiteindelik na een van drie plekke: ’n rehabilitasiesentrum, die tronk of ’n lykshuis. ’n Dwelmverslaafde is nie ’n slegte mens nie. Dis ’n normale mens met ideale, maar iemand wat in ’n oogwink die verkeerde ding gedoen het. Van daardie oomblik af verander sy/haar lewe. Hoe gouer die persoon hulp kry, hoe beter. Met ondersteuning van ouers en die dwelmverslaafde se eie wilskrag is dit moontlik om te herstel.

* Nie sy regte naam nie.

[Uit: www.google.com]

[Verwerk uit www.huisgenoot.co.za]

- 1.1 Haal EEN woord uit paragraaf 1 aan wat aandui dat daar nie meer ’n teken van dwelms in Elvis se liggaam is nie. (1)
- 1.2 Rangskik die volgende gebeurtenisse in Elvis se lewe in die regte volgorde. Skryf net die vraagnommer (1.2) en die antwoord in die regte volgorde neer, byvoorbeeld 1.2 D, E, F.
- A Hy het begin drink.
B Hy het dwelms begin gebruik.
C Hy het begin rook. (1)
- 1.3 Elvis het ONMIDDELLIK aan dwelms verslaaf geraak.
Haal ’n SIN uit paragraaf 2 aan om hierdie stelling te motiveer. (1)

- 1.4 Elvis verwys ironies na sy “beste vriend” (Paragraaf 3).
Verduidelik waarom dit ironies is. (2)
- 1.5 Kies die antwoord wat die sin KORREK sal voltooi. Skryf net die vraagnommer (1.5) en die antwoord (A–D) neer, byvoorbeeld 1.5 E.
Die hoofgedagte van paragraaf 3 is ...
- A die bestanddele van die dwelm *cat*.
B Elvis se probleme om te slaap.
C die effek van *cat* op Elvis se eetlus.
D hoe *cat* Elvis se lewe verander het. (1)
- 1.6 Waarom, dink jy, het Elvis sy *cat* weggesteek? (1)
- 1.7 Watter uitwerking het *cat* op Elvis gehad voordat hy ’n toespraak moes lewer? (1)
- 1.8 Hoekom bestaan paragraaf 5 net uit een sin? (1)
- 1.9 “Ek het in ’n **donker** wêreld geleef.” (Paragraaf 6)
- 1.9.1 Het die woord “donker” ’n denotatiewe of konnotatiewe betekenis? (1)
- 1.9.2 Waarom is die gebruik van die woord “donker” funksioneel? (1)
- 1.9.3 Haal ’n woord uit paragraaf 6 aan wat die betekenis van die woord “donker” versterk. (1)
- 1.10 Verwys na paragraaf 6.
Noem EEN manier waarop Elvis se ouers hom probeer help het. (1)
- 1.11 “Die nege maande lange rehabilitasie was die moeilikste, maar die beste ding wat nog ooit met my gebeur het.” (Paragraaf 8)
- 1.11.1 Waarom was dit moeilik? (1)
- 1.11.2 Waarom was dit die beste ding? (1)
- 1.12 Hoekom behoort ’n ouer agterdogtig te wees as ’n kind R200 of R250 vra om roomys te koop? (1)
- 1.13 Watter verskoning gee ’n dwelmverslaafde as hy/sy gedurig snuif? (1)
- 1.14 Waarom kan ’n dwelmverslaafde in die volgende plekke beland?
- 1.14.1 Rehabilitasiesentrum (1)
- 1.14.2 Tronk (1)
- 1.14.3 Lykshuis (1)
- 1.15 Hoekom, dink jy, verskyn die verteller se regte naam nie in die artikel nie? (1)

- 1.16 Oor watter sosiale probleem handel die leesstuk? (1)
- 1.17 Watter boodskap dra die prentjie vir jou oor? (1)
- 1.18 Waarteen waarsku Elvis se verhaal jongmense? (1)

TEKS B: DEPARTEMENT VAN VERVOER SE PLAN VIR VEILIGER PAAIE

Bestudeer die inligting hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

VEILIGER SPOEDBEPERKINGS

40 IN STEDE

80 BUIITE STEDE

100 OP 'N SNELWEG

! GEEN SKOOLKINDERS AGTEROP BAKKIES NIE

BESTUURDERS MOET ELKE VIER JAAR 'N TOETS SKRYF

[Verwerk uit www.grafika24.com]

- 1.19 Waar mag bestuurders die vinnigste ry? (1)
- 1.20 Waarom word die spoedbeperkings in dié spesifieke volgorde gerangskik? (1)

- 1.21 Kies die antwoord wat die sin KORREK sal voltooi. Skryf net die vraagnommer (1.21) en die antwoord (A–D) neer, byvoorbeeld 1.21 E.

Die funksie van die volgende teken in hierdie konteks is om ... aan te dui.

- A gevaar
B 'n ongeluk
C padwerke
D 'n padblokkade (1)

- 1.22 Hoe weet jy dat die Departement van Vervoer bekommerd is oor die veiligheid van skoolkinders? (1)

- 1.23 Waarom is die gebruik van die prentjie hieronder gepas?

(1)

- 1.24 Kies die korrekte antwoord tussen hakies. Skryf net die vraagnommer (1.24) en die antwoord neer.

Bestuurders moet (gereeld/selde/slegs een keer) 'n rybewystoets aflê. (1)

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B: OPSOMMING**VRAAG 2**

Lees die onderstaande teks deur en voer die instruksies uit.

INSTRUKSIES

1. Som die SEWE redes waarom elektroniese speletjies vir volwassenes goed is, op.
2. Skryf die redes PUNTSGEWYS neer.
3. Nommer die redes van 1 tot 7.
4. Jou opsomming mag nie langer as 70 woorde wees nie.
5. Dui die KORREKTE getal woorde aan die einde van die opsomming aan.

TEKS C: ELEKTRONIESE SPELETJIES IS GOED VIR VOLWASSENES

Kla jou ouers dat jy hopeloos te veel tyd aan elektroniese speletjies bestee? Miskien moet hulle begin saamspeel. Die jongste navorsing gee die volgende redes waarom elektroniese speletjies ook vir volwassenes goed is.

Baie volwassenes is depressief en moeg na 'n dag se werk. Hulle lewens bestaan mos net uit werk, rekeninge en verantwoordelikhede. Elektroniese speletjies kan sulke volwassenes help om te ontspan. Ontspanne volwassenes is mos gelukkiger mense. Elektroniese speletjies help hulle ook om meer gebalanseerd te lewe, want terwyl hulle speel, is die verantwoordelikhede van die lewe op die agtergrond.

In die Verenigde State van Amerika speel meer as vyftig persent van die volwassenes elektroniese speletjies. Dit help hulle om op sosiale vlak met nuwe mense te gesels, want 'n speler het altyd iets om oor te praat as hy/sy 'n medespeler aanlyn ontmoet.

Dit is belangrik dat enige paartjie elektroniese speletjies saamspeel. Volgens navorsing versterk dié kwaliteityd van saamspeel die paartjie se verhouding.

Navorsing het bewys dat elektroniese speletjies kreatiwiteit stimuleer. Volwassenes kan hierdie kreatiwiteit na ander fasette van hul lewens oordra. Elektroniese speletjies kan ook kompetender wees. Deur kompetender te speel, kan 'n volwassene leer dat wen of verloor deel van die lewe is.

Oog-handkoördinasie is baie belangrik. Goeie oog-handkoördinasie beteken byvoorbeeld dat jou hande en oë kan saamwerk, soos wanneer jy bestuur. Elektroniese speletjies verbeter volwassenes se oog-handkoördinasie.

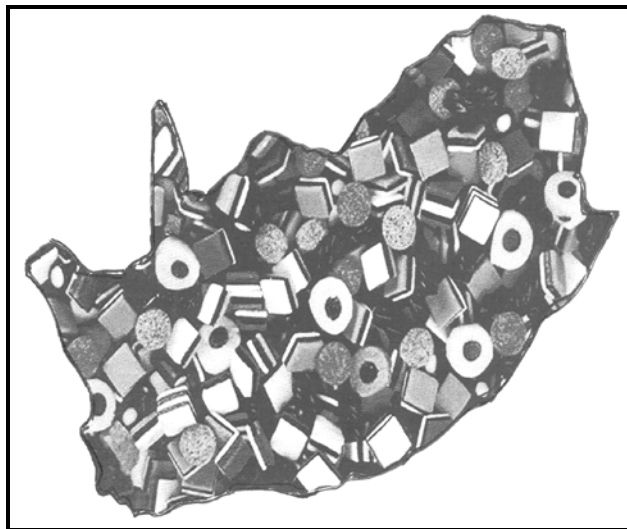
As jou ouers dus weer oor elektroniese speletjies kla, nooi hulle eerder om saam met jou te speel.

[Verwerk uit www.lifehack.org]

TOTAAL AFDELING B: 10

AFDELING C: TAAL**VRAAG 3: ADVERTENSIE****TEKS D**

- Die taalvrae wat volg, is op die advertensie hieronder gebaseer.
- Die nommering in die advertensie verwys na die nommer van die vraag wat beantwoord moet word.
- Opsetlike taalfoute kom voor.

BEACON LIQUORICE ALLSORTS

(3.3) *Dit neem ALLE SOORTE om Suid-Afrika te bou!*

Wanneer jy aan liquorice dink, dink jy aan *Beacon Allsorts*.
Dis omdat ons die nommer EEN, smaaklikste liquorice
in **Suid-Afrika** is!

Oud of jonk, 'n mens het (3.5) ... gunstelingkleur, -vorm
-grootte, -tekstuur en -geur.

Beacon Allsorts bied die beste
pret-eet-ervaring met 'n hele reeks lekkers.

(3.6) ... navraag by eksklusiewe winkels.

(3.7) **LEKKER**

LEKKERDER

LIQUORICE

[Verwerk uit www.beaconallsorts.co.za]

- 3.1 Wie is die adverteerder? (1)
- 3.2 In hierdie advertensie is Suid-Afrikaners die teikengroep.
Hoe beklemtoon die advertensie dit? (1)
- 3.3 Die sin “Dit neem ALLE SOORTE om Suid-Afrika te bou!” is dubbelsinnig.
Noem TWEE betekenisse van die adverteerder se woorde “ALLE SOORTE”. (2)
- 3.4 Noem TWEE tegnieke waarmee die adverteerder jou probeer oortuig om die produk te koop. (2)
- 3.5 Voltooi die onderstaande sin met die ontbrekende VOORNAAMWOORD.
Oud of jonk, ’n mens het ... gunstelingkleur, -vorm, -grootte, -tekstuur en -geur. (1)
- 3.6 Kies die antwoord wat die sin KORREK sal voltooi. Skryf net die vraagnommer (3.6) en die antwoord (A–D) neer, byvoorbeeld 3.6 E.
... navraag by eksklusiewe winkels.
A Doen
B Maak
C Vra
D Bespreek (1)
- 3.7 Verwys na die trappe van vergelyking “LEKKER – LEKKERDER – LIQUORICE”.
3.7.1 Vervang “LIQUORICE” met die korrekte OORTREFFENDE TRAP van “lekker”. (1)
3.7.2 Watter idee skep die adverteerder met hulle trappe van vergelyking “LEKKER – LEKKERDER – LIQUORICE”? (1)
- [10]**

AFDELING C: TAAL**VRAAG 4: STROKIESPRENT****TEKS E**

- Die taalvrae wat volg, is op die strokiesprent hieronder gebaseer.
- Voer die instruksies by elke vraag uit.

GARFIELD**Raampie 1****Raampie 2**[Verwerk uit: www.garfield.com]

- 4.1 Wat is die funksie van die ellips in raampie 1? (1)
- 4.2 “Haai, my hoofpyn is weg.” (Raampie 1)
Gebruik die HOMONIEM van “Haai” in ’n volsin. (1)
- 4.3 Verwys na raampie 2.
- 4.3.1 Noem TWEE tekens wat wys dat die man moedeloos is. (2)
- 4.3.2 Skryf “EK’S” volledig uit. (1)
- 4.3.3 Op watter TWEE maniere word Garfield se woorde beklemtoon? (2)
- 4.4 Wat impliseer Garfield se woorde in raampie 2? (1)
- 4.5 Hoe weet jy dat Garfield se stert swaai? (1)

- 4.6 Kies die woord wat die volgende stelling KORREK sal voltooi. Skryf net die vraagnommer (4.6) en die antwoord (A–D) neer, byvoorbeeld 4.6 E.

Garfield se woorde (raampie 2) maak die man se woorde (raampie 1) vir die leser ...

- A komies.
- B tragies.
- C realisties.
- D romanties.

(1)
[10]

VRAAG 5: ARTIKEL EN PRENT

TEKS F

- Die taalvrae wat volg, is op die artikel hieronder gebaseer.
- Opsetlike taalfoute kom voor.
- Voer die instruksies by elke vraag uit.

(5.1.1) DIE KOEKSISTER IS TROTS SUID-AFRIKAANS

Die Suid-Afrikaanse koeksister

Die Indiese jalebi

[Uit: www.google.com]

(5.1.2) Koeksisters is 'n Suid-Afrikaanse lekkerny. (5.1.3) 'n Smullekkersmaak kry jy in elke happie!

(5.1.4) Orals waar jy gaan, sal jy koeksisters kry. Dit verskyn op (5.1.5) (spyskaart) in restaurante. (5.1.6) Jy koop dit by kettingwinkels. (5.1.7) Dit is selfs gewild by meisiesskole.

Die basiswoord van koeksister is "koek". "Sister" verwys na die twee of drie repies deeg wat gevleg word om die koeksister te vorm. (5.1.8) Sister verwys ook na die siggeluid wat die koeksister maak. Jy week dit in koue stroop. (5.1.9) Jy moet dit eers in warm olie bak. Dit is soet, stroperig, bros buite en sag binne. (5.1.10) Baie mense sê: "Koeksisters is deel van die Suid-Afrikaanse tradisie."

(5.1.11) Die Maleiers, wat as slawe hierheen gekom het het die koesister Suid-Afrika toe gebring. Die Maleise koesister, wat anders as die koeksister is, is oliebolvormig, geurig, in stroop gedoop en word in klapper gerol. Dit is soos die Indiese *jalebi* of *gulab jamun* wat in stroop geweek word. Die Kaapse Maleiers geniet elke (5.1.12) Sondag koesisters saam met 'n koppie tee.

Koeksisters is 'n heerlike nagereg om by spesiale geleenthede en feeste te bedien. Betsie Verwoerd het ook koeksisters aan mnr. Mandela bedien kort na sy (5.1.13) (vrylaat). (5.1.14) Dit was 'n geskikte manier om die ys te breek.

[Verwerk uit www.africhef.com]

5.1.1 Verander die STELSIN na 'n VRAAGSIN.

Die koeksister is trots Suid-Afrikaans. (1)

5.1.2 Skryf die ADJEKTIEF in die sin neer.

Koeksisters is 'n Suid-Afrikaanse lekkerny. (1)

5.1.3 Rangskik die woorde in die sin hieronder en begin met die ONDERWERP van die sin wat onderstreep is.

'n Smullekkersmaak kry jy in elke happie! (1)

5.1.4 Skryf die volgende sin oor en begin met die onderstreepte HOOFSIN.

Orals waar jy gaan, sal jy koeksisters kry. (1)

5.1.5 Gee die MEERVOUD van die vetgedrukte woord.

Dit verskyn op **spyskaart** in restaurante. (1)

5.1.6 Waarna verwys die persoonlike voornaamwoord **dit** in die volgende sin? Skryf slegs die EEN woord neer.

Jy koop **dit** by kettingwinkels. (1)

5.1.7 Skryf die woord wat verkeerd gespел is, korrek oor.

Dit is selfs gewild by meisiesskole. (1)

5.1.8 Verbind die twee sinne met die VOEGWOORD tussen hakies.

Sister verwys ook na die sissgeluid wat die koeksister maak. Jy week dit in koue stroop. (terwyl)

Begin die sin só: Sister verwys ook na die sissgeluid wat die koeksister maak terwyl ... (1)

5.1.9 Skryf die volgende sin oor in die INFINITIEF.

Jy moet dit eers in warm olie bak.

Skryf die hele sin oor en begin só: Jy behoort ... (1)

5.1.10 Skryf die sin oor in die INDIREKTE REDE.

Baie mense sê: "Koeksisters is deel van die Suid-Afrikaanse tradisie."

Begin só: Baie mense sê dat ... (1)

5.1.11 Skryf die sin oor en vul die ontbrekende LEESTEKEN in.

Die Maleiers, wat as slawe hierheen gekom het het die koesister Suid-Afrika toe gebring. (1)

5.1.12 Skryf die AFKORTING van die vetgedrukte woord neer.

Die Kaapse Maleiers geniet elke **Sondag** koeksisters saam met 'n koppie tee. (1)

5.1.13 Gee die KORREKTE VORM van die woord tussen hakies.

Betsie Verwoerd het ook koeksisters aan mnr. Mandela bedien kort na sy (vrylaat). (1)

5.1.14 Kies die antwoord wat die volgende sin KORREK sal voltooi. Skryf net die vraagnommer (5.1.14) en die antwoord (A–D) neer, byvoorbeeld 5.1.14 E.

"Dit was 'n geskikte manier om die ys te breek." In hierdie konteks beteken die uitdrukking "om die ys te breek", om ...

A ys in stukkies te breek.

B iets gevaarliks te doen.

C ongemaklik te voel.

D 'n moeilike situasie op te los. (1)

5.2 **TEKS G**

- Die taalvrae wat volg, is op die gesprek hieronder gebaseer.
- Opsetlike taalfoute kom voor.
- Voer die instruksies by elke vraag uit.

[Verwerk uit *Huisgenoot*, 4 September 2014]

Rosslyn Bernard, die kassiere, praat met mev. Emily Jones wat die winkel vir die eerste keer besoek.

Rosslyn: Goeiemôre, Mevrouw. Is dit die eerste keer dat (5.2.1) (u/jy) ons winkel besoek?	5.2.1 Kies die korrekte VOORNAAMWOORD. (1)
Emily: Ja, ek moet (5.2.2) (erken/herken) ek voel nog baie vreemd hier.	5.2.2 Kies die korrekte WERKWOORD. (1)
Rosslyn: Mevrouw, ons winkel se goedkoop (5.2.3) (pryse/koste) sal enigiemand laat tuis voel.	5.2.3 Kies die korrekte SELFSTANDIGE NAAMWOORD. (1)
Emily: Ek stem saam. Jy weet, deesdae is (5.2.4) (suiker, tee, meel, tamatiesous en rys) vreeslik duur, maar 'n mens moet eet. (5.2.5) (Die meer ek probeer spaar, die duurder word die items.)	5.2.4 Gee EEN woord vir die woorde tussen hakies. (1) 5.2.5 Verbeter die sin. Begin jou antwoord só: Hoe ... (1)
Rosslyn: (5.2.6) (Ai/Aitsa) Mevrouw, ek is regtig jammer om dit te hoor.	5.2.6 Kies die korrekte UITROEP. (1)

[20]

TOTAAL AFDELING C: 40
GROOTTOTAAL: 80

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V1

NOVEMBER 2015

MEMORANDUM

PUNTE: 80

Hierdie memorandum bestaan uit 11 bladsye.

AFDELING A: LEESBEGRIP**ASSESSERINGSRIGLYNE**

- Spel- en taalfoute in antwoorde word nie gepenaliseer nie omdat die fokus op begrip is. (Indien die spelfout egter die betekenis van die antwoord verander, moet dit as verkeerd nagesien word.)
- Indien die leerder woorde uit 'n ander taal gebruik as die taal waarin die vraestel verskyn, word daardie vreemde woorde geïgnoreer (toegedruk). Indien die antwoord sonder daardie vreemde woorde sinvol in Afrikaans is, word die leerder NIE GEPENALISEER NIE. Indien die vreemde woord in die antwoord vereis word, is dit aanvaarbaar.
- By oop vrae word geen punt toegeken vir JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE nie. Die rede/motivering verdien die punt.
- Geen punt word toegeken vir WAAR/ONWAAR of FEIT/MENING nie. Die rede/motivering verdien die punt.
- Waar eenwoord-antwoorde/opeenvolgende woorde/gedeeltes van sinne gevra word en die leerder gee 'n volsin, is dit korrek **MIT** die korrekte antwoord onderstreep of op een of ander wyse uitgelig word.
- Wanneer TWEE/DRIE feite vereis word en 'n reeks word gegee, word SLEGS die eerste TWEE/DRIE nagesien.
- Aanvaar dialektiese variasies.
- Aanvaar die letter wat met die korrekte antwoord ooreenstem EN/OF die antwoord wat volledig geskryf word vir meervoudigekeuse-vrae.

VRAAG	MEMORANDUM (600 woorde)	PUNT	DENK- VLAK (Barrett)
1.1	“skoon”	1	2
1.2	<ul style="list-style-type: none"> • Hy het begin rook. Hy het begin drink. Hy het dwelms begin gebruik. • C, A, B (Enige EEN) 	1	2
1.3	<ul style="list-style-type: none"> • “Toe ek die eerste keer op 14-jarige ouderdom dwelms gebruik het, is 'n verslaafde gebore.” • “Toe ... gebore.” (Enige EEN) 	1	2
1.4	<ul style="list-style-type: none"> • 'n Beste vriend is iemand wat 'n mens gewoonlik help/ondersteun/vir jou omgee, maar Elvis se vriend het hom aan dwelms bekendgestel/ was 'n slegte, negatiewe invloed op hom. • Hy/n vriend sou hom nie aan dwelms bekendstel nie. (Of soortgelyk) (✓✓ of geen punte nie) 	2	4
1.5	<ul style="list-style-type: none"> • D • hoe <i>cat</i> Elvis se lewe verander het. • D hoe <i>cat</i> Elvis se lewe verander het. 	1	3

VRAAG	MEMORANDUM	PUNT	DENK-VLAK (Barrett)
1.6	<ul style="list-style-type: none"> Sodat sy ouers/huismense/gesinslede nie die dwelms ontdek nie. Sodat sy ouers/huismense/gesinslede nie bewus word van sy dwelmverslawing nie. Sodat hy <i>cat</i> beskikbaar het vir die volgende dag. Want hy het geweet dit is onwettig om <i>cat</i> te gebruik. (Enige EEN of soortgelyk) 	1	3
1.7	<ul style="list-style-type: none"> Dit het vir hom selfvertroue/moed gegee. Dit het hom laat voel alles is perfek. ”Dit het my die selfvertroue gegee...” (Aanhalingstekens isverplichtend) “[Dit] het my laat voel asof alles perfek is.” (Aanhalingstekens is verplichtend) (Enige EEN of sinonieme) 	1	1
1.8	<ul style="list-style-type: none"> Die sin word so beklemtoon. Die gedagte dat dit ’n leuen was (dat dwelms ’n mens perfek laat voel), word uitgelig/beklemtoon/versterk. Dit dui die wending (in die leesstuk) aan. (Enige EEN of soortgelyk) 	1	5
1.9.1	Konnotatief/konnotatiewe betekenis	1	3
1.9.2	Die woord “donker” beklemtoon/versterk die gevoel van wanhoop/onheil/sonder hoop/eensaamheid/geheimsinnigheid. (Of soortgelyk) (Klem val op die funksie van die woordgebruik en nie op die betekenis nie.)	1	5
1.9.3	“geheime”/”eensame”	1	2
1.10	Hulle het met hom daarvoor probeer gesels/hom daarmee gekonfronteer.	1	1
1.11.1	<ul style="list-style-type: none"> Dit is nie maklik om dwelms te los/gerehabiliteer te word nie. Hy is nie toegelaat om sy familie/gesin te sien nie. Vir vier maande kon hy geen besoek ontvang het nie. Hy kon sy gesin net vir ’n uur lank op ’n keer sien. Hy moes sonder sy familie se ondersteuning die rehabilitasiepad stap. (Enige EEN of soortgelyk) 	1	2
1.11.2	Hy is uiteindelik genees van sy dwelmverslawing/hy het die verslawing oorkom/hy is skoon/hy gebruik nie meer dwelmmiddels nie/hy is weer sy ou self/hy is nou vasbeslote om nie weer dwelmmiddels te gebruik nie.	1	2

VRAAG	MEMORANDUM	PUNT	DENK-VLAK (Barrett)
1.12	<ul style="list-style-type: none"> Dit is wat dwelms kos. Geen roomys kos so baie geld nie (Enige EEN of soortgelyk) 	1	2
1.13	Hy/Sy sê dat hy/sy verkoue het.	1	1
1.14.1	Om behandeling/hulp/rehabilitasie vir sy/haar verslawing te ontvang.	1	3
1.14.2	<ul style="list-style-type: none"> Dwelmgebruik is onwettig. Dwelmgebruik lei tot misdaad (om geld in die hande te kry). (Enige EEN of soortgelyk) 	1	3
1.14.3	<ul style="list-style-type: none"> Die gebruik van dwelmmiddels kan jou jou lewe kos/kan fataal wees. Dwelmmiddels maak jou aggressief en jy kan doodgemaak word tydens 'n bakleiery. Jy kan sterf as gevolg van 'n oordosis dwelmmiddels. Dwelmbase kan jou vermoor indien jy nie kan betaal nie. (Enige EEN of soortgelyk) 	1	3
1.15	<ul style="list-style-type: none"> Sy regte identiteit word beskerm. Hy wil sy identiteit beskerm./Hy is skaam oor wat met hom gebeur het./Hy is bang (vir die dwelmverkopers). Sy familie word beskerm. Dit is nie belangrik wie die verteller is nie; dit gaan oor sy storie. (Enige EEN of soortgelyk) 	1	5
1.16	<ul style="list-style-type: none"> Dwelms/Dwelmverslawing (onder tieners) Groepsdruk (se negatiewe effek) Onkunde van ouers (oor dwelmverslawing) Gebrekkige kommunikasie (tussen ouers en kind) (Enige EEN of soortgelyk) 	1	5
1.17	<ul style="list-style-type: none"> 'n Mens kan 'n dwelmprobleem oorkom/jou rug daarop draai. Die prentjie/sy opgehefde hande simboliseer oorwinning (oor dwelms)/hy is vry/skoon van dwelms. Dit lyk asof die persoon/Elvis sy rug op dwelms gedraai het. Daar is lig aan die einde van die tunnel. (Enige EEN of soortgelyk) 	1	3
1.18	<p>Elvis se verhaal waarsku mense teen:</p> <ul style="list-style-type: none"> dwelms. groepsdruk/slegte vriende. leuens aan jou ouers. (Enige EEN of soortgelyk) 	1	3

TEKS B: DEPARTEMENT VAN VERVOER SE PLAN VIR VEILIGER PAAIE[Verwerk uit www.grafika24.com]

VRAAG	MEMORANDUM	PUNT	DENK-VLAK (Barrett)
1.19	(Bestuurders mag die vinnigste) op 'n snelweg (bestuur).	1	2
1.20	<ul style="list-style-type: none"> • Dit begin by die laagste/stadigste tot die hoogste/vinnigste spoedbeperkings. • Hoe verder uit die stad, hoe vinniger mag jy ry. (Enige EEN of soortgelyk) 	1	2
1.21	<ul style="list-style-type: none"> • A • gevaar • A gevaar (Enige EEN) 	1	3
1.22	<ul style="list-style-type: none"> • Die departement verbied die vervoer van skoolkinders agterop bakkies. • Die gevaarteken by die kinders dui dit aan. • Daar word spesifiek in hierdie grafiese voorstelling na kinders agterop bakkies verwys. (Enige EEN of soortgelyk) 	1	3
1.23	Die teks handel oor (die veiligheid op) paaie. (Die klem val op die inhoud/teks/grafika.)	1	3
1.24	Gereeld	1	3
TOTAAL AFDELING A:		30	

AFDELING B: OPSOMMING**KONSESSIE VIR 2015:****KANDIDATE VERBEUR NIE DIE TAALPUNTE INDIEN HULLE AANHALINGS HET NIE.****Nasien van die opsomming**

Die opsomming moet soos volg nagesien word:

- **Puntetoekenning:**
 - 7 punte vir 7 feite (1 punt per feit)
 - 3 punte vir taal
 - Totaal punte: 10
- **Toekenning van taalpunte as leerders nie woordeliks aangehaal het nie:**
 - 1–3 korrekte feite: 1 punt
 - 4–5 korrekte feite: 2 punte
 - 6–7 korrekte feite: 3 punte
- **Toekenning van taalpunte as leerders woordeliks aangehaal het:**
 - ⊖ — 6–7 korrekte aanhalings: geen punte vir taal word toegeken nie
 - ⊖ — 1–5 korrekte aanhalings: 1 punt vir taal word toegeken
 - ⊖

LET WEL:

- **Getal woorde:**
 - Nasieners moet die getal woorde verifieer.
 - Geen punte word afgetrek indien die leerder nalaat om die getal woorde wat gebruik is, aan te dui of verkeerd aandui nie.
 - Indien die maksimum getal woorde oorskry word, moet die nasiener tot by die laaste volsin na die maksimum getal woorde nasien en die res van die opsomming ignoreer.

VRAAG 2**TEKS C: ELEKTRONIESE SPELETJIES IS GOED VIR VOLWASSENES**[Verwerk uit www.lifehack.org]

Direkte aanhaling	Eie woorde
<p>Kla jou ouers dat jy hopeloos te veel tyd aan elektroniese speletjies bestee? Miskien moet hulle begin saamspeel. Die jongste navorsing gee die volgende redes waarom elektroniese speletjies ook vir volwassenes goed is.</p> <p>Baie volwassenes is depressief en moeg na 'n dag se werk. Hulle lewens bestaan mos net uit werk, rekeninge en verantwoordelikhede. Elektroniese speletjies kan sulke volwassenes help om te ontspan. Ontspanne volwassenes is mos gelukkiger mense. Elektroniese speletjies help hulle ook om meer gebalanseerd te lewe, want terwyl hulle speel, is die verantwoordelikhede van die lewe op die agtergrond.</p> <p>In die Verenigde State van Amerika speel meer as vyftig persent van die volwassenes elektroniese speletjies. Dit help hulle om op sosiale vlak met nuwe mense te gesels, want 'n speler het altyd iets om oor te praat as hy/sy 'n medespeler aanlyn ontmoet.</p> <p>Dit is belangrik dat enige paartjie elektroniese speletjies saamspeel. Volgens navorsing versterk dié kwaliteittyd van saamspeel die paartjie se verhouding.</p> <p>Navorsing het bewys dat elektroniese speletjies kreatiwiteit stimuleer. Volwassenes kan hierdie kreatiwiteit na ander fasette van hul lewens oordra. Elektroniese speletjies kan ook kompetierend wees. Deur kompetierend te speel, kan 'n volwassene leer dat wen of verloor deel van die lewe is.</p> <p>Oog-handkoördinasie is baie belangrik. Goeie oog-handkoördinasie beteken byvoorbeeld dat jou hande en oë kan saamwerk soos wanneer jy bestuur. Elektroniese speletjies verbeter volwassenes se oog-handkoördinasie.</p> <p>As jou ouers dus weer oor elektroniese speletjies kla, nooi hulle eerder om saam met jou te speel. (241 woorde)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elektroniese speletjies help volwassenes om te ontspan. 2. Elektroniese speletjies help volwassenes om meer gebalanseerd te lewe. 3. Elektroniese speletjies help volwassenes om met nuwe mense te gesels/bevorder volwassenes se sosiale lewe. 4. Elektroniese speletjies help om paartjies se verhouding te versterk. 5. Elektroniese speletjies stimuleer volwassenes se kreatiwiteit. 6. Elektroniese speletjies leer volwassenes dat wen of verloor/kompeterisie deel van die lewe is. 7. Elektroniese speletjies help met oog-handkoördinasie. <p>(63 woorde)</p>
TOTAAL AFDELING B: 10	

AFDELING C: TAAL**ASSESSERINGSRIGLYNE**

- Spelling:
 - Eenwoord-antwoorde moet korrek gespel word.
 - By volsin-antwoorde word verkeerde spelling gepenaliseer indien die fout in die taalstruktuur is wat getoets word.
 - Waar afkortings getoets word, moet die leestekens korrek wees.
- Sinstrukture moet taalkundig korrek wees en in volsinne aangebied word volgens die instruksies.
- Aanvaar die letter wat met die korrekte antwoord ooreenstem OF die antwoord wat volledig geskryf word vir meervoudigekeuse-vrae.

VRAAG 3**TEKS D: ADVERTENSIE**[Verwerk uit www.beaconallsorts.co.za]

VRAAG	MEMORANDUM	PUNT	DENK-VLAK (Bloom)
3.1	<ul style="list-style-type: none"> • Beacon • Beacon Liquorice Allsorts (Sien die eerste woord na. 	1	1
3.2	<ul style="list-style-type: none"> • Die lekkers word op 'n kaart/prent van Suid-Afrika uitgebeeld. • Die woord Suid-Afrika word herhaaldelik/twee keer in die advertensie gebruik. • Die woord Suid-Afrika word in vetdruk/skuinsdruk geskryf. (Enige EEN of soortgelyk) 	1	4
3.3	“ALLE SOORTE” verwys na die lekkers/Beacon Allsorts/liquorice ✓ of na die verskillende (rasse/kleure/soort/tipe) mense/kulture in Suid-Afrika. ✓	2	6
3.4	Die gebruik van ... oortuig jou: <ul style="list-style-type: none"> • die prentjie van die lekkers/die lekkers op die kaart/keur (m.a.w. visueel) • oorredende taal • oortreffende trap (byvoorbeeld smaaklikste, beste) • woordspeling (m.a.w. taalgebruik) • verskillende lettertipes/fonte (m.a.w. tipografie) • hoofletters (m.a.w. tipografie) • vetdruk letters (m.a.w. tipografie) • skuinsgedrukte letters (m.a.w. tipografie) • die woord jy/die persoonlike voornaamwoord (jy) (Enige TWEE of soortgelyk, selfs uit dieselfde kategorie) 	2	4
3.5	jou	1	1

VRAAG	MEMORANDUM	PUNT	DENK-VLAK (Bloom)
3.6	<ul style="list-style-type: none"> • A • Doen • A Doen (Enige EEN) 	1	3
3.7.1	(die) lekkerste	1	2
3.7.2	Dat liquorice die toppunt van alle lekkerte is/dat liquorice lekkerder as lekker is/dat liquorice die lekkerste van alle lekkers is/die nommer een lekker is.	1	5
SUBTOTAAL:		[10]	

VRAAG 4**TEKS E: STROKIESPRENT**[Verwerk uit www.garfield.com]

VRAAG	MEMORANDUM	PUNT	DENK-VLAK (Bloom)
4.1	<ul style="list-style-type: none"> • Die ellips wys dat die tyd verbygaan (voordat Garfield opdaag). • Die ellips wys dat die man/John nie klaar gepraat het nie/daar is nog woorde wat moet kom/Garfield hom onderbreek in die tweede raampie. • Die ellips dui 'n oorgang na die volgende raampie/ gebeurtenis aan. (Enige EEN of soortgelyk) 	1	3
4.2	Die haai swem in die see. (Of soortgelyk) (Die sin moet so aangebied word dat die woordbetekenis duidelik blyk.)	1	3
4.3.1	<ul style="list-style-type: none"> • Die man se lyftaal/(Die man se) hand (is in sy hare)/(teen sy voorkop/hou sy kop vas). • Die man se gesigsuitdrukking OF • Die man glimlag nie (meer nie)/sy mond. • (Die man se) oë (is halftoe/hang). (Indien die kandidaat gesigsuitdrukking as antwoord gee, mag hy/sy nie mond/oë of omgekeerd as antwoord aanbied nie. (Enige TWEE) 	2	5
4.3.2	Ek is/Ek IS	1	1
4.3.3	<ul style="list-style-type: none"> • Die woorde "EK'S" is in hoofletters. • Die woorde "EK'S" is in vetdruk gedruk. • Daar is 'n uitroepteken na Garfield se woorde. (Enige TWEE) 	2	3

VRAAG	MEMORANDUM	PUNT	DENK-VLAK (Bloom)
4.4	Dit impliseer dat Garfield die oorsaak van die man se hoofpyn is/dat die man se hoofpyn gaan terugkom.	1	5
4.5	Die strepies/merkies (bo die stert dui die beweging aan).	1	6
4.6	<ul style="list-style-type: none"> • A • komies • A komies 	1	4
SUBTOTAAL:		[10]	

VRAAG 5**TEKS F: DIE KOEKSISTER IS TROTS SUID-AFRIKAANS**[Verwerk uit www.africhef.com]

VRAAG	MEMORANDUM	PUNT	DENK-VLAK (Bloom)
5.1.1	Is die koeksister trots Suid-Afrikaans? (Vraagteken is verpligtend.)	1	3
5.1.2	Suid-Afrikaanse	1	1
5.1.3	<ul style="list-style-type: none"> • Jy kry 'n smullekkersmaak in elke happie! • Jy kry in elke happie 'n smullekkersmaak! (Enige EEN)	1	3
5.1.4	<ul style="list-style-type: none"> • Jy sal koeksisters kry, orals waar jy gaan. • Jy sal koeksisters, orals waar jy gaan, kry. • Jy sal koeksisters orals kry waar jy gaan. • Jy sal orals waar jy gaan koeksisters kry. (Enige EEN)	1	3
5.1.5	spyskaarte	1	1
5.1.6	koeksisters (Nie koeksisters of enkelvoud nie)	1	1
5.1.7	meisieskole	1	1
5.1.8	<ul style="list-style-type: none"> • Sister verwys ook na die siggeluid wat die koeksister maak terwyl jy dit in koue stroop week. • Sister verwys ook na die siggeluid wat die koeksister maak terwyl jy dit week in koue stroop. (Enige EEN)	1	3
5.1.9	Jy behoort dit eers in warm olie te bak.	1	3

VRAAG	MEMORANDUM	PUNT	DENK-VLAK (Bloom)
5.1.10	<ul style="list-style-type: none"> Baie mense sê dat koeksisters deel van die Suid-Afrikaanse tradisie is. Baie mense sê dat koeksisters deel is van die Suid-Afrikaanse tradisie. (Enige EEN)	1	3
5.1.11	Die Maleiers, wat as slawe hierheen gekom het, ✓ het die koesister Suid-Afrika toe gebring. (Sien eerste leesteken wat ingevul is, na.)	1	3
5.1.12	So.	1	1
5.1.13	vrylating	1	4
5.1.14	<ul style="list-style-type: none"> D 'n moeilike situasie op te los. D 'n moeilike situasie op te los. (Enige EEN)	1	2

5.2 TEKS G[Uit *Huisgenoot*, April 2005]

VRAAG	MEMORANDUM	PUNT	DENK-VLAK (Bloom)
5.2.1	u	1	1
5.2.2	erken	1	1
5.2.3	pryse	1	1
5.2.4	kruideniersware/kos	1	1
5.2.5	Hoe meer ek probeer spaar, hoe duurder word die items. (Alles in die sin moet reg wees.)	1	1
5.2.6	Ai	1	1
SUBTOTAAL:		[20]	
TOTAAL AFDELING C:		40	
GROOTTOTAAL:		80	

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V2

NOVEMBER 2015

MEMORANDUM

PUNTE: 70

Hierdie memorandum bestaan uit 28 bladsye.

INHOUDSOPGAWE

Kies TWEE afdelings.

AFDELING A: ROMAN

Beantwoord slegs EEN vraag.

VRAAGNOMMER	PUNTE	BLADSYNOMMER
1. <i>Kringe in 'n Bos</i>	35	4
2. <i>Die ongelooflike avonture van Hanna Hoekom</i>	35	7
3. <i>Meeulanders</i>	35	10

AFDELING B: DRAMA

Beantwoord slegs EEN vraag.

4. <i>Poppie – die drama</i>	35	13
5. <i>Paljas</i>	35	17

AFDELING C: KORTVERHALE

Beantwoord die vrae oor AL TWEE kortverhale.

6. "Op soek na Kid Khumalo"	18	20
"Astra Castra"	17	22

AFDELING D: GEDIGTE

Beantwoord die vrae oor AL TWEE gedigte.

7. "Stad in die mis"	18	25
"Things that go bump in the night"	17	27

NASIENRIGLYNE

- As 'n kandidaat in AFDELING A en B meer as een vraag beantwoord het, word net die eerste vraag per afdeling nagesien en 'n streep word deur die tweede vraag getrek.
- Indien net TWEE vrae in EEN afdeling beantwoord is, word slegs die eerste vraag nagesien.
- As 'n kandidaat twee antwoorde gee en die eerste antwoord is verkeerd, maar die tweede antwoord is reg, word die eerste antwoord nagesien en die tweede antwoord word geïgnoreer. Sien met ander woorde die eerste antwoord na.
- As antwoorde verkeerd genommer is, word die antwoorde volgens die memorandum nagesien.
- As 'n spelfout die betekenis van die antwoord beïnvloed, word die antwoord as verkeerd aangedui. As die spelling nie die betekenis van die antwoord beïnvloed nie, word die antwoord as korrek beskou.
- By aanhalings word spelfoute en leestekenfoute nie gepeenaliseer nie.
- As 'n kandidaat nie aanhalingstekens gebruik waar 'n vraag dit vereis nie, word die kandidaat nie gepeenaliseer nie.
- By oop vrae verdien die rede/motivering die punt. GEEN punt word toegeken vir JA/NEE/EKSTEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE. Kandidate hoef nie laasgenoemde te skryf indien die motivering JA/NEE/EKSTEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE insluit/impliseer nie. As JA/NEE gestel is, moet motivering daarby aansluit om die punt te verdien.
- Indien die kandidaat antwoorde gee met Engelse woorde in, druk die woord toe en kyk of dit die antwoord beïnvloed. Indien nie, sien die antwoord na.

AFDELING A: ROMAN**VRAAG 1: KRINGE IN 'N BOS – Dalene Matthee**

Tema: Menseverhoudings

Boodskap: Waak daarteen om teen stelsels te skop en mense na aan jou seer te maak.

- 1.1
- (Saul het vir Kate gesê hy het daar gaan werk, want) sy pa het hom weggejaag.
 - Saul wou net drie pond/genoeg verdien om op 'n skip te kon weggaan.
 - Saul het gedink hy kon geld verdien.
(Enige TWEE redes) (2)
- 1.2
- Dat alle Bosmense dom/wild/onnnosel was.
 - Dat die Bosmense van 'n laer klas was.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 1.3 Kate het Sondae by Saul kom kuier. (1)
- 1.4
- A
 - meer aansien by die dorpsmense sou verkry.
 - A meer aansien by die dorpsmense sou verkry.
(Enige EEN) (1)
- 1.5 vryheid (1)
- 1.6
- Die Bosmense het Oupoot vir alles beskuldig.
 - Die Bosmense het die lieg oor die bloubokkie se gal geglo.
 - Die Bosmense het die olifanttande aanhou uitkap.
 - Die Bosmense het (al hoe meer) olifante geskiet.
 - Die Bosmense het die (ongemerkte) bome aanhou uitkap.
 - Die Bosmense het nie in die goud belanggestel nie.
 - Die Bosmense het Saul gebrandmerk.
(Enige DRIE of uit Saul se perspektief of soortgelyk) (3)
- 1.7
- Die Bosmense is nie soos mense behandel nie.
 - Die Bosmense wat nie Engels gepraat het nie, is nie menswaardig behandel nie.
 - Saul het gesien dat die Engelse mense ...
 - die besighede besit het.
 - goed behandel is.
 - ryk is.
 - suksesvol is.
 - nie soos slawe behandel is nie.
 (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 1.8.1 MacDonald het hom belowe hy sou hom slaapplek gee/kos gee/twee sjielings per week betaal. (1)
- 1.8.2 Saul het gewerk om sy pa se skuld af te betaal. (1)

- 1.8.3 Ja.
- MacDonald het hom nie menswaardig/soos 'n mens behandel nie.
 - MacDonald het hom in die skuur laat slaap.
 - MacDonald het hom nie vir sy werk betaal nie.
 - MacDonald het hom vir sy familie se skuld laat betaal.
 - MacDonald het al die mag gehad.
- OF**
- Nee.
- Saul het 'n keuse gehad om daar te werk.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 1.9
- Geen mens het die reg om 'n ander mens sy slaaf te maak nie.
 - As iemand vir jou werk, moet hy/sy betaal word.
 - Jy behoort mense menswaardig te behandel.
 - Mag moenie misbruik word nie.
 - Jy moet eerlike sake doen.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 1.10
- Kate het hom leer Engels praat.
 - Kate het na Saul geluister.
 - Kate het Saul se Sondae kom opkikker.
 - Kate het hom oor die Bos en sy mense laat praat.
 - Kate het Saul menswaardig/as 'n gelyke behandel.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 1.11
- Dat MacDonald ongeskik/onbeskof was.
 - Dat MacDonald 'n leuenaar was (gelieg het).
 - Dat MacDonald die houtkappers onregverdig/onmenslik behandel het.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 1.12
- Saul het nog altyd die reguit pad gestap/die waarheid gepraat.
 - Saul kon nie vir Kate lieg nie.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 1.13
- Die *Public Library* was net vir die uitgesoekte Engelse mense van die dorp.
 - Houtkappers was nie welkom in die *Public Library* nie.
 - Saul was 'n kind uit die Bos.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 1.14
- Kate is weggestuur (Kaap toe om daar skool te gaan).
 - Sy moes (vyfhonderd keer) uitskryf: (All woodcutters are wild and dirty and so are their children.)
(TWEE strafmaatreëls) (2)
- 1.15
- Beth se hoop dat daar 'n verhouding tussen haar en Saul sou ontstaan./Saul in haar sou belangstel.
(Of soortgelyk) (1)

- 1.16
- Hulle was (goeie) vriende.
 - Hulle het 'n vriendskapsband gevorm.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 1.17 goudelwers (1)
- 1.18.1
- Na die sake waaroor hy en Kate nie kon praat nie.
 - Na die verlede se dinge wat tussen Saul en Kate gelê het/Kate se pa wat nie 'n verhouding sou goedkeur nie.
 - Na Saul se stryd om sy liefde vir Kate geheim te hou.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 1.18.2
- Saul wou nie weer met die verlede gekonfronteer word nie.
 - Saul het nie geweet hoe om die gaping tussen hom en Kate reg te maak nie.
 - Saul was moeg om te baklei.
 - Saul het geweet hy sou dié oorlog nie kon wen nie.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 1.19 Kate sou (vir die boskinders) kom skoolhou. (1)
- 1.20
- Saul wou nie die delwers daar hê nie(✓), maar hy het hierdie delwer probeer help. (✓)
 - Saul was negatief/ongelukkig oor die delwers(✓), maar hier het hy simpatie getoon (toe hy sien dat Helen swanger was). (✓)
(Of soortgelyk)
(IRONIE – twee kante van die stelling moet gestel word) (2)
- 1.21 (Die Bosmense het gesê) Saul het vir die regering/goewerment op hulle gespioeneer/hulle verraai het. (1)
- 1.22.1
- D
 - Joram
 - D Joram
(Enige EEN) (1)
- 1.22.2
- E
 - Jozef
 - E Jozef
(Enige EEN) (1)
- 1.22.3
- A
 - Saul
 - A Saul
(Enige EEN) (1)
- 1.22.4
- B
 - Maska
 - B Maska
(Enige EEN) (1)

- 1.23
- D
 - Thompson se hoekerf te koop.
 - D Thompson se hoekerf te koop.
(Enige EEN)
- (1)
- 1.24
- Hy en Jozef kon saam omdraai/nuut begin.
 - Kate was terug in Saul se lewe.
 - Die goudelwers is weg uit die Bos.
 - Saul kon aan die houtkappers 'n bestaan gee.
(Enige EEN of soortgelyk)
- (1)

[35]

**VRAAG 2: *DIE ONGELOOFLIKE AVONTURE VAN HANNA HOEKOM*
– Marita van der Vyver**

Tema: Selfaanvaarding

Boodskap: Aanvaar jou lewe soos wat dit is.

- 2.1
- kunstantent
 - skildertalent
(Enige EEN)
- (1)
- 2.2.1 Bloedvingers
- (1)
- 2.2.2 Groenvingers
- (1)
- 2.3.1
- Ander ek
 - Dit was die persoon wat sy graag wou wees.
 - Die persoon wat sy in haar verbeelding wou wees.
(Enige EEN)
- (1)
- 2.3.2
- Sy was ongelukkig oor haar eie lewe.
 - Sy wou 'n storie oor stralende geluk skryf.
(Enige EEN of soortgelyk)
- (1)
- 2.3.3
- Die skrywer wou Hanna se karakter openbaar. (Aanvaar voorbeelde soos: haar verbeelding, die dinge waarmee sy ontevrede was.)
 - Die skrywer wou Hanna se skryftalent beklemtoon.
(Enige EEN of soortgelyk)
- (1)
- 2.4
- D
 - het die dak in stormweer gelek.
 - D het die dak in stormweer gelek.
(Enige EEN)
- (1)

- 2.5 Ja.
- Die huis was lelik (aanvaar voorbeelde soos: die vensters was nie dieselfde grootte nie/die vensters was gekraak/die dak het gelek).
 - Die tuin was vol onkruid.
- OF**
Nee.
- Hanna was gelukkig om haar eie kamer te hê.
 - Dit was 'n groot huis.
 - Baie mense moet met baie minder tevrede wees.
 - Mana en Beyers het die beste moontlike huis vir hul gesin gekry.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 2.6
- Hanna het 'n gaping tussen haar boonste voortande gehad.
 - Hanna het nie gehou van die gaping tussen haar (boonste) voortande nie.
 - Hanna was ongelukkig dat Mana nie haar tande wou laat regmaak nie.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 2.7 sop/soep (1)
- 2.8.1 **Gavin ...**
- was homoseksueel.
 - het grimering gedra/het flambojant aangetrek/peroksiedhare gehad.
 - was 'n afwesige pa/net 'n stem oor die telefoon.
 - het haar/haar smaak nie regtig geken nie. (1)
- 2.8.2 **Amos en Tibo ...**
- was barbaars/wild/morsig.
 - het altyd baklei.
 - wou nie haar privaatheid respekteer nie. (1)
- 2.8.3 **Yann ...**
- was nie maklik om mee saam te leef nie.
 - het Hanna geïgnoreer.
 - was onvriendelik/nors/sarkasties/spottend teenoor Hanna.
 - het die gesin geïgnoreer.
(Enige EEN feit by elke karakter of soortgelyk) (1)
- 2.9.1
- Tibo het nie eers geweet wie sy pa is nie.
 - Tibo se pa was 'n proefbuis.
(Enige EEN) (1)
- 2.9.2
- Margot het hulle verlaat (toe hy maar 3 jaar oud was).
 - Margot het in Amerika gebly.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)

- 2.10 Ja.
 • Ek sou nie wou hê almal moet vir my ma lag nie. (Kan voorbeelde gee)
 • Ek sou nie wou hê almal moet my ma aanstaar nie. (Kan voorbeelde gee)
OF
 Nee.
 • Ek is trots op my ma se andersheid.
 • Dit wys my ma se individualiteit.
 (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 2.11 het gevoel sy pas nie by haar gesin in nie. (1)
- 2.12 • A
 • baie dinge bevraagteken het.
 • A baie dinge bevraagteken het.
 (Enige EEN) (1)
- 2.13.1 Sharon se pa (Jonathan Bester) (1)
- 2.13.2 Mana en die baba moes by 'n dokter/hospitaal uitkom. (1)
- 2.13.3 • Sharon wou by Yann wees.
 • Sharon het alles op Botterberg geniet.
 (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 2.14 Johannesburg (1)
- 2.15.1 • Sy het gedink haar klere was te vaal (vir haar stylvolle pa).
 • Sy het gedink sy was nie mooi genoeg nie.
 • Gavin was 'n afwesige pa.
 (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 2.15.2 By haar geboorte het hy gesê sy was perfek/"fabulous".
 (Of soortgelyk) (1)
- 2.16 hartseer/ongelukkigheid/treurigheid/eensaamheid/teneergedruk
 (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 2.17 • Gavin het op die tafel gedans.
 • Gavin het 'n diskodans uit die Sewentigs gedoen.
 • Gavin het 'n partytjie saam met hulle gehou.
 (Enige EEN) (1)
- 2.18 • Hanna gaan nou oor haar eie lewe skryf (en nie meer oor Fabulous Fabienne nie).
 • Hanna het haar gesin/lewe aanvaar.
 • Hanna het nie meer 'n alter ego nodig gehad nie.
 (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 2.19 Die ongelooflike avonture van Hanna Hoekom (- 'n ware verhaal). (1)

- 2.20.1
- D
 - Juffrou Liebenberg
 - D Juffrou Liebenberg
(Enige EEN) (1)
- 2.20.2
- C
 - Yann
 - C Yann
(Enige EEN) (1)
- 2.20.3
- A
 - Beyers
 - A Beyers
(Enige EEN) (1)
- 2.20.4
- E
 - Margot
 - E Margot
(Enige EEN) (1)
- 2.21
- Beyers het sy kinders alleen grootgemaak.
 - Beyers het vir Hanna en Tibo as sy eie kinders aanvaar.
 - Beyers was goed vir Mana/die kinders.
 - Beyers kon in vrede met sy eks/kinders se ma leef.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 2.22 Hanna (s'n) (1)
- 2.23 Hanna het geleer om haarself/ haar gesin/haar lewe te aanvaar. (1)
- [35]**

VRAAG 3: *MEEULANDERS* – Esta Steyn

Tema: Karakterontwikkeling

Boodskap: Gebeure van die verlede vorm onlosmaaklik deel van jou ganse lewe.

- 3.1 tronk (1)
- 3.2
- A
 - van die boot af tot by Meeuland te kom.
 - A van die boot af tot by Meeuland te kom.
(Enige EEN) (1)
- 3.3
- Daar was 'n groot storm met 'n kwaai wind.
 - Dit was te laat om Elsabet te vervoer.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 3.4
- Jacob het skuldig gevoel omdat Elsabet vroeër wal toe wou gaan.
 - Jacob het skuldig gevoel omdat Elsabet in Salamanderbaai geboorte wou skenk.
 - Jacob het nie vir Elsabet betyds wal toe laat gaan nie.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)

- 3.5
- Ryna het nie mediese kennis van geboortes gehad nie.
 - Ryna het nie regtig geweet wat om te doen nie.
 - Ryna kon sien Elsabet kry swaar.
 - Ryna kon sien dit was 'n moeilike geboorte.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 3.6 Jannerik moes 'n groot vuur maak. (1)
- 3.7 Elsabet se dogtertjie (baba) het gesterf. (1)
- 3.8
- Hulle het besluit om nie vir Elsabet te sê haar baba is dood nie.
 - Hulle het besluit om die babas om te ruil/Kinnie se baba vir Elsabet te gee.
 - Hulle het besluit om die baba wat gesterf het, te gaan begrawe.
 - Hulle het onderneem om niemand anders oor die gebeure in te lig nie.
 - Jannerik moes vir Ousanna gaan vertel het dat Kinnie se kind dood is.
(DRIE besluite of soortgelyk) (3)
- 3.9
- Ryna het Jacob gehelp om Janka te versorg.
 - Ryna het Jacob ondersteun.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 3.10 Ja.
- Elsabet was reeds op breekpunt.
 - Elsabet sou nie die dood van haar kind kon hanteer nie.
- OF**
Nee.
- Niemand het die reg om namens jou so 'n besluit te neem nie.
 - Elsabet het die reg gehad om die waarheid te weet.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 3.11.1 Ousanna het gesê dat Kinnie aan maaggreep/haar maag dood is. (1)
- 3.11.2 Vir Doreen.✓
Ousanna wou nie by Doreen ingetrek het met 'n leuen/geheim tussen hulle nie.✓ (2)
- 3.12
- Ryna het besef dat haar lewe nooit weer dieselfde sou wees nie.
 - Ryna het besef dat sy vir ewig aan Meeuland/sy mense verbind sou wees.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 3.13
- Dat leuens jou inhaal/Leuens.
 - Dat jy nie God in iemand anders se lewe moet probeer speel nie.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 3.14
- Hulle het op Meeuland kom gesond/heel word/herstel/genees.
 - Hulle het 'n nuwe begin gemaak.
 - Hulle emosionele pyn het beter geword.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)

- 3.15
- Dit is die dele van Ryna se dagboek.
 - Ryna se gedagtes word weergegee.
(Enige EEN)
- (1)
- 3.16 Die verhouding tussen haar en Fred.
- (1)
- 3.17 vertrou
- (1)
- 3.18
- Elsabet het besluit om Meeuland te verlaat.
 - Elsabet het besluit om Janka by Jacob te los.
 - Elsabet het besluit om van Jacob te skei.
 - Elsabet het besluit om weer 'n verhouding met Fred te hê.
(Enige TWEE of soortgelyk)
- (2)
- 3.19
- Fred het Elsabet verkul met ander vrouens.
 - Fred se kinders se optrede teenoor Elsabet.
 - Salamanderbaai se mense het oor Elsabet geskinder.
 - Schalk het Elsabet sleg behandel.
 - Elsabet moes in Sheila se skaduwee geleef het.
(Enige TWEE of soortgelyk)
- (2)
- 3.20
- Die eiland het nie vir Elsabet uitgekies✓ om daar te bly nie. Elsabet het 'n keuse gemaak✓ en self besluit om op die eiland te gaan bly/met Jacob te trou.
 - Elsabet het op die eiland gewoon✓ terwyl sy geweet het✓ die eiland het haar nie gekies nie.
(Of soortgelyk. IRONIE: twee kante moet gestel word.)
- (2)
- 3.21.1
- D
 - Ryna
 - D Ryna
(Enige EEN)
- (1)
- 3.21.2
- C
 - Kinnie
 - C Kinnie
(Enige EEN)
- (1)
- 3.21.3
- A
 - Ousanna
 - A Ousanna
(Enige EEN)
- (1)
- 3.21.4
- B
 - Ant Hansie
 - B Ant Hansie
(Enige EEN)
- (1)

- 3.22
- C
 - storm
 - C storm
- (Enige EEN) (1)
- 3.23
- Ja.
Fred het aangebied om vir Jacob se regskostes te betaal.
(Of soortgelyk) (1)
- 3.24
- Ja.
- Jannerik het in Ryna se buitekamer gebly.
 - Ryna en Jannerik het Janka opgepas toe Jacob tronk toe is.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 3.25
- Ja.
Die roman gaan oor die mense van Meeuland.
OF
Nee.
- Die roman het ook mense van Salamanderbaai ingesluit.
 - Daar was ander mense betrokke by die verhaal.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)

(1)
[35]

TOTAAL AFDELING A: 35

AFDELING B: DRAMA**VRAAG 4: POPPIE – DIE DRAMA – Elsa Joubert en Sandra Kotzé**

Tema: Vrouebemagtiging

Boodskap: Vroue kan hulle geliefdes positief beïnvloed.

- 4.1 Ouma Hannie se man is dood. (1)
- 4.2 skaapskeerder (1)
- 4.3 Ouma Hannie het hulle versorg. (1)
- 4.4.1
- Afrikaans
 - Xhosa
- (Enige EEN) (1)
- 4.4.2
- Ouma Hannie wou hê die kinders moes isiXhosa praat.
 - Ouma Hannie was bang die mense sou sê hulle is Boesmans.
- (Enige EEN) (1)
- 4.4.3 Poppie kon (aan die begin van die huwelik) in Xhosa met Stone praat (want hy kon toe net Xhosa praat). (1)
- 4.5
- Die liedjies skep atmosfeer.
 - Die liedjies dui (dikwels) 'n verandering van toneel aan.
 - Die liedere sluit aan by die gebeure in die drama.
- (Enige EEN) (1)
- 4.6 Poppie het by ouma Hannie geleer:
- om haar kinders op die regte manier groot te maak.
 - dat die kinders moes skoolgaan.
 - dat die kinders kerk toe moes gaan.
 - dat respek vir ander mense belangrik was.
 - dat sy nie vir grootmense se swakhede moes lag nie.
 - dat jy trots moet wees/respek hê vir tradisies.
- (Enige TWEE of soortgelyk) (2)
- 4.7 Poppie en mama Lena moes werk. (1)
- 4.8
- Dit leer die leser meer van Poppie, die hoofkarakter.
 - Dit leer die leser dat Poppie 'n sterk vrou was.
 - Dit verklaar aan die leser hoe belangrik die vrou in Poppie se voorgeslagte was.
 - Dit laat die leser nog jammerder vir Poppie voel omdat (sy uit 'n gegoede agtergrond kom en sy so moet sukkel in die hede).
 - Dit wys vir die leser dat Poppie se mense nog altyd sterk vroue was.
 - Dit plaas die drama in 'n spesifieke tydgleuf vir die leser.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)

- 4.9.1
- C
 - Grootouma Kappie
 - C Grootouma Kappie
(Enige EEN) (1)
- 4.9.2
- D
 - Ouma Hannie
 - D Ouma Hannie
(Enige EEN) (1)
- 4.9.3
- E
 - Mama Lena
 - E Mama Lena
(Enige EEN) (1)
- 4.9.4
- A
 - Poppie
 - A Poppie
(Enige EEN) (1)
- 4.10.1 Poppie kon nie genoeg geld (in Mdantsane/Oos-Londen) verdien nie. (1)
- 4.10.2 Ja.
- Die familie kon na die kinders omsien.
 - Daar was 'n beter lewe vir haar kinders by familie.
 - Daar was 'n kerk/skool vir haar kinders.
 - Die dogters kon die skoonmense leer ken.
 - Die dogters kon hulle tradisies leer.
- OF**
- Nee.
- Poppie se gesin het verbrokkel.
 - Poppie het kontak met haar dogters verloor.
 - Poppie het haar dogters se grootwordjare gemis.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 4.10.3 Bonsile moes skool toe gaan. (1)
- 4.10.4
- Bonsile was self nog 'n kind.
 - Bonsile het nie geld gehad nie.
 - Bonsile was nog op skool.
(Enige EEN) (1)
- 4.11
- C
 - hy net te sieklik en verwaarloos was.
 - C hy net te sieklik en verwaarloos was.
(Enige EEN) (1)

- 4.12 Die vrou wat by Mrs Swanepoel gewerk het:
- Poppie vir die werk aanbeveel.
 - vir 'n operasie gegaan (en Poppie het vir haar ingestaan).
- (Enige EEN) (1)
- 4.13
- Dit was diskriminerend teenoor swart mense.
 - Dit was 'n stelsel wat swart mense se bewegings gereguleer het.
 - Swart mense kon nie sonder 'n pas in die stede wees nie.
 - Dit was te beperkend vir swart mense.
 - Poppie se familie is geskei.
 - Poppie kon nie werk kry (sonder 'n pas nie).
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 4.14
- Mrs Swanepoel het Poppie meer geld aangebied.
 - Mrs Swanepoel het Poppie laat werk, al het sy nie 'n regte pas gehad nie.
 - Mrs Swanepoel het haar gehelp om haar pas reg te kry.
- (Enige TWEE) (2)
- 4.15
- Poppie het afgekry toe Mrs Swanepoel vir haar dogter gaan kuier het.
 - Poppie het tydens Kersfees afgekry.
- (Enige EEN) (1)
- 4.16.1
- Poppie was met 'n Xhosa-man/Stone/n man van Ciskei getroud.
 - Poppie was onder Stone se naam geregistreer.
 - Poppie was nie op mama Lena se huiskaart geregistreer nie.
- (Enige EEN) (1)
- 4.16.2 Mama Lena was bang dat ...
- Poppie nie sonder vrees kon rondbeweeg nie.
 - Poppie nie werk sou kry nie.
 - Poppie nie lank haar werk sou behou nie.
 - die polisie vir Poppie sou vang/sy tronk toe sou gaan.
 - Poppie weggestuur sou word Ciskei toe.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 4.16.3
- Jakkie was kwaad/woedend/aggressief.
 - Jakkie het gevloek.
 - Jakkie was neerhalend/minagtend teenoor Poppie.
- (Enige EEN) (1)
- 4.17
- Poppie het lang ure gewerk.
 - Poppie het min geld verdien.
 - Poppie het haar man laat agterbly terwyl sy vir haar kinders 'n beter toekoms gaan soek het.
 - Poppie het haar ondersteuningsnetwerk gelos net om 'n huis in Mdantsane te kry.
 - Poppie kon nie haar kinders by haar hou nie.
- (Enige DRIE) (3)

- 4.18
- Poppie is net so sterk soos haar voorgeslagte.
 - Poppie het volhard/bo haar omstandighede uitgestyg/haar nie deur haar omstandighede laat onderkry nie.
(Of soortgelyk) (1)
- 4.19 dialoog (1)
- 4.20
- A
 - protagonis
 - A protagonis
(Enige EEN) (1)
- 4.21
- Dit dui op gerief/gemak.
 - Dit is om aan te dui dat iemand oor naweke vir hulle gewerk het.
 - Dit is om aan te dui dat hulle spesiaal ingekom het as die mense se families kom kuier het.
 - Poppie het dit vir hulle gemaklik gemaak in hulle huis.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- [35]**

VRAAG 5: PALJAS - Chris Barnard

Tema: Vriendskap

Boodskap: Aanvaar alle mense, al is hulle anders.

- 5.1
- Die sirkustrein is (per ongeluk) op Toorwater afgehaak.
 - Hulle was deel van die sirkus wat op Toorwater beland het.
(Enige EEN) (1)
- 5.2.1 Die nar het sy narreklere/kostuum/gesigverf/grimering aangehad. (1)
- 5.2.2
- Hy was verwonderd/verbaas.
 - Hy was geskok.
 - Hy was verstom.
 - Hy het bang gevoel.
 - Hy was onseker.
(Enige EEN of soortgelyke gevoel) (1)
- 5.3 positiewe (1)
- 5.4
- In 'n (vervalle ou) skuur.
 - In die veld.
(Enige EEN) (1)
- 5.5 Willem het sy naam (met 'n stukkie houtskool op die muur) geskryf. (1)
- 5.6
- Manuel het Willem geleer hoe om 'n muntstuk weg te toor.
 - Manuel het vir Willem geleer hoe om 'n eier (nie balle nie) by sy mond te laat uitkom.
 - Manuel het vir Willem geleer hoe om sakdoeke/bont lappe (nie tou nie) aan mekaar te knoop.
(Enige TWEE) (2)

- 5.7 Manuel het ...
- na Willem geluister.
- Willem bygestaan.
- Willem nie gedwing om dinge te doen wat hy nie wou nie.
- Willem leer lag/speel.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 5.8
- Willem het vir Manuel kos aangedra.
 - Willem het hulle geheim bewaar/sy teenwoordigheid geheim gehou/hom beskerm.
 - Willem het vir Manuel se toertjies gelag/dit waardeer.
 - Willem het sy fiets aan Manuel geleen.
 - Willem het Manuel opgebeur/by hom gaan sit nadat Manuel geskiet is.
 - Willem het voor almal verklaar dat Manuel sy maat was.
(Enige DRIE) (3)
- 5.9
- B
 - vuurmaakplek
 - B vuurmaakplek
(Enige EEN) (1)
- 5.10.1
- E
 - Willem
 - E Willem
(Enige EEN) (1)
- 5.10.2
- C
 - Dominee
 - C Dominee
(Enige EEN) (1)
- 5.10.3
- D
 - Ouderling Bothma
 - D Ouderling Bothma
(Enige EEN) (1)
- 5.10.4
- B
 - Jan Mol
 - B Jan Mol
(Enige EEN) (1)
- 5.11.1 Frans (1)
- 5.11.2
- Willem het die eenaardigste tekeninge gemaak (van goed wat hy gesien het).
 - Willem was met duiwelsgoed besig.
 - Jan Mol het gesien hoe hulle offer.
 - Jan Mol het gedink Willem se tong was vir een of ander offerande uitgesny.
(Enige TWEE) (2)

- 5.11.3
- Jan Mol het Frans (voor die koöperasie) uitgetart.
 - Jan Mol het die dorpsmense laat glo dat al die stories waar was.
 - Jan Mol het leuens/skinderstories versprei.
 - Jan Mol het die manne na die nar laat soek.
 - Jan Mol wou gehad het die manne moes die nar skiet.
 - Jan Mol het die nar geskiet.
 - Jan Mol het 'n skoot na die wasgoed geskiet.
 - Jan Mol het die mense in die kerk opgestook.
 - Jan Mol het die McDonalds se kar by die Volstruisdans met klippe gegooi.
 - Jan Mol het die McDonalds onwelkom laat voel.
(Enige EEN of soortgelyk. Aanvaar voorbeelde ook.) (1)
- 5.12
- Hendrik het vroeër (vir die polisie) gesê dat die skuur al jare lank leeg gestaan het.
 - Hendrik het nie geweet waarvan Jan Mol gepraat het toe hy van die Beëlsebub gepraat het nie.
 - Hendrik het nie geweet wie die "Manuel" was vir wie Willem vroeër geroep het nie.
 - Hendrik wou by Willem weet wie die gewonde man was.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 5.13
- Hendrik sou eerder baklei/geraas/geskiet het.
 - Hendrik sou die vreemdeling weggestoot het.
 - Hendrik sou aggressief geraak het.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 5.14
- Die McDonalds het saamgestaan.
 - Manuel (se besering) bring die hele gesin saam.
 - 'n Boodskap van eenheid.
 - Die gesin het weer 'n goeie/normale verhouding.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 5.15.1
- Hendrik het Manuel se leersak reggemaak.
 - Hendrik het Manuel se wonde help versorg.
(Enige EEN) (1)
- 5.15.2
- Katrien het Manuel se wonde verpleeg.
 - Katrien het Manuel versorg.
 - Katrien het Manuel se narrepak reggemaak.
(Enige EEN) (1)
- 5.16.1 (Die) konsertina (1)
- 5.16.2
- Manuel wou hê Willem moes die instrument leer speel/aanhou musiek maak.
 - Manuel wou hê Willem moes aanhou glimlag/gelukkig wees.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)

- 5.16.3
- Emma het selfvertroue gehad.
 - Die McDonald-gesin/Emma was gelukkig.
 - Die McDonald-gesin/Emma het vrede gevind.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 5.17.1
- Hendrik het sy verhouding met sy gesin herstel.
 - Hendrik het na Emma geluister toe sy gesê het hulle moes oor probleme praat.
 - Hendrik se huweliksverhouding het verbeter./Hendrik en Katrien het saam gedans en gelag.
 - Hendrik het Willem aanvaar.
(Enige TWEE of soortgelyk) (2)
- 5.17.2
- Ek kan vrolikheid in mense se lewens bring.
 - Ek kan vir ander mense omgee.
 - Ek kan uitreik na die mense rondom my.
 - Ek kan begrip hê vir mense se swakhede.
 - Ek kan mense aanvaar (vir wie hulle is).
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 5.18
- B
 - draaiboek
 - B draaiboek
(Enige EEN) (1)
- 5.19 dialoog (1)
- 5.20
- Wees behulpsaam/ondersteunend/hulpvaardig.
 - Toon begrip vir ander mense.
 - Gee om vir ander mense.
 - Respek vir ouer mense.
 - Goeie maniere.
(Enige aanvaarbare antwoord) (1)

[35]**TOTAAL AFDELING B: 35**

AFDELING C: KORTVERHALE**STORIEJOERNAAL****VRAAG 6: "OP SOEK NA KID KHUMALO" – Dolf van Niekerk**

Tema: Bekommernisse

Boodskap: Mense moet na mekaar omsien.

- 6.1
- In Johanna se kamer/plek/huis.
 - By die Therons se huis/Johanna se werksplek.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 6.2 Thomas se vrou wou nie vir Johanna/enige iemand daar gehad het nie (1)
- 6.3
- A
 - niggie
 - A niggie
(Enige EEN) (1)
- 6.4 Ek het simpatie/jammerte vir haar.
(Of soortgelyk) (1)
- 6.5.1 Kid en Thomas se pa was ...
- selfsugtig
 - onregverdig
 - manipulerend/dominierend
 - vasgevang in sy tradisies
 - onrealisties
 - onverantwoordelik
 - hardkoppig
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 6.5.2
- Johanna moes haar kinders alleen grootmaak het.
 - Johanna kon nie by haar kinders gebly het nie.
 - Johanna se kinders het sonder 'n pa grootgeword.
 - Die pa het weggeloop/verdwyn.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 6.6.1
- Kid het 'n kind gehad toe hy nog op skool was.
 - Kid het nie onderhoud betaal nie.
 - Kid het dikwels van werk verander.
 - Kid het dikwels in treine en motorwrakke geslaap.
(Enige EEN) (1)
- 6.6.2
- Hy het (vaste) werk gehad (by die Kalafong-hospitaal).
 - Hy het gekwalifiseer vir 'n huislening/het 'n huis gekoop.
 - Hy het nie sommer meer van die werk weggebly nie.
(Enige EEN) (1)
- 6.7.1
- Die Therons het die telefoon laat uithaal./Daar was nie 'n telefoon nie.
 - Mev. Theron het gesê dit was te duur om van 'n selfoon af te bel.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)

- 6.7.2 Mev. Theron/Johanna se werkgewer (1)
- 6.8
- Die ou vrou het nie geantwoord nie.
 - Die bure het nie geweet waar Kid was nie.
 - Die ander bure kon nie sê ...
 - wanneer hulle laas vir Kid gesien het nie.
 - of daar ander mense in die huis was nie.
 - of daar lawaai in die huis was nie.
 - of die kinders miskien iets gesien het nie.
 - dat hulle die oop voordeur/brandende ligte opgemerk het nie.
- (Enige EEN) (1)
- 6.9 alles op hul plek (1)
- 6.10.1
- E
 - Bloemfontein
 - E Bloemfontein
- (Enige EEN) (1)
- 6.10.2
- C
 - Soshanguve
 - C Soshanguve
- (Enige EEN) (1)
- 6.10.3
- D
 - Mamelodi
 - D Mamelodi
- (Enige EEN) (1)
- 6.10.4
- A
 - Kalafong-hospitaal
 - E Kalafong-hospitaal
- (Enige EEN) (1)
- 6.11
- (Johanna kon nie baie van Frans verwag het nie) omdat hulle nie getroud was nie.
 - Frans het sy eie familie gehad.
 - Frans was nie altyd daar (by Johanna) nie.
 - Hulle was eintlik niks van mekaar nie.
- (Enige EEN) (1)
- 6.12 Ek het geleer dat ...
- kinders hulle ouers nie moet afskeep nie/moet liefde betoon.
 - kinders vir hulle ouers voorsorg moet tref.
 - kinders se huweliksmaats mekaar se ouers in hulle lewens moet toelaat.
 - kinders moenie ouers onnodig bekommernis besorg nie.
 - kinders moet hulle ouers met respek behandel.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)

“ASTRA CASTRA” – Dot Serfontein

Tema: Ambisie

Boodskap: Laat kinders gebalanseerd lewe.

- 6.13
- D
 - "die sterre my kamp".
 - D "die sterre my kamp".
(Enige EEN) (1)
- 6.14
- ambisie (1)
- 6.15
- Suid-Afrikaanse (SA) Kampioenskappe/SA's
 - Nasionale atletiekbyeenkoms in Port Elizabeth
(Enige EEN) (1)
- 6.16
- Eben het besluit ...
 - waar Ettie moes bly.
 - met wie sy kon uitgaan.
 - wanneer sy moes oefen.
 - Eben het Ettie bevoordeel.
 - Eben het aan haar voorgeskryf.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 6.17
- Ettie moes 'n spesiale dieet volg.
 - Ettie moes 'n spesiale (dag)roetine volg.
 - Ettie kon by die skoolhoof se huis beter vir die atletiekbyeenkoms voorberei.
 - Ettie kon net fokus op atletiek.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 6.18
- Eben se atletiekloopbaan is deur 'n besering beëindig.
 - Eben kon nooit ver genoeg vorder in sy atletiekloopbaan nie.
 - Eben kon nie sy atletiekdroom verwesenlik nie.
(Enige EEN) (1)
- 6.19
- Deur Ettie kon Eben weer atletiekdrome droom/sy atletiekdroom uitleef.
 - Eben het dit geniet om Ettie se talent te sien.
 - Eben het tuis gevoel op die atletiekveld.
 - Eben het in beheer gevoel/was op 'n terrein waar hy in beheer was/meester was.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 6.20.1
- Dolf het geweier om vir Eben te sê wie by wie afgeskryf het.
(Of soortgelyk) (1)
- 6.20.2
- Dolf was lief vir/verlief op Ettie.
 - Dolf het gevoelens vir Ettie gehad.
(Enige EEN of soortgelyk). (1)

- 6.20.3
- Eben se verloofde was verbaas/geskok.
 - Eben se verloofde het gedink dis belaglik dat hy so opgetree het.
 - Eben se verloofde kon dit nie glo nie.
 - Eben se verloofde het gedink Eben oorreageer.
 - Sy het gedink dat Eben verkeerd opgetree het.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 6.21 Eben het gesê ...
- Ettie was nie meer deel van die koshuis nie; (hoekom wou sy na die partytjie toe gaan?)
 - Ettie mag nie (twee aande voor 'n kampioenskap na 'n partytjie toe) gegaan het nie.
 - Ettie moes besluit of sy ernstig was oor atletiek of oor seuns.
 - Ettie moes vir Dolf sê sy gaan nie saam met hom nie.
 - Ettie moes na 'n flik oor haar vorige wedlope kyk.
 - dat hy Dolf se nek sou breek as Ettie gaan.
 - dat atletiek nie kinderspeletjies was nie.
 - dat hulle volgende kwartaal kan ring koop as hulle wou.
 - sy sou hardloop en sy sou wen.
 - Eben wou weet of Ettie gek was.
- (Enige DRIE of soortgelyk) (3)
- 6.22
- Hy sou (daardie oggend van haar wedloop) elke uur/baie (as die horlosie slaan) (30 sekondes) **aan haar dink**.
 - Hy sou vir haar duim vashou.
- (Enige EEN) (1)
- 6.23
- Hanna (Dewalt) het gewen.
 - Ettie het nie gewen nie./Sy het (teen Hanna) verloor.
 - Ettie het 'n halfsekonde na Hanna geëindig.
- (Enige EEN) (1)
- 6.24 Ja.
- Hanna (Dewalt) het gewen.
 - Haar lewe is deur Eben se besluite beheer./Sy kon nie altyd dinge saam met haar maats doen nie
 - Atletiek het haar sosiale lewe/verhoudings met ander te veel beïnvloed.
- OF**
- Nee.
- Sy kon self besluit om op te hou met atletiek.
 - Dit was haar keuse om Eben se beheer toe te laat of nie.
 - Sy het talent gehad/n mens moet hard werk om 'n wenner te wees.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 6.25 Ouers en onderwysers kan leer dat ...
- hulle nie te veel druk (om te presteer) op kinders moet plaas nie.
 - kinders die reg het om 'n gewone lewe saam met ander tieners te geniet.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)

TOTAAL AFDELING C: 35

AFDELING D: GEDIGTE**VERSJOERNAAL****VRAAG 7: "Stad in die mis" – DJ Opperman**

- 7.1.1 **ek-spreker/eerstepersoonspreker** (1)
- 7.1.2
- Dit laat die leser dinge deur die oë van die spreker beleef.
 - Dit dui 'n persoonlike ervaring aan./Dit maak die gedig meer persoonlik (eie emosies).
 - Maak die gedig geloofwaardig/oortuigend.
(Enige EEN) (1)
- 7.2
- B
 - gejaagdheid
 - B gejaagdheid
- OF
- C
 - gevangenskap
 - C gevangenskap
(Enige EEN) (1)
- 7.3.1 gehoor/hoor (1)
- 7.3.2
- "ek hoor hom knor (en in oop mote)"
 - "(en met sy hap sluit) staal op staal"
(Enige EEN) (1)
- 7.4.1
- B
 - "oop mote"
 - B "oop mote"
(Enige EEN) (1)
- 7.4.2
- A
 - "wit duisternis"
 - A "wit duisternis"
(Enige EEN) (1)
- 7.4.3
- D
 - "oë bloedlope"
 - D "oë bloedlope"
(Enige EEN) (1)
- 7.5
- "(en met) sy hap sluit staal op staal."
 - "met gespanne spier"
 - "ek hoor hom knor en in oop mote"
 - "waggel sy pilare-pote"
(Enige EEN. Minstens TWEE allitererende klanke moet gegee word. Slegs die allitererende letter/s moet onderstreep word.) (1)

- 7.6.1 Die spreker loop "met gespanne spier"/hy was gespanne/die spreker se spiere was gespanne. (1)
- 7.6.2
- "sluip"
 - "waggel"
(Enige EEN)
- (1)
- 7.7.1 konnotatief (1)
- 7.7.2
- Dit is die stadsgeluide.
 - Dit is die geluid van die verkeer in die stad.
 - Dis die motors in die stad.
 - Dis die hysbakdeure wat oopmaak en toemaak.
 - Die hele gedig is 'n metafoor en daarom is dit nie die letterlike knor van 'n (letterlike) dier nie.
(Enige EEN of soortgelyk. Die kern van die woord "knor" moet verduidelik word.)
- (1)
- 7.8 kommapunte (1)
- 7.9 Die atmosfeer was:
- gespanne
 - onheilspellend(e)
 - vreesaanjaend(e)
 - spokerig(e)
(Enige EEN)
- (1)
- 7.10
- Die moderne stad is 'n **bedreiging** vir die mens./Die moderne stad maak jou bang.
 - Die stad hou **gevare** vir die mens in.
 - Die mens word die **gevangene** van die stad.
(Enige EEN of soortgelyk)
- (1)
- 7.11 ('n) metafoor (1)
- 7.12 Die woord "mis" is gepas, want ...
- dit laat die stad gevaarliker lyk.
 - dit skep die indruk dat daar geheime in die stad is.
 - dit impliseer dat daar baie geheime in die stad is.
 - daar gebeur baie dinge in die stad waarvan ons nie weet nie.
 - dit dui op die besoedeling in die stad.
(Enige EEN of soortgelyk. Kan nie net in een woord beantwoord nie.)
- (1)

"Things that go bump in the night" – Rosa Keet

- 7.13 • (Nag)geluide
 • Dinge wat 'n mens (snags) bang maak.
 • 'n Skotse gebed/(kinder)gebed
 (Enige EEN) (1)
- 7.14 kindergebed (1)
- 7.15 Ja.
 Die spreker het nie in die kamer gebly nie, sy was dapper om te gaan hoor
 waar die geluide vandaankom.
 OF
 Nee.
 Die spreker is bang om snags alleen te wees/skrik vir die geringste dingetjie.
 (Of soortgelyk) (1)
- 7.16 "onbekende voetstap"
 (TWEE OPEENVOLGENDE WOORDE) (1)
- 7.17 Van die (donker) trap (1)
- 7.18 • (na) slaap
 • Hy/sy soek na die dinge wat hom/haar bang gemaak het/die geluide in die
 huis.
 (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 7.19.1 assonansie/halfrym (1)
- 7.19.2 • Dis 'n verbindingselement in vrye vers.
 • Dit skep 'n (somer) stemming.
 • Dit weerspieël die spreker se moegheid.
 • Dit vertraag die tempo.
 • Dit skep/beïnvloed 'n bepaalde ritme.
 • Dit beklemtoon die woorde waarin die assonansie voorkom.
 (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 7.20 personifikasie (1)
- 7.21.1 straatlig (1)
- 7.21.2 naaldekoker (1)
- 7.22 WERKLIKE DINGE:
 • jas (aan die kapstok)
 • die stofsuierpyp/stofsuiers
 VERBEELDE DINGE:
 • 'n man (sonder bene)
 • (stofsuiers)slang
 (Enige EEN: Werklike dinge OF verbeelde dinge) (2)

- 7.23 Die reëls is baie korter as die ander reëls./Net hierdie woorde staan in die reëls. (1)
- 7.24 Ja.
• Dit is baie erg om snags alleen/bang te wees.
• Hy/Sy is alleen in die donker.
OF
Nee.
Hy/Sy kan net 'n lig aanskakel om minder bang te voel.
(Enige EEN of soortgelyk wat verband het met die gevoel en optrede van die spreker in die gedig) (1)
- 7.25 • D
• 'n vergelyking
• D 'n vergelyking
(Enige EEN) (1)
- 7.26 Ja.
Dis beter om op te staan en die oorsaak van die geluide te gaan soek as om bang te lê en luister.
OF
Nee.
• Hy/sy moenie rondloop as sy/hy wil slaap nie.
• Hy/sy kon 'n lig aangeskakel het.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)

TOTAAL AFDELING D: 35
GROOTTOTAAL: 70

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V2

NOVEMBER 2015

PUNTE: 70

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 29 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees AL die instruksies aandagtig deur voordat jy die vrae beantwoord.

1. Moenie die hele vraestel deurlees nie.
2. Gebruik die inhoudsopgawe om jou met jou keuses te help.
3. Die vraestel bestaan uit VIER afdelings:

AFDELING A: Roman	(35)
AFDELING B: Drama	(35)
AFDELING C: Kortverhale	(35)
AFDELING D: Gedigte	(35)
4. Beantwoord TWEE vrae: EEN vraag uit elkeen van die TWEE afdelings wat julle behandel het.
5. Lees die inhoudsopgawe op bladsy 3 en dui die vraagnommers van die TWEE letterkundetekste wat julle in die klas behandel het, aan.
6. Lees dan die vrae oor hierdie TWEE tekste wat julle behandel het.
7. Begin ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.
8. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
9. Laat 'n reël oop na elke antwoord.
10. Voorgestelde tydsindeling: Ongeveer 60 minute per afdeling/vraag
11. Skryf netjies en leesbaar.

INHOUDSOPGAWE

Kies TWEE afdelings.

AFDELING A: ROMAN

Beantwoord slegs EEN vraag.

VRAAGNOMMER	PUNTE	BLADSYNOMMER
1. <i>Kringe in 'n Bos</i>	35	4
2. <i>Die ongelooflike avonture van Hanna Hoekom</i>	35	8
3. <i>Meeulanders</i>	35	12

AFDELING B: DRAMA

Beantwoord slegs EEN vraag.

4. <i>Poppie – die drama</i>	35	15
5. <i>Paljas</i>	35	18

AFDELING C: KORTVERHALE

Beantwoord die vrae oor AL TWEE kortverhale.

6. "Op soek na Kid Khumalo"	18	22
"Astra Castra"	17	24

AFDELING D: GEDIGTE

Beantwoord die vrae oor AL TWEE gedigte.

7. "Stad in die mis"	18	26
"Things that go bump in the night"	17	28

KONTROLELYS

Gebruik die kontrolelys om te verseker dat jy die vereiste getal vrae beantwoord.

AFDELING	VRAAGNOMMERS	GETAL VRAE BEANTWOORD	DUI AAN (✓)
A: Roman	1–3		
B: Drama	4–5		
C: Kortverhale	6		
D: Gedigte	7		

LET WEL: Maak seker dat jy vrae oor slegs TWEE afdelings beantwoord het.

AFDELING A: ROMAN**VRAAG 1: KRINGE IN 'N BOS – Dalene Matthee**

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS A

1 ... “En nou dink jy jy kan skielik Engels wees en baie geld hê as jy op 'n skip
2 klim?”
3 “Nee. Miskien is dit waarom ek eintlik kwaad is. Ek werk vir jou pa soos 'n wit
4 slaaf en al manier waarop hy my slaaf kan hou, is deur te sorg dat ek niks
5 bekom nie en dat my taal kitchen Dutch bly.”
6 “Jy lees dan al so mooi Engels.”
7 “Dis nie genoeg nie, Kate! As ek nie êrens losbreek nie, gaan die moord te
8 hoog in my ophoop!”
9 “Jy haat my pa, nè?” het sy half bang gevra.
10 “Ja, Kate, ek haat hom.”
11 Sy het stadig opgestaan en weggestap. Soos 'n skoenlapper wat vlerkseer is.
12 Hy het haar nie teruggeroep nie, hy kon nie; hy het net bly sit en die vreemde
13 gevoel dat iets uit hom wegsypel as sy wegstap, deur hom laat spoel ... Dit wat
14 hom laat swoeg het omdat daar 'n sewende dag is.
15 Hy het haar nooit in daardie twee jaar aangeraak nie. Nie met sy lyf of sy
16 hande nie. Sy was verbode soos die groot, wit huis bokant die skuur; soos die
17 klipkerkie met die puntvensters; soos die kwartdek van elke skip wat vasgemeer
18 het en wat die heiligdom van die kaptein en sy vriende was. Sy was verbode
19 soos die *Public Library*.

- 1.1 Saul het vir Kate twee redes gegee hoekom hy by haar pa, MacDonald, gaan
werk het. Noem die TWEE redes. (2)
- 1.2 Wat was die dorpsmense se opinie oor die Bosmense? (1)
- 1.3 Hoekom was Sondae by die skuur vir Saul so spesiaal? (1)
- 1.4 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die
letter (A–D) langs die vraagnommer (1.4) neer, byvoorbeeld 1.4 E.
- Saul het geglo dat as hy Engels kon praat, hy ...
- A meer aansien by die dorpsmense sou kry.
B weer deur die Bosmense aanvaar sou word.
C toegelaat sou word om met Kate te meng.
D vir die houtkappers se saak sou kon veg. (1)
- 1.5 Kies die KORREKTE woord tussen hakies. Skryf slegs die vraagnommer
(1.5) en die antwoord neer.
- Vir Saul was 'n skip nog altyd die simbool van (rykdom/vryheid). (1)
- 1.6 Noem DRIE dinge waaroor Saul en die Bosmense nie saamgestem het nie. (3)

- 1.7 Saul het geglo dat 'n mens net 'n mens is as jy baie geld het en boonop Engels is.
Waarom het Saul hierdie opinie gehad? (1)
- 1.8 Lees reël 3–5. Saul verduidelik vir Kate hoekom hy kwaad is.
- 1.8.1 Wat het MacDonald aan Saul belowe as hy by hom, MacDonald, sou kom werk? Noem EEN ding. (1)
- 1.8.2 Op watter manier het Saul sy pa gehelp deur by MacDonald te werk? (1)
- 1.8.3 Saul het gevoel dat hy MacDonald se slaaf is. Het Saul rede gehad om só te voel? Verduidelik jou antwoord. (1)
- 1.9 Watter lewensles het Saul uit sy verhouding met MacDonald geleer wat hy later in sy houtbesigheid kon gebruik? (1)
- 1.10 Hoe het Kate Saul gehelp om minder soos 'n slaaf te voel? (1)
- 1.11 Wat was Saul se indruk van MacDonald toe hy hom die eerste keer ontmoet het? (1)
- 1.12 Toe Saul Kate se vraag beantwoord het (reël 10), het hy presies volgens sy karakter opgetree.
Motiveer hierdie stelling. (1)
- 1.13 Saul het geweet dat Kate vir hom verbode was. Hoekom was die “Public Library” ook vir hom verbode? (Reël 18–19) (1)
- 1.14 Kate se pa het haar verbied om skuur toe te gaan. Op watter TWEE maniere het Kate se pa haar gestraf omdat sy wel by Saul in die skuur was? (2)

EN

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS B

1 ... Die laaste maande het hy verkies om vroumense te vermy. Daar was dae
2 dat hy Beth se geselskap gemis het, dit selfs sterk oorweeg het om dorp toe te
3 gaan en weer vir haar te gaan kuier. Maar dan het hy besef dat dit onregverdig
4 teenoor haar sou wees, dat dit haar hoop sou gee waar daar nog nie hoop is
5 nie. Miskien later. Wanneer hierdie deurmekaar tyd verby is ...
6 En nou het Kate teruggekom en die wêreld nog meer deurmekaar kom krap
7 met 'n oorlog waarvoor hy nie lus had nie! Haar teenwoordigheid in die Bos het
8 hom omgekras. Êrens het iets jare lank in hom gewag vir hierdie oorlog, maar
9 hy wou dit nie nou gehad het nie ... In Kate is 'n skuldigheid wat sy probeer
10 verdoesel deur alles te verdedig wat hy nie verdedig wil hê nie. Hoekom? Hy
11 laat die bruin boswater verby die volle lengte van sy naakte liggaam vloei tot
12 onder om sy voete waar dit walletjies maak. Maak sy teenwoordigheid in die Bos
13 haar verleë omdat hy haar aan 'n tydperk van haar lewe herinner waaroor sy
14 skaam is? Is sy skaam oor die tyd dat sy met haar pa se houtkneg bemoeid
15 geraak het? Is dit wat hy in haar aanvoel en in haar aanval?

- 1.15 Na watter “hoop” verwys die verteller in reël 4? (1)
- 1.16 Watter band het in Knysna tussen Crompton, Morris, James Stewart en Saul ontstaan? (1)
- 1.17 Kies die KORREKTE woord tussen hakies. Skryf slegs die vraagnommer (1.17) en die antwoord neer.
- Saul het besef dat die omstandighede in die Bos verander het, want die (ivoorjagters/gouddelwers) het gekom om te bly. (1)
- 1.18 Saul het gesê dat Kate teruggekom en die wêreld kom deurmekaar krap het met 'n oorlog waarvoor hy nie lus was nie. (Reël 6–7)
- 1.18.1 Na watter “oorlog” verwys Saul met hierdie woorde? (1)
- 1.18.2 Hoekom, dink jy, was Saul nie lus vir hierdie “oorlog” nie? (1)
- 1.19 Hoekom het Kate nou, na soveel jare, Bos toe gekom? (1)
- 1.20 Hoekom is dit ironies dat Saul vir Helen Cairncross se man gesê het in watter deel van die rivier hy goud sou kry? (2)
- 1.21 Saul is dikwels deur die Bosmense gebrandmerk.
- Hoe het die Bosmense, toe hulle begin swaarkry het, vir Saul gebrandmerk? (1)

- 1.22 Kies die karakter uit KOLOM B wat die woorde in KOLOM A gesê het. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommer (1.22.1–1.22.4) neer, byvoorbeeld 1.22.5 F.

KOLOM A		KOLOM B	
1.22.1	“Ons is houtkappers, nie goudgrawers nie.”	A	Saul
1.22.2	“Loop sê nou weer vir Harison ons het geskiet!”	B	Maska
1.22.3	“Ek was gelukkig. Uit my kon die koors stadig padgee.”	C	Oom Anneries
1.22.4	“Julle staat op julle pa en ma se grafte voor mekaar!”	D	Joram
		E	Jozef

(4 x 1)

(4)

- 1.23 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (1.23) neer, byvoorbeeld 1.23 E.

Kate het aan die einde van die verhaal vir Saul gehelp om in Knysna te bly deur ...

- A sewe erwe te koop.
- B 'n meubelfabriek te koop.
- C Crompton se hotel te koop.
- D Thompson se hoekerf te koop.

(1)

- 1.24 Verduidelik hoekom jy dink dat Saul aan die einde van die verhaal vrede gevind het.

(1)

[35]**OF**

**VRAAG 2: DIE ONGELOOFLIKE AVONTURE VAN HANNA HOEKOM
– Marita van der Vyver**

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS A

1 So dis normaal dat sy soms sal wonder waar haar talent vandaan kom. Met 'n
2 ma wat heeldag in die grond rondgrawe en 'n pa wat heeldag in ander se monde
3 rondgrawe.
4 En dan word sy een oggend wakker, ná 'n eienaardige droom oor 'n meisie
5 met die naam Hanna Hoekom wat saam met 'n spul wilde broers in 'n spektakel
6 van 'n huis woon, en sy onthou dat die meisie se ma 'n woeste boskasie van 'n
7 haarstyl gehad het wat met verfkwaste bo-op haar kop vasgesteek was. En haar
8 eerste verwarde gedagte is: Miskien is daardie verfkwasvrou my ma? En dan
9 vryf sy oor haar oë en skuif regop en besluit dit was net 'n nagmerrie.
10 Maar die saadjie van twyfel is geplant. Daardie aand aan tafel, terwyl hulle
11 sappige biefstuk en gebakte aartappels eet, kyk sy na haar pa wat nooit enigiets
12 teken nie (behalwe tjeks) en haar ma wat nooit enigiets verf nie (behalwe haar
13 lippe soggens voor die spieël) en sy kry die krielrige gevoel dat sy nie aan
14 hierdie tafel hoort nie. Sy druk dit dadelik dood, die ry mientjies wat deur haar
15 maag marsjeer, en vra wat is daar vir nagereg. Tuisgemaakte sjokolademousse,
16 antwoord haar suster met 'n trotse glimlag. Camille het 'n slag in die kombuis,
17 veral met soetgoed, en gewoonlik is Fabienne mal oor haar suster se poedings.

- 2.1 Watter talent (reël 1) het Fabienne in haarself ontdek? (1)
- 2.2 Fabienne se suster het die bynaam “Suikervingers” gekry.
- 2.2.1 Watter bynaam het Fabienne se pa gekry? (1)
- 2.2.2 Watter bynaam het Fabienne se ma gekry? (1)
- 2.3 Fabienne was Hanna se alter ego.
- 2.3.1 Wat beteken *alter ego*? (1)
- 2.3.2 Waarom was dit vir Hanna nodig om hierdie alter ego te skep? (1)
- 2.3.3 Wat, dink jy, was die skrywer se doel met Hanna se stories oor Fabienne? (1)
- 2.4 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (2.4) neer, byvoorbeeld 2.4 E.
- In Hanna se “spektakel van 'n huis” (reël 5–6) in Kaapstad ...
- A het Hanna nie haar eie slaapkamer gehad nie.
B was die vensters dieselfde grootte.
C was die buitekant netjies geverf.
D het die dak in stormweer gelek. (1)

- 2.5 Dink jy Hanna het goeie rede gehad om oor hulle huis in Kaapstad krities te wees? Verduidelik jou antwoord. (1)
- 2.6 “... en ’n pa wat heeldag in ander se monde rondgrawe.” (Reël 2–3)
Waarom het Hanna so dikwels aan tande gedink? (1)
- 2.7 “... terwyl hulle sappige biefstuk en gebakte aartappels eet ...” (Reël 10–11)
Watter tipe kos het Mana meestal vir haar gesin gemaak? (1)
- 2.8 Hanna was baie positief oor Beyers, maar was ontevrede met die ander manlike gesinslede.
Verduidelik waarom Hanna ontevrede was met die volgende persone:
- 2.8.1 Gavin (1)
- 2.8.2 Amos en Tibo (1)
- 2.8.3 Yann (1)
- 2.9 In die verloop van die verhaal beseft die leser dat Hanna nie die enigste persoon is wat rede gehad het om ontevrede met ’n ma of pa te wees nie.
- 2.9.1 Gee EEN rede vir Tibo se ongelukkigheid oor sy pa. (1)
- 2.9.2 Waarom het Amos rede gehad om ongelukkig oor sy ma te wees? (1)
- 2.10 “Miskien is daardie verfkwasvrou my ma?” (Reël 8)
Sou jy dit ook as ’n “nagmerrie” beskryf het as die “verfkwasvrou” jou ma was? Gee ’n rede vir jou antwoord. (1)
- 2.11 Kies die korrekte woord tussen hakies. Skryf slegs die vraagnommer (2.11) en die antwoord neer.
Fabienne het in die uittreksel nie Camille se sjokolademousse geniet nie, want sy (was bang sy kry puisies/het gevoel sy pas nie by haar gesin in nie). (1)

EN

Lees die volgende uittreksel deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS B

1 ... Vir die eerste keer in my lewe, liewe leser, *glo* ek dat ek rêrig 'n roman gaan
2 publiseer. Binne tien jaar.
3 “Ek gaan haar mis,” sug Gavin toe die helikopter met 'n winderige lawaai
4 opstyg.
5 “Ek ook,” sug ek.
6 Sharon kyk verras na my.
7 “Lyk my ou Hanna Heks is toe ook betower,” terg sy.
8 “My naam is nie Hanna Heks nie,” sê ek met my neus in die lug. “Ook nie
9 Hanna Hoekom nie. Van nou af kan julle my Fabulous Fabienne noem.”
10 “So 'n bekkie moet mos botter kry,” sê Gavin en drapeer sy arm oor my
11 skouer.
12 ... Miskien verbeel ek my. Maar ek kan sweer hy kyk met vaderlike trots na my.
13 Dan sien hy dat Yann kop onderstebo na 'n struik staan en skop, terwyl Amos
14 met 'n verwese uitdrukking oor Patat se wollerige lyf vryf, en hy klap sy hande
15 vasberade saam.
16 “Hoe gaan daardie gesegde nou weer?” vra hy terwyl die helikopter al hoe
17 kleiner word in die helderblou lug. “Die een van die kat wat weggaan?”
18 “As die kat weg is,” sê Amos met 'n skewe kop, “is die muis baas?”
19 “O nee, dis gans te outyds!” roep Gavin kamstig geskok uit. “Ons glo mos nie
20 in base en klase nie! ...”

2.12 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (2.12) neer, byvoorbeeld 2.12 E.

Hanna het die bynaam “Hanna Hoekom” (reël 9) gekry omdat sy ...

- A baie dinge bevraagteken het.
- B 'n baie ongewone mens was.
- C ontevrede was met haar lewe.
- D as baba nie “hoekom” kon sê nie. (1)

2.13 Sommige gesinslede het per helikopter vertrek.

- 2.13.1 Wie het die helikopter gereël? (1)
- 2.13.2 Hoekom moes Mana en Beyers saam met die helikopter vertrek? (1)
- 2.13.3 Waarom het Sharon verkies om op Botterberg te bly? (1)

2.14 Kies die KORREKTE woord tussen hakies. Skryf slegs die vraagnommer (2.14) en die antwoord neer.

Margot moes ook vertrek omdat sy 'n TV-reeks in (Johannesburg/Kaapstad) moes skiet. (1)

2.15 “Maar ek kan sweer hy kyk met vaderlike trots na my.” (Reël 12)

- 2.15.1 Aan die begin van die verhaal het Hanna gedink sy was nie goed genoeg vir Gavin nie. Gee 'n rede waarom sy so gedink het. (1)
- 2.15.2 Watter aanduiding is daar dat Gavin reeds by Hanna se geboorte vir Hanna lief was en haar aanvaar het? (1)

- 2.16 “Dan sien hy dat Yann kop onderstebo na ’n struik staan en skop, terwyl Amos met ’n verwese uitdrukking oor Patat se wollerige lyf vryf ...” (Reël 13–14)
- Op watter emosie, dink jy, dui hierdie aksies van Yann en Amos? (1)
- 2.17 Hoe het Gavin die kinders vermaak nadat die helikopter vertrek het? (1)
- 2.18 Hoekom word die laaste hoofstuk van hierdie roman “Vaarwel, fabelagtige Fabienne” genoem? (1)
- 2.19 Wat sou die titel van Hanna se roman wees? (1)
- 2.20 Kies ’n karakter uit KOLOM B wat by die stelling in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommer (2.20.1–2.20.4) neer, byvoorbeeld 2.20.5 F.

KOLOM A		KOLOM B	
2.20.1	Hierdie persoon was mal oor Hanna se skryftalent.	A	Beyers
2.20.2	Hierdie persoon het vir Hanna ’n spesiale pen gegee om haar lewensverhaal te skryf.	B	Gavin
2.20.3	Hierdie persoon het Hanna altyd ondersteun en vir haar raad oor haar kortverhale gegee.	C	Yann
2.20.4	Hierdie persoon het Hanna laat glo dat sy binne tien jaar ’n roman kan skryf.	D	Juffrou Liebenberg
		E	Margot

(4 x 1) (4)

- 2.21 Hoekom kan die leser Beyers as ’n rolmodel beskou? (1)
- 2.22 Uit wie se perspektief word die verhaal in hierdie roman vertel? (1)
- 2.23 Wat is die belangrikste les wat Hanna tydens die wittebroodvakansie geleer het? (1)

[35]**OF**

VRAAG 3: MEEULANDERS – Esta Steyn

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS A

1 Die nag sleep voort deur momente van opflikkerende hoop: Miskien sal
2 Elsabet die oggend haal, voor die kind kom. Miskien sal die wind gaan lê.
3 Miskien kan Jacob teen ligdag met die Sterretjie wal toe vaar. Maar teen twee-
4 uur het die kraampyne mekaar heftig en kort-kort opgevolg. Elsabet, met
5 hygende asem en dowwe oë, het hulpeloos na Ryna opgekyk. Ryna het sag-
6 paaierend met haar bly praat, haar voorkop afgevee, kussings onder haar rug
7 ingeprop, haar skouers gevryf.
8 Kwart oor twee het Jacob jettie toe gegaan en die laaste noodfakkel gaan
9 afskiet. Die wind het die water opgekarring en die rasende branders het boë wit
10 skuim op die rotse laat reën.
11 Toe hy terugkom, was Elsabet besig om geboorte te gee aan 'n dogtertjie.
12 En Ryna het vir Jacob 'n skêrtjie uit die kom kookwater aangegee om die
13 naelstring mee te knip. Die babatjie was bitterlik klein. Ryna het haar met
14 bewende hande daar in die kamer gewas. Daar was babagoedjies in die
15 laaikassie en hulle het haar aangetrek en toegedraai. Elsabet was reeds
16 uitgeput vas aan die slaap. Hulle het Elsabet toegemaak, die gaslamp
17 afgedraai, en die kamer opgeruim.
18 Maar die nag was nog lank nie verby nie. Die babatjie het nie geskreeu nie.
19 Haar asempie was vlak.

- 3.1 Kies die KORREKTE woord tussen hakies. Skryf slegs die vraagnommer (3.1) en die antwoord neer.

Jacob het beseft dat Elsabet nooit op Meeuland wou wees nie, want vir haar was dit soos 'n (tronk/begraafplaas).

(1)

- 3.2 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (3.2) neer, byvoorbeeld 3.2 E.

Die doel van die Sterretjie was altyd om ...

- A van die boot af tot by Meeuland te kom.
B van Meeuland tot in Salamanderbaai te kom.
C noodfakkels in die see te gaan afstuur.
D met diepseenuavorsing op die eiland te help.

(1)

- 3.3 Hoekom kon Jacob nie vir Elsabet Salamanderbaai toe vat toe haar kraampyne begin het nie?

(1)

- 3.4 Hoekom het Jacob skuldig gevoel omdat Elsabet nog op die eiland was toe sy kraampyne begin kry het?

(1)

- 3.5 Hoekom was Ryna so bang om vir Elsabet met die geboorte te help?

(1)

- 3.6 Wat wou Jacob hê moes Jannerik doen om die skepe se aandag te trek?

(1)

- 3.7 Watter tragedie het daardie aand op Meeuland afgespeel?

(1)

- 3.8 Watter DRIE besluite het Jacob, Ryna en Jannerik daardie aand saam geneem? (3)
- 3.9 Watter belangrike rol het Ryna na daardie aand in Jacob se lewe begin speel? (1)
- 3.10 Dink jy die besluite daardie aand op die eiland was regverdig teenoor Elsabet? Gee 'n rede vir jou antwoord. (1)
- 3.11 Min mense het van Kinnie se baba geweet.
- 3.11.1 Wat het Ousanna vir die ander mense oor Kinnie se dood vertel? (1)
- 3.11.2 Vir wie het Ousanna later ook vertel dat Kinnie 'n baba gehad het? Hoekom het sy dit vertel? (2)
- 3.12 Die geboorte van Elsabet se kind het Ryna se perspektief op die lewe verander.
- Wat was Ryna se perspektief op haar eie lewe ná hierdie nag? (1)
- 3.13 Watter morele kwessie word in hierdie uittreksel aangeraak? (1)
- 3.14 Jacob, Jannerik en Ryna se verlede het 'n rol in hulle koms na Meeuland gespeel.
- Waarom was Meeuland vir hierdie drie karakters 'n goeie plek om te wees? (1)
- 3.15 Hoekom is sekere dele in die boek kursief/in skuinsdruk geskryf? (1)

EN

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS B

1 "... Dit was 'n doodloopstraat. Maar ek ... dit was wonderlik ... al het ek geweet
2 daar kan niks van kom nie ... die man was getroud. En tog ... het ek keer op keer
3 teruggegaan ... om elke keer te weet dat die prys uiteindelik net een naam het ...
4 nee, twee: pyn en ellende."

5 Hulle gaan sit op 'n rots met hulle voete in die vlak water. Elsabet sug: "En toe
6 kom Jacob. Ek het gedink ek kan die verlede op Meeuland gaan begrawe ... van
7 voor af begin ... waar niemand van my pyn weet nie. Toe trou ons. Dit was geen
8 oplossing nie. Want Jacob is 'n eenkantmens. Ek weet nie of hy ooit 'n vrou
9 nodig gehad het nie. Hy't Meeuland."

10 Daar is 'n lang oomblik van stilte.

11 "Hy't jou nodig," sê Ryna uiteindelik.

12 Elsabet glimlag wrang: "Sy ma was reg. Sy't eenkeer gesê die eiland kies wie
13 hy daar wil hê. Ek hét probeer, Ryna. Ek wil nie meer daar wees nie. Ek kan nie
14 daar gelukkig wees nie."

15 Ryna kyk haar dringend aan. "Probeer nog een keer, Elsabet. Ek sal jou
16 probeer help. Ons kan saam 'n tuin begin. Jy sal sien ... as jy besig is, sal ..."

17 Elsabet skud haar kop stadig. "Jy ... jy's soos hy. Jy sal nie verstaan nie ..."

- 3.16 Wat was die “doodloopstraat” (reël 1) waarna Elsabet verwys het? (1)
- 3.17 Kies die KORREKTE woord tussen hakies. Skryf slegs die vraagnommer (3.17) en die antwoord neer.
Elsabet het op Meeuland geleer om Ryna te (beskerm/vertrou). (1)
- 3.18 Noem TWEE moeilike keuses wat Elsabet na die kind se geboorte gemaak het. (2)
- 3.19 Elsabet se lewe in Salamanderbaai was ook nie gelukkig nie.
Noem TWEE faktore wat tot Elsabet se ongelukkigheid bygedra het. (2)
- 3.20 Hoekom is dit ironies dat ant Hansie aan Elsabet gesê het: “die eiland kies wie hy daar wil hê” (reël 12–13)? (2)
- 3.21 Kies 'n karakter uit KOLOM B wat by die stelling in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommer (3.21.1–3.21.4) neer, byvoorbeeld 3.21.5 F.

KOLOM A		KOLOM B	
3.21.1	Hierdie persoon het haar kind in 'n brand verloor.	A	Ousanna
3.21.2	Hierdie persoon het vir haar kind 'n wekkertjie agtergelaat.	B	ant Hansie
3.21.3	Hierdie persoon was bekommerd omdat sy alles vooruit kon sien.	C	Kinnie
3.21.4	Hierdie persoon was bekommerd dat haar kind sy hart Meeuland toe gevolg het.	D	Ryna
		E	Elsabet

(4 x 1) (4)

- 3.22 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (3.22) neer, byvoorbeeld 3.22 E.

Elsabet se dood is deur 'n ... veroorsaak.

- A motorongeluk
B skietvoorval
C storm
D brand

- 3.23 Het Fred aan die einde van die verhaal verantwoordelikheid vir sy dade teenoor Jacob aanvaar? Gee 'n rede vir jou antwoord. (1)
- 3.24 Het die band tussen Jannerik en Ryna tot aan die einde van die verhaal sterk gebly? Gee 'n rede vir jou antwoord. (1)
- 3.25 Dink jy *Meeulanders* is 'n gepaste titel vir die roman? Verduidelik jou antwoord. (1)

[35]**TOTAAL AFDELING A: 35**

AFDELING B: DRAMA**VRAAG 4: POPPIE – DIE DRAMA – Elsa Joubert en Sandra Kotzé**

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS A

1	HOEDJIE. Daar het ouma Hannie die kinders grootgemaak.
2	OUMA HANNIE. Maar toe die kinders nou groter word, toe trek ek nou met die
3	kinders oor die rivier daar na Upington sodat hulle skool en kerk kon kry. (<i>Die</i>
4	<i>ander spelers begin sag die skoollied sing – sy luister daarna.</i>) Maar die
5	kinders het nie lank skool gegaan nie. Kaffertjie het weggetrek Koegas toe en
6	by 'n boer gaat werk en Domani is weg oorlog toe en hy het nóóit weer
7	teruggekom nie. Die ander kinders het maar so rondgewerk van Lüderitz af,
8	al langs die spoor; Upington, Putsonderwater, Draghoender en Prieska. En
9	ons meisiekinders het uitgetrou en ná hulle troues maar gewerk soos hulle
10	kon.
11	POPPIE. My mama wou nie haar man gehad het nie – hy het op die see kom
12	werk by Lüderitzbucht, toe sien hy haar en hy het al met die wind same al
13	agter haar aangeloop en verlief geraak op haar. (<i>Plank en Hoedjie spot haar:</i>
14	<i>“Verlief geraak op haar!”</i>)
15	MOSIE. Toe gaan hy nou Upington toe om ouma Hannie te vra om met my
16	mama Lena te trou.
17	OUMA HANNIE. Hy was glad met sy bek en hy't groot lobola betaal.
18	HOEDJIE. Maar toe't hy nou een Saterdagoggend weggeloop en vir die oorlog
19	gaan teken. Hy is toe weggestuur na die Noorde as lorriedrywer en hy het
20	nooit weer teruggekom nie.

- 4.1 Hoekom het ouma Hannie haar kinders alleen grootgemaak? (1)
- 4.2 Kies die KORREKTE woord tussen hakies. Skryf slegs die vraagnommer (4.2) en die antwoord neer.
- Ouma Hannie was met 'n (plaaswerker/skaapskeerder) getroud. (1)
- 4.3 Hoekom was ouma Hannie so spesiaal vir Poppie en haar broers? (1)
- 4.4 Ouma Hannie kon meer as een taal praat.
- 4.4.1 Noem EEN taal wat ouma Hannie kon praat. (1)
- 4.4.2 Hoekom het ouma Hannie vir Poppie en haar broers kwaad geword oor die taal wat hulle gepraat het? (1)
- 4.4.3 Hoe het die taal wat Poppie by ouma Hannie geleer het, haar later in haar huwelik met Stone gehelp? (1)
- 4.5 “*Die ander spelers begin sag die skoollied sing – sy luister daarna.*” (Reël 3–4)
- Noem EEN funksie van die verskillende liedere in hierdie drama. (1)
- 4.6 Ouma Hannie was 'n rolmodel vir Poppie.
- Noem TWEE dinge wat Poppie by ouma Hannie geleer het. (2)

- 4.7 Hoekom kon Poppie en mama Lena nie hulle kinders self grootmaak nie? (1)
- 4.8 Watter waarde het die inligting oor Poppie se geskiedenis vir die leser? (1)
- 4.9 Kies 'n karakter uit KOLOM B wat by die stelling in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommer (4.9.1–4.9.4) neer, byvoorbeeld 4.9.5 F.

KOLOM A		KOLOM B	
4.9.1	Hierdie persoon was 'n ryk bokboer in die Carnarvon-omgewing.	A	Poppie
4.9.2	Hierdie persoon het op haar oudag by familie op Lambertsbaai gaan bly.	B	Katie
4.9.3	Hierdie persoon het op Lambertsbaai gewerk om vir haar kinders te kan sorg.	C	Grootouma Kappie
4.9.4	Hierdie persoon het daarvan gehou om <i>Die Jongspan</i> te lees.	D	Ouma Hannie
		E	Mama Lena

(4 x 1) (4)

EN

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS B

1 MRS SWANEPOEL. Ek sal vir jou dertig rand in die maand betaal, Rachel.
 2 POPPIE. Dan sal ek maar net tot Vrydag toe vir die miesies kan uithelp, want ek
 3 kan nie vir dertig rand in die maand werk nie ... ek het vyf kinders en dit kos
 4 geld om hulle te onderhou.
 5 MRS SWANEPOEL. Ek verstaan. Sal jy kan bly as ek vir jou veertig rand in die
 6 maand betaal?
 7 POPPIE. Dis goed so.
 8 MRS SWANEPOEL. Het jy pas, Rachel?
 9 POPPIE. Ek het 'n pas, maar dis nie reg nie.
 10 MRS SWANEPOEL. Nou ja, dis net vir 'n maand. Jy moet net liewers nie die
 11 voordeur oopmaak as die deurklokkie lui nie, want die inspectors is nogal
 12 baie woelig in die straat. En as hulle jou vang en jou pas is nie reg nie, dan's
 13 dit ek wat die boete moet betaal.
 14 JAKKIE. Mrs Swanepoel was 'n besige vrou en moes baie uitgaan.
 15 Mrs Swanepoel het van Poppie se manier van werk gehou.
 16 MRS SWANEPOEL. Ek hoef jou niks voor te sê nie, Rachel, ek kan sien jy ken
 17 die werk.
 18 *(Poppie stryk klere op trommel.)*
 19 MRS SWANEPOEL. Jy't 'n netjiese hand, Rachel. Jy't seker by witmense
 20 grootgeword. Jy kook ook goed.

 21 MOSIE. Dis wat jy lankal moes gedoen het, Sisi. Net by gowwerment-mense
 22 gaan werk het, cause why, hulle hou van hulle comfort.

- 4.10 Poppie het weggegaan uit Mdantsane terug Kaap toe en van haar kinders moes in die Ciskei agterbly.
- 4.10.1 Hoekom wou Poppie nie langer in Mdantsane bly nie? (1)
- 4.10.2 Dink jy dit was die regte ding vir Poppie om haar dogters na haar skoonmense op Herschel te neem? Motiveer jou antwoord. (1)
- 4.10.3 Hoekom het Poppie daarop aangedring dat Bonsile in die Ciskei moes bly? (1)
- 4.10.4 Hoekom kon Bonsile op hierdie stadium nie self sy kind versorg nie? (1)
- 4.11 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die vraagnommer (4.11) en die letter (A–D) neer, byvoorbeeld 4.11 E.
- Poppie het Vukile later Kaap toe gebring omdat ...
- A sy bang was hy haar nie meer sou herken nie.
B hy Poppie se mense moes leer ken.
C hy net te sieklik en verwaarloos was.
D sy graag met haar kleinkind wou spog. (1)
- 4.12 Hoe het Poppie die werk by Mrs Swanepoel gekry? (1)
- 4.13 Hoekom was Poppie en haar familie so ongelukkig oor die paswetstelsel? (1)
- 4.14 Op watter TWEE maniere het Mrs Swanepoel Poppie se lewe makliker gemaak? (2)
- 4.15 Noem EEN geleentheid toe Poppie by Mrs Swanepoel afgekry het. (1)
- 4.16 Poppie se broers het dit reggekry om altyd 'n pas te hê.
- 4.16.1 Hoekom het Poppie dan altyd gesukkel om 'n pas te kry? (1)
- 4.16.2 Hoekom, dink jy, het mama Lena rede gehad om bekommerd te wees oor Poppie se probleme met 'n pas? (1)
- 4.16.3 Hoe het Jakkie gereageer toe Poppie met 'n pas reggekom het? (1)
- 4.17 Poppie het dikwels swaargekry sodat haar kinders 'n beter lewe kon hê.
Gee DRIE voorbeelde van hierdie swaarkry uit Poppie se lewe. (3)
- 4.18 Poppie se Xhosa-naam beteken “meisie uit 'n geslag van groot vroue”.
Hoekom is dit 'n goeie beskrywing van wie Poppie is? (1)

- 4.19 Kies die KORREKTE woord tussen hakies. Skryf slegs die vraagnommer (4.19) en die antwoord neer.
Die kommunikasie tussen die karakters in 'n drama word (dialogoog/ toneelaanwysings) genoem. (1)
- 4.20 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (4.20) neer, byvoorbeeld 4.20 E.
Poppie is die ... in hierdie drama.
A protagonis
B antagonis
C newekarakter
D dramaturg (1)
- 4.21 Wat is die “comfort” (reël 22) waarna Mosie hier verwys het? (1)
[35]

OF**VRAAG 5: PALJAS – Chris Barnard**

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS A

1	34. 'n Leë stuk Karoolandskap met die horison hier naby. Net 'n bossiebult. Dan
2	verskyn die kop en rug van 'n olifant oor die horison. En eers wanneer hy halfpad
3	oor die bult is, word die nar sigbaar wat voor hom stap; 'n nar in volle mondering,
4	wat hom aan 'n tou lei. Die olifant hou die tou met sy slurp vas.
5	Klein Willem staan vir die aankomende prosessie en kyk.
6	Die nar stap reg op Willempie af. En kom staan voor hom.
7	NAR: Hello. (<i>Die kind antwoord nie.</i>) Wat is jou naam? (<i>Niks.</i>) Is jy skaam? (<i>Nog</i>
8	<i>geen reaksie nie. Willempie kyk net vir die olifant.</i>) Dè. (<i>Hy druk die tou in die</i>
9	<i>kind se hand.</i>) Loop bietjie met hom. (<i>Die kind staan net met die tou.</i>) Trek hom.
10	Jy sal sien. Hy sal loop as jy trek. (<i>Willempie staan net. En die nar begin</i>
11	<i>aanstap. Hy stap weg van hulle af. Tien treë weg kyk hy om.</i>) Bring hom! Trek;
12	hy sal kom. (<i>En Willempie kyk vir die olifant. En trek. En die olifant kom.</i>) Jy
13	sien?
14	35. 'n Montage van die olifant wat al agter Willempie aanstap. Eers met die nar
15	naby hulle. Dan met die nar op die agtergrond.

- 5.1 Hoe het die nar en die olifant op Toorwater beland? (1)
- 5.2 Willem het gesien hoe die nar en olifant nader stap.
- 5.2.1 Wat word bedoel met die nar se “volle mondering”? (Reël 3) (1)
- 5.2.2 Hoe, dink jy, het Willem gevoel toe hy vir die aankomende prosessie staan en kyk het? (Reël 5) (1)

- 5.3 Kies die KORREKTE woord tussen hakies. Skryf slegs die vraagnommer (5.3) en die antwoord neer.
Willem se ontmoeting met die nar het amper dadelik 'n (positiewe/negatiewe) invloed op Willem se selfbeeld gehad. (1)
- 5.4 Waar het Manuel en Willem dikwels saam gekuier? (1)
- 5.5 Willem het twee jaar lank nie gepraat nie.
Hoe het Manuel uitgevind wat Willem se naam is? (1)
- 5.6 Manuel het later vir Willem geleer hoe om met die balle te toor.
Noem TWEE ander toertjies wat Willem by Manuel geleer het. (2)
- 5.7 Hoe het Manuel in sy tyd op Toorwater vir Willem emosioneel ondersteun? (1)
- 5.8 Willem het gewys dat hy ook vir Manuel omgee het.
Watter DRIE dinge het Willem vir Manuel gedoen om aan te dui dat hy omgee het? (3)
- 5.9 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (5.9) neer, byvoorbeeld 5.9 E.
Die polisie het gedink dat die ... in die skuur soos duiwelskuns gelyk het.
A leeutande
B vuurmaakplek
C bobbejaan se kopbeen
D tekeninge teen die muur (1)
- 5.10 Kies 'n karakter uit KOLOM B wat by die stelling in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommer (5.10.1–5.10.4) neer, byvoorbeeld 5.10.5 F.

KOLOM A		KOLOM B	
5.10.1	Hierdie persoon was baie ontsteld toe hy die polisiehonde gesien het.	A	Hendrik
5.10.2	Hierdie persoon het gedink die nar maak 'n grap van die kerk.	B	Jan Mol
5.10.3	Hierdie persoon moes die nar uit die kerk verwyder.	C	Dominee
5.10.4	Hierdie persoon het die nar raakgeskiet.	D	Ouderling Bothma
		E	Willem

(4 x 1) (4)

EN

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS B

1 HENDRIK: Of wat? (*Op die agtergrond kom Katrien vervaard aangehardloop.*
2 *Maar sy steek nou vas. Hendrik kyk in die rigting waarin sy kyk. Dis Willem*
3 *wat twintig treë agter Hendrik staan.*) Willem. Swernoot. Kom hier. (*En dan*
4 *vinnig tot Jan Mol terwyl hy die geweer weer effens lig.*) Roer net. Roer net.
5 Ek is lankal lus vir jou. (*Tot Willem.*) Willem, kom hierso. (*Willem begin stadig*
6 *nader kom. Dit lyk of hy in sy slaap loop.*) Toe, maak gou. Ons het nie
7 heeldag tyd nie. (*Maar Willem laat hom nie aanjaag nie.*) Katrina, bly waar jy
8 is. (*Willem kom tot by Hendrik.*) Wie's dit dié?

9 Willem kyk af; kyk vir sy pa.
10 Van die huis se kant af kom Nollie ook nou aangedraf met Emma 'n entjie
11 agter hom.

12 WILLEM: Manuel.
13 HENDRIK: Wat maak hy hier?
14 WILLEM: Hy's my maat.

15 Hendrik kyk vir Jan Mol. Dan gooi hy vir hom die geweer.

16 HENDRIK: Dè, vat julle speelgoed.
17 Hy buk en tel Manuel op. Die nar hang slap in sy arms.
18 Daar loop bloed oral van hom af.
19 Katrien is nou ook by hulle. En Nollie. En Emma.

20 NOLLIE: Gee. Ek sal hom vat.
21 HENDRIK: Toe maar. (*Hy draai om en begin loop.*) Kom, Willem.

22 Hulle stap huis toe. Hendrik in die middel met Manuel in sy arms.
23 Weerskante van hom Willem en Katrien, en Emma en Nollie.

- 5.11 Jan Mol is in die drama bekend as 'n bakleier, 'n skinderbek en 'n opstoker.
- 5.11.1 Wie, behalwe Hendrik, was ook voorheen in konflik met Jan Mol? (1)
- 5.11.2 Noem TWEE van die leuens wat Jan Mol in die dorp oor Willem vertel het. (2)
- 5.11.3 Wat het Jan Mol gedoen wat bewys dat hy 'n opstoker is? (1)
- 5.12 Dit is duidelik dat Hendrik vroeër in die drama nie van Manuel se bestaan geweet het nie.
- Gee 'n rede hoekom hierdie stelling WAAR is. (1)
- 5.13 Hendrik se optrede in reël 17 pas nie by sy karakter soos ons hom leer ken het nie.
- Hoe verwag die leser dat Hendrik sou optree? (1)

- 5.14 “Hulle stap huis toe. Hendrik in die middel met Manuel in sy arms. Weerskante van hom Willem en Katrien, en Emma en Nollie.” (Reël 22–23)
- Met hierdie woorde in die teks word ’n visuele beeld van die gesin geskep. Wat word met hierdie beeld oor die gesin oorgedra? (1)
- 5.15 Hendrik het vir Manuel opgetel en huis toe gedra.
- 5.15.1 Op watter ander konkrete manier het Hendrik later vir Manuel gehelp? (1)
- 5.15.2 Wat het Katrien gedoen om vir Manuel te help? (1)
- 5.16 Manuel het ’n musiekinstrument bespeel.
- 5.16.1 Watter musiekinstrument het Manuel bespeel? (1)
- 5.16.2 Hoekom het Manuel die musiekinstrument later vir Willem gegee? (1)
- 5.16.3 In hierdie drama het musiek simboliese waarde.
- Wat het Emma se goeie klavierspel aan die einde van die drama gesimboliseer? (1)
- 5.17 Manuel het baie mense deur sy paljas bereik.
- 5.17.1 Hoe het die paljas Hendrik se verhouding met sy gesin verander? Gee TWEE feite. (2)
- 5.17.2 Lees weer die stelling hierbo (VRAAG 5.17).
- Hoe kan jy, soos Manuel, die mense om jou se lewens verbeter? (1)
- 5.18 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (5.18) neer, byvoorbeeld 5.18 E.
- Die teks van ’n storie wat verfilm word, word ’n ... genoem.
- A roman
B draaiboek
C storieboek
D drama (1)
- 5.19 Kies die KORREKTE woord tussen hakies. Skryf slegs die vraagnommer (5.19) en die antwoord neer.
- Die kommunikasie tussen die karakters in ’n drama word (dialoog/rekwisiete) genoem. (1)
- 5.20 “Gee. Ek sal hom vat.” (Reël 20)
- Noem EEN goeie ding wat jy, na aanleiding van hierdie woorde, by Nollie kon leer. (1)

[35]**TOTAAL AFDELING B: 35**

AFDELING C: KORTVERHALE**STORIEJOERNAAL****BEANTWOORD DIE VRAE OOR AL TWEE DIE KORTVERHALE.****VRAAG 6****“OP SOEK NA KID KHUMALO” – Dolf van Niekerk**

Lees die volgende uittreksel deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

1	“Kyk hoe laat jy my skrik!” sê Johanna.
2	Hy lag en gaan sit langs haar.
3	“Ek het jou gesê jy moet wag tot ek kom,” bestraf hy.
4	“Jy kom mos nie altyd nie – ek kan nie so lank wag nie.”
5	Sy glo lankal ’n vrou moet nooit vir ’n man wag nie. Kid en Thomas se pa het
6	mos net eendag verdwyn. Sy het jare lank gehoop en gewag, maar sy het hom
7	nooit weer gesien nie. Later was daar stories dat hy geloop het omdat sy nie
8	wou trou nie. Trou? Hulle het dan die twee kinders gehad en sy moes werk om
9	die kinders op skool te hou. Hy kon nooit ’n werk behou nie, maar hy wou haar
10	verplig om op te hou werk as hulle getroud is. Hy het vas geglo haar plek is in
11	die huis, al het hulle nie kos of klere nie.
12	“Ek het jou maar kom sê van Kid,” laat Frans hoor.
13	“Wat van Kid?”
14	“Kid is nie by die werk nie.”
15	“Hoe weet jy?”
16	“Onthou jy nog vir Thabo? Hy werk saam met Kid. Ek kry hom gister by
17	Denneboom-stasie. Hy sê hulle soek na Kid.”
18	Sy sug. Haar been pyn meteens, en die snaakse verlange en vrees wat haar
19	elke keer pak as dit lyk of Kid weer die spoor byster kan raak, keer pynlik terug.

- 6.1 Waar was Frans en Johanna toe hy die slegte nuus oor Kid gebring het? (1)
- 6.2 Hoekom kon Johanna nooit by Thomas-hulle gaan bly het nie? (1)
- 6.3 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (6.3) neer, byvoorbeeld 6.3 E.
- Johanna het min kontak met ander mense gehad, maar haar ... het soms kom kuier.
- A niggie
B kleinkind
C seun se vriend
D seun se vriendin (1)
- 6.4 Johanna se seer been word dikwels in die verhaal genoem.
Hoe laat dit jou, as leser, teenoor Johanna voel? (1)

- 6.5 “Hy kon nooit ’n werk behou nie, maar hy wou haar verplig om op te hou werk as hulle getroud is.” (Reël 9–10)
- 6.5.1 Wat sê hierdie standpunt van Kid en Thomas se pa se karakter? (1)
- 6.5.2 Wat was die gevolg van Johanna se besluit om nie met Kid en Thomas se pa te trou nie? (1)
- 6.6 “... die snaakse verlange en vrees wat haar elke keer pak as dit lyk of Kid weer die spoor byster kan raak, keer pynlik terug.” (Reël 18–19)
- 6.6.1 Noem EEN voorbeeld uit die verhaal van hoe Kid in sy jonger jare onverantwoordelik was. (1)
- 6.6.2 Watter inligting in die verhaal wys dat Kid se lewe stabiel was in die tyd toe hy verdwyn het? (1)
- 6.7 Tien dae nadat Johanna gehoor het dat Kid verdwyn het, het sy nog geen verdere nuus ontvang nie.
- 6.7.1 Waarom kon Johanna nie van haar werkplek af bel om meer inligting te kry nie? (1)
- 6.7.2 Wie het Kid se werkplek namens Johanna gebel om meer inligting oor Kid te kry? (1)
- 6.8 Toe Thomas later na Kid se huis gegaan het, het die bure nie eintlik gehelp om inligting oor Kid te gee nie.
- Gee ’n rede hoekom hierdie stelling WAAR is. (1)
- 6.9 Kies die KORREKTE antwoord tussen hakies. Skryf slegs die vraagnommer (6.9) en die antwoord neer.
- Toe Thomas by Kid se huis gekom het, was (die voorkeur gesluit/alles op hul plek). (1)
- 6.10 Kies ’n ruimte/plek uit KOLOM B wat by die beskrywing in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommer (6.10.1–6.10.4) neer, byvoorbeeld 6.10.5 F.

KOLOM A		KOLOM B	
6.10.1	Die plek waarheen Kid moontlik verdwyn het	A	Kalafong-hospitaal
6.10.2	Die plek waar Kid gewoon het	B	Dennilton
6.10.3	Die plek waar die ma van Kid se kind gewoon het	C	Soshanguve
6.10.4	Die plek waar Kid werk gehad het	D	Mamelodi
		E	Bloemfontein

(4 x 1) (4)

- 6.11 Dit was vir Frans moeilik om vir Johanna emosionele sekuriteit te gee.
Verduidelik waarom hierdie stelling WAAR is. (1)
- 6.12 Watter les het jy in hierdie verhaal geleer oor hoe jy jou ouers moet behandel? (1)

EN**“ASTRA CASTRA” – Dot Serfontein**

Lees die volgende uittreksel deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

1	Dit blyk nie so erg te wees nie. Oom Spekies by die huis is heeltemal 'n ander
2	mens as die gevreesde hoof by die skool, en om saans voor die kaggelvuur te
3	leer, terwyl die koshuisbrakke by hul boeke sit en bibber, is nogal 'n aardigheid.
4	Minder lekker om soggens halfses in die donker af te stryk atletiekbaan toe,
5	waar Bittergal staan en wag. En ná die oefening stap hulle saam weg, en hy
6	gesels. Altyd oor atletiek.
7	Maar sy leer baie meer as net van atletiek. Sy sien sy verterende idealisme
8	en die toewyding waarmee hy haar afrigting doen, die noukeurigheid van
9	besonderhede. Sy merk ook op dat hy geen vriende het nie. Hoewel hy die
10	verloofde van 'n gewilde meisie is, kom hy met 'n ongelukkige gesig soggens op
11	die veld aan. Eers daar raak hy kalm.
12	En sy merk dat sy self soggens ongelukkig by die baan kom, want sy raak
13	ook afgesonder van haar maats, deel nie meer in hul gesprekke nie. So praat
14	die meisies lankal van die koshuispartytjie voor sy iets daarvan agterkom.
15	Ek is nie gevra nie, moet sy erken. “Maar Dolf wil jou vra. Hy is net bang vir
16	Bittergal. Hy sal darem nie nóg straf vat net vir jou nie.”
17	“Bittergal is nie my pa nie. Maar Dolf hou net nie meer van my nie.”

- 6.13 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (6.13) neer, byvoorbeeld 6.13 E.

Die letterlike betekenis van die titel van die verhaal is ...

- A “God my lamp”.
B “God my kamp”.
C “die sterre my lamp”.
D “die sterre my kamp”. (1)

- 6.14 Kies die regte woord tussen hakies. Skryf slegs die vraagnommer (6.14) en die antwoord neer.

In die loop van die verhaal is dit duidelik dat die titel op (ambisie/geloof) dui. (1)

- 6.15 Vir watter atletiekbyeenkoms het Ettie voorberei deur soggens om halfses te oefen? (1)

- 6.16 'n Onderwyser wat 'n atleet afrig, het dikwels 'n ander verhouding met die atleet as die gewone onderwyser-leerder-verhouding.
Motiveer hierdie stelling deur te verwys na hoe Eben teenoor Ettie opgetree het. (1)
- 6.17 Eben het gereël dat Ettie tot aan die einde van die kwartaal by die skoolhoof moes bly.
Waarom kon Ettie nie in die koshuis bly nie? (1)
- 6.18 Eben word in die verhaal "Bittergal" (reël 5, 16 en 17) genoem.
Wat het veroorsaak dat hy so bitter geword het? (1)
- 6.19 Waarom het Eben eers by die atletiekveld kalm geword? (Reël 11) (1)
- 6.20 "Hy sal darem nie nóg straf vat net vir jou nie." (Reël 16)
- 6.20.1 Waarom is Dolf gestraf? (1)
- 6.20.2 Hoekom was Dolf bereid om die straf namens Ettie te dra? (1)
- 6.20.3 Hoe het Eben se verloofde op Eben se hantering van die situasie in die wiskundeklas gereageer? (1)
- 6.21 Die koshuispartytjie (reël 14) het vir Ettie probleme veroorsaak.
Noem DRIE dinge wat Eben gesê het toe hy hoor Ettie wou koshuispartytjie toe gaan. (3)
- 6.22 Wat het Dolf belowe om te doen om Ettie op die dag van die wedloop te ondersteun? (1)
- 6.23 Wat was die uitslag van die wedloop? (1)
- 6.24 Het jy simpatie met Ettie, die hoofkarakter van hierdie verhaal? Verduidelik jou antwoord. (1)
- 6.25 Wat kan ouers en onderwysers uit hierdie verhaal leer? (1)

TOTAAL AFDELING C: 35

AFDELING D: GEDIGTE**VERSJOERNAAL****BEANTWOORD VRAE OOR AL TWEE DIE GEDIGTE.****VRAAG 7**

Lees die volgende gedig deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

Stad in die mis – DJ Opperman

1 Met gespanne spier
2 loop ek deur die mis
3 want om my sluip 'n dier
4 onder wit duisternis;
5 ek hoor hom knor en in oop mote
6 waggel sy pilare-pote
7 en sy kantelende rug metaal;
8 op hoeke van die strate blink
9 sy oë bloedbelope,
10 en met sy hap sluit staal op staal.

- 7.1 “Met gespanne spier
loop ek deur die mis” (Reël 1–2)
- 7.1.1 Watter soort spreker is in hierdie gedig aan die woord? (1)
- 7.1.2 Wat is die funksie van hierdie soort spreker? (1)
- 7.2 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (7.2) neer, byvoorbeeld 7.2 E.
- Die gebruik van die kort versreëls in die gedig dui op die ... in die stad.
- A besoedeling
B gejaagdheid
C gevangenskap
D geraas (1)
- 7.3 Dit wat die spreker sien, kom die sterkste in die gedig na vore.
- 7.3.1 Watter ander sintuig word ook in die gedig betrek? (1)
- 7.3.2 Haal 'n REËL aan om jou antwoord op VRAAG 7.3.1 te motiveer. (1)

- 7.4 Kies die woorde uit KOLOM B wat by die beskrywing in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (7.4.1–7.4.3) neer, byvoorbeeld 7.4.4 E.

KOLOM A		KOLOM B	
7.4.1	Die strate tussen die geboue.	A	“wit duisternis”
7.4.2	Die mis in die stad.	B	“oop mote”
7.4.3	Die verkeersligte in die stad.	C	“staal op staal”
		D	“oë bloedbelope”

(3 x 1) (3)

- 7.5 Haal 'n reël aan waarin alliterasie voorkom en onderstreep die allitererende klanke. (1)
- 7.6 Die spreker en die dier beweeg op verskillende maniere deur die stad.
- 7.6.1 Hoe weet jy dat die spreker nie rustig loop nie? (1)
- 7.6.2 Haal EEN woord aan wat die beweging van die dier aandui. (1)
- 7.7 “ek hoor hom knor ...” (reël 5)
- 7.7.1 Word die woord “knor” denotatief of konnotatief in die gedig gebruik? (1)
- 7.7.2 Verduidelik jou antwoord op VRAAG 7.7.1. (1)
- 7.8 Kies die regte woord tussen hakies. Skryf slegs die vraagnommer (7.8) en die antwoord neer.
- Die digter gebruik (enjambement/kommapunte) om die gedig in drie dele te verdeel. (1)
- 7.9 Gee EEN woord om die atmosfeer in hierdie gedig te beskryf. (1)
- 7.10 Wat is die boodskap van die gedig? (1)
- 7.11 Die stad word as 'n dier uitgebeeld.
- Wat noem ons hierdie beeldspraak? (1)
- 7.12 Hoekom, dink jy, pas die gebruik van die woord “mis” so goed by die inhoud van die gedig? (1)

EN

Lees die volgende gedig deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

Things that go bump in the night – Rosa Keet

1 jy los my alleen
 2 in 'n huis vol geluide
 3 en hoe minder ek probeer luister
 4 hoe harder klink die klank
 5 van 'n onbekende voetstap
 6 op die donker trap
 7 bang vaak verdwaal ek laat
 8 in die gange op soek
 9 na slaap
 10 wat om elke naghoek verdwyn
 11 ek skrik
 12 vir die naaldekkerstraatlig
 13 deur skaars bewegende blare
 14 jou jas aan die kapstok
 15 is 'n man sonder bene
 16 ek is bang
 17 vir die stofsuierslang
 18 op die vloer van die spens
 19 en tot jy terugkom
 20 sleep ek my vrees
 21 soos 'n kis agter my aan

- 7.13 Waarna verwys die titel van die gedig? (1)
- 7.14 Kies die regte woord tussen hakies. Skryf slegs die vraagnommer (7.14) en die woord neer.
 Die titel van die gedig was oorspronklik deel van 'n (kindergebed/kortverhaal). (1)
- 7.15 Die spreker in die gedig is 'n dapper mens.
 Stem jy saam met hierdie stelling? Verduidelik jou antwoord. (1)
- 7.16 Haal TWEE OPEENVOLGENDE WOORDE uit die gedig aan wat aandui dat die spreker glo dat daar 'n vreemdeling in die huis is. (1)
- 7.17 Waarvandaan kom die geluid wat vir die spreker al harder klink? (1)
- 7.18 Waarna soek die spreker terwyl hy/sy in die huis rondloop? (1)
- 7.19 “bang vaak verdwaal ek laat” (Reël 7)
- 7.19.1 Die lang “aa”-klank word in hierdie reël herhaal.
 Wat word die herhaling van 'n vokaalklank genoem? (1)
- 7.19.2 Wat is die funksie van die herhaling van hierdie vokaalklank? (1)

- 7.20 “na slaap
wat om elke naghoek verdwyn” (Reël 9–10)
- Benoem die beeldspraak wat in hierdie reëls voorkom. (1)
- 7.21 Voltooi die volgende stelling. Skryf slegs die vraagnommer (7.21.1–7.21.2) en die antwoord neer.
- In reël 12 lyk die (7.21.1) ... vir die spreker soos ’n (7.21.2) ... (2)
- 7.22 Watter TWEE dinge wat die spreker binne-in die huis raaksien, maak haar bang? (2)
- 7.23 “na slaap” (Reël 9)
“ek skrik” (Reël 11)
“ek is bang” (Reël 16)
- Hoe laat die digter hierdie drie reëls in die gedig uitstaan? (1)
- 7.24 Voel jy jammer vir die spreker in hierdie gedig? Verduidelik jou antwoord. (1)
- 7.25 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (7.25) neer, byvoorbeeld 7.25 E.
- In reël 20–21 is daar ’n voorbeeld van ...
- A ’n hiperbool.
B ’n metafoor.
C personifikasie.
D ’n vergelyking. (1)
- 7.26 Dink jy die spreker in die gedig het sy/haar slaaploosheid op ’n sinvolle, logiese manier hanteer? Verduidelik jou antwoord. (1)

TOTAAL AFDELING D: 35
GROOTTOTAAL: 70

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V3

NOVEMBER 2015 (R)

PUNTE: 100

TYD: 2½ uur

Hierdie vraestel bestaan uit 8 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit DRIE afdelings.

AFDELING A:	Opstel	(50)
AFDELING B:	Lang transaksionele teks	(30)
AFDELING C:	Kort transaksionele teks	(20)
2. Beantwoord EEN vraag uit ELKE afdeling.
3. Skryf in die taal wat geassesseer word.
4. Begin ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.
5. Jy moet jou skryfstukke beplan, redigeer en proeflees. Gebruik byvoorbeeld 'n kopkaart of 'n vloiediagram of sleutelwoorde, ensovoorts. Doen die beplanning VOORDAT jy die finale produk vir elke afdeling skryf.
6. Alle beplanning moet duidelik aangedui en ingelewer word. Daar word aanbeveel dat jy 'n streep deur alle beplanning trek.
7. Beplan jou tyd só:

AFDELING A:	80 minute
AFDELING B:	40 minute
AFDELING C:	30 minute
8. Nommer elke skryfstuk soos dit op die vraestel genummer is.
9. Skryf die titel/opskrif boaan elke skryfstuk.
10. Die titel word NIE in aanmerking geneem as die woorde getel word NIE.
11. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: OPSTEL**VRAAG 1**

- Skryf 'n opstel van 250–300 woorde oor EEN van die volgende onderwerpe.
- Skryf die nommer en die titel van die onderwerp wat jy kies, boaan jou skryfstuk neer.

- 1.1 Wees versigtig waarvoor jy wens. **[50]**
- 1.2 Ek was daar. **[50]**
- 1.3 As ek saans my kamerdeur toemaak ... **[50]**
- 1.4 Maak swaarkry 'n mens sterker? Ja of nee? **[50]**
- 1.5 Ek mag sê wat ek dink! **[50]**
- 1.6 Kies EEN van die volgende prente en skryf 'n OPSTEL daaroor. Skryf die vraagnommer (bv. 1.6.1) en die titel van jou opstel neer.

LET WEL: Daar moet 'n duidelike verband wees tussen die opstel en die prent wat jy gekies het.

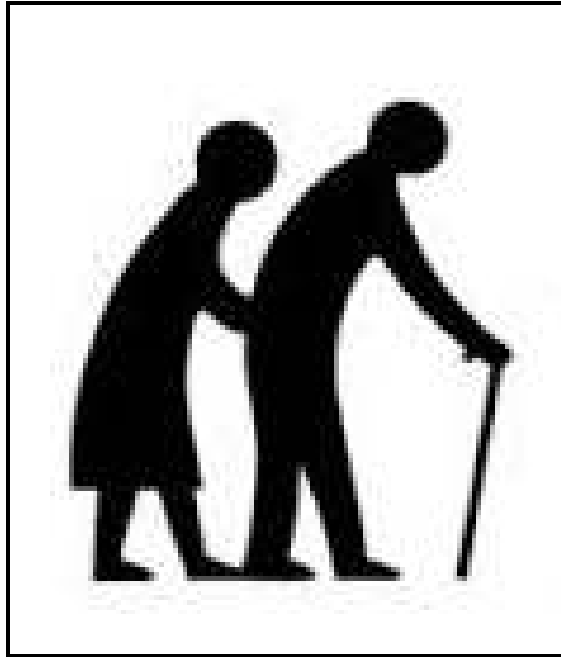
1.6.1

[Uit: www.google.com]

[50]

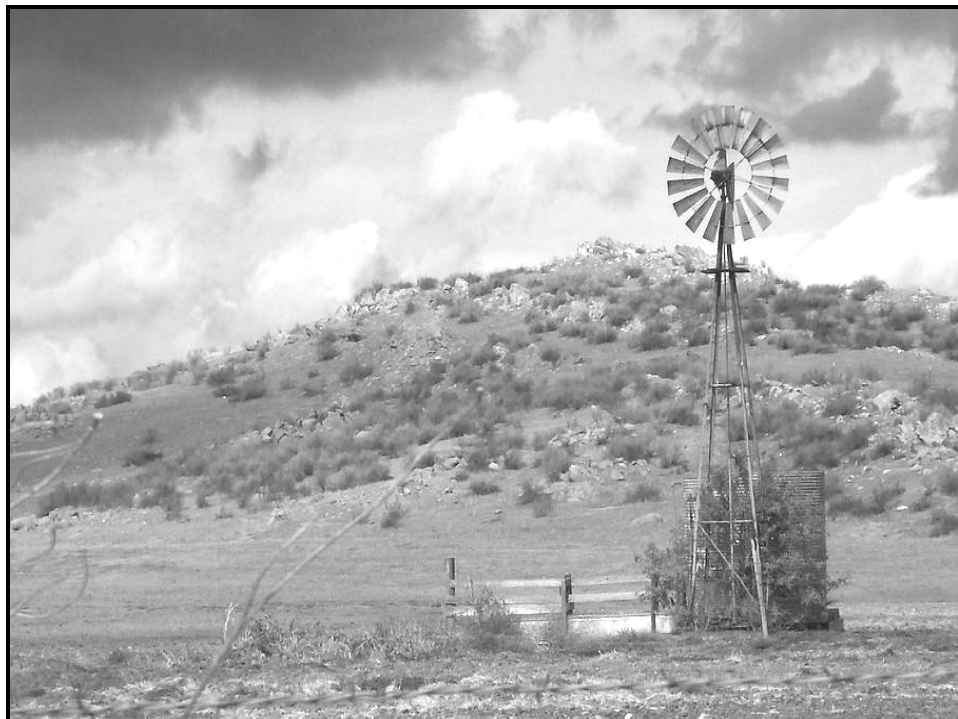
1.6.2

[Uit: www.google.com]

[50]

1.6.3

[Uit: www.google.com]

[50]

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B: LANG TRANSAKSIONELE TEKS**VRAAG 2**

- Kies EEN onderwerp en skryf 120–150 woorde daarvoor.
- Skryf die nommer en die opskrif van die teks wat jy kies, boaan jou skryfstuk neer.

2.1 FORMELE BRIEF

Jy en jou maats het besluit om 'n kinderskool te help.

Skryf 'n **formele brief** aan mnr. Strydom, die bestuurder van Checkers Supermark op jou dorp, waarin jy geld vra. Jy moet aandui waarvoor die geld wat julle wil insamel, gebruik gaan word.

[30]**2.2 HULDEBLYK**

Jou buurman is onlangs oorlede.

Skryf 'n **huldeblyk** wat jy by die begrafnisdiens oor hom gaan lewer, neer.

[30]**2.3 NOTULE**

Die graad 12-komitee van jou skool hou die laaste vergadering van die jaar.

Hieronder verskyn die agenda. Skryf slegs daardie deel van die **notule** wat oor "Nuwe Sake" (5.1–5.3) handel, neer.

Agenda van 'n vergadering van die graad 12-komitee van Hoërskool Saamstaan wat Maandag 3 Augustus 2015 om 15:00 in die skoolbiblioteek gehou sal word.

AGENDA

1. Opening en verwelkoming
2. Bywoning en verskonings
3. Notule van die vorige vergadering
4. Sake uit die notule
5. **Nuwe sake:**
 - 5.1 'n Laaste poging om geld vir die skool in te samel
 - 5.2 **Ons laaste talentaand**
 - 5.3 **Ons laaste skooldag**
6. Algemeen
 - 6.1
 - 6.2
7. Datum van volgende vergadering
8. Afsluiting

MA Mbhele

C Smith

MA Mbhele

C Smith

Voorsitter

Sekretaris

[30]

2.4 FORMELE TOESPRAAK

Jy het die graad 12-Junie-eksamen goed geslaag. Jy moet jou geheim vir sukses tydens die graad 11-oueraand met die ouers en leerders deel.

Skryf die **formele toespraak** wat jy tydens die oueraand gaan lewer, neer. **[30]**

TOTAAL AFDELING B: 30

AFDELING C: KORT TRANSAKSIONELE TEKS

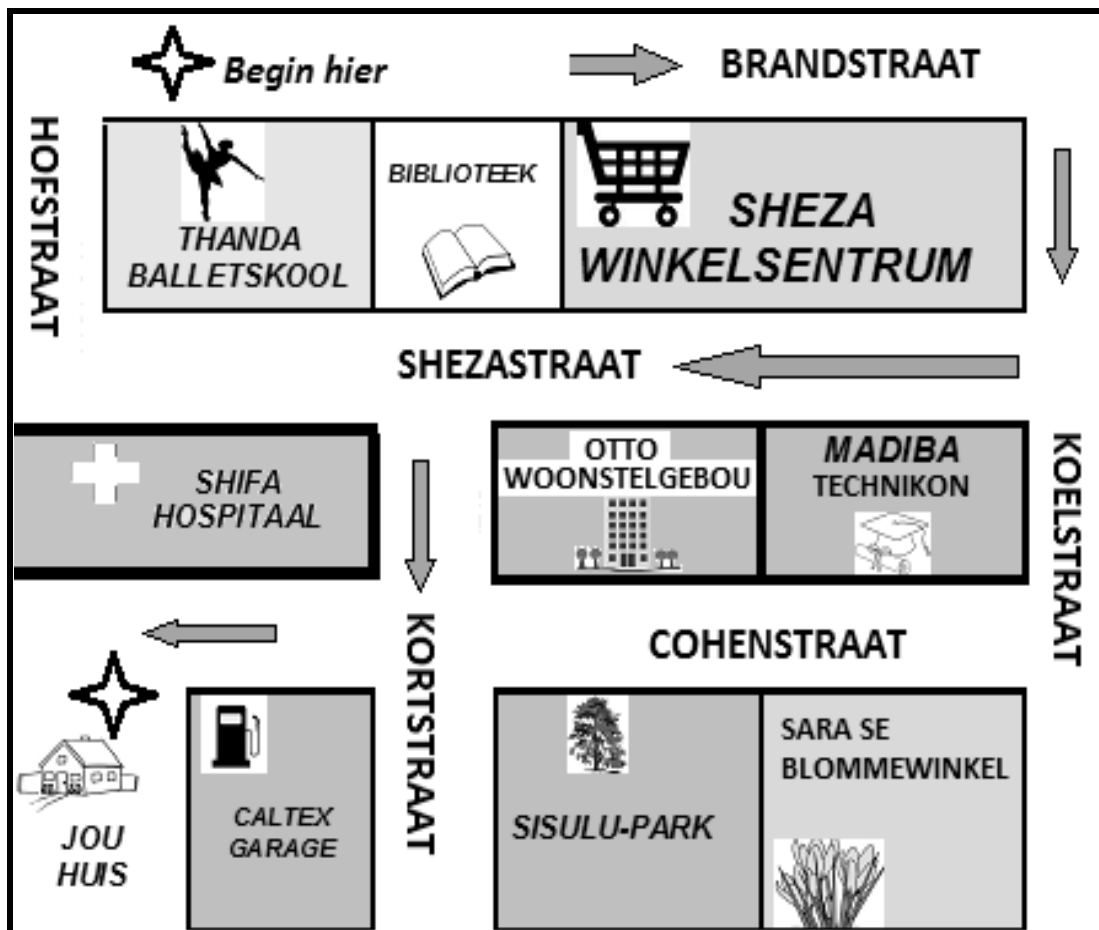
VRAAG 3

- Kies EEN onderwerp en skryf 80–100 woorde daaroor.
- Skryf die nommer en die opskrif van die teks wat jy kies, boaan jou skryfstuk neer.

3.1 AANWYSINGS

Jy het onlangs verhuis. Jou maat wil by jou kom kuier, maar ken nie die pad nie.

Gebruik die padkaart hieronder. Gee jou maat duidelike aanwysings in 7–10 sinne. Die aanwysings is van Brandstraat af na jou huis in Cohenstraat 10. Noem 'n paar straatname en bakens wat jou maat op pad sal sien. Skryf jou aanwysings puntsgewys neer.

[20]

3.2 UITNODIGING

Jy en 'n groep vriende reël 'n ontbyt vir julle ma's om hulle te bedank vir die rol wat hulle in jul lewens speel.

Ontwerp die **uitnodigingskaartjie** vir hierdie ontbyt.

[20]

3.3 DAGBOEKINSKRYWINGS

Jy het baie uitgesien na jou matriekafskeid. Jy het moeite gedoen met jou klere, jou voorkoms en die vervoer.

Maak die volgende **dagboekinskrywings** vir TWEE dae:

- Jou gedagtes/gevoelens die dag VOOR jou matriekafskeid
- Jou gedagtes/gevoelens die dag NA jou matriekafskeid

[20]

TOTAAL AFDELING C: 20
GROOTTOTAAL: 100

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V3

NOVEMBER 2015

MEMORANDUM

PUNTE: 100

Hierdie memorandum bestaan uit 21 bladsye.

ALGEMEEN

1. Gebruik die rubrieke soos volg:

Bylaag A:	Vraag 1	OPSTEL
Bylaag B:	Vraag 2.1	FORMELE BRIEF
	Vraag 2.2	HULDEBLYK
	Vraag 2.3	AGENDA EN NOTULE
	Vraag 2.4	FORMELE TOESPRAAK
Bylaag C:	Vraag 3.1	AANWYSINGS
	Vraag 3.2	UITNODIGING
	Vraag 3.3	DAGBOEKINSKRYWINGS

2. Bestudeer en bespreek die rubrieke baie deeglik. Let veral daarop dat beplanning, formaat, redigering en struktuur by die rubrieke ingesluit is.
3. As 'n onderwerp misgetas is, word die leerder se antwoordboek na die senior nasiener verwys. Die leerder moet volgens die rubrieke baie laag op inhoud aangeslaan word.
4. Indien daar twyfel oor 'n onderskeidingskandidaat se skryfstuk(ke) bestaan, moet dit eweneens met die senior nasiener bespreek word.
5. Indien 'n skryfstuk **grootliks uit die vraestel saamgeflans** word of dele van opdragte uit die vraestel net so oorgeskryf word, ontvang die leerder **geen punte nie**. Kommentaar sal wees: **Nie eie werk nie/Saamgeflans**. Indien dele van die skryfstuk wel die leerder se eie werk is, word hierdie dele volgens die laagste kode geassesseer.
6. Die nasiener moet die voorgeskrewe nasiensimbole (bl.3) gebruik by die nasien van 'n skryfstuk. Om net strepe te trek is **ONAAANVAARBAAR**.
7. By skryfstukke wat te lank is, word die maksimum lengte nagesien en 'n streep deur die res getrek. Dan word die leerder nie verder vir lengte geenaliseer nie.
8. **Vraag 1.6:**
- Die titel en die visuele prikkel behoort by mekaar aan te sluit.
 - Indien die titel nie by die visuele prikkel pas nie, maar die inhoud spreek steeds die visuele prikkel aan, word die titel geïgnoreer.
 - Die onderwerpe kan verhalend, beskrywend, bespiegeland, beredeneerd of argumenterend wees. Die prente dien slegs as prikkels.

SIMBOLE/TEKENS BY DIE NASIEN

Die volgende simbole/tekens behoort deur die onderskeie provinsies gebruik te word:

VERDUIDELIKING	SIMBOOL	BESKRYWING
Woordorde	() →	Hakies en pyltjie
Spelfout	=	Twee kort strepies onder 'n woord
Woordkeuse	/	Haal met 'n streep deur
Tydfoute	T (in die kantlyn)	Hoofletter T
Woord(e) weggelaat	^	Weglaatteken
Taalfoute	—	Enkelstreep onder die taalfout
Paragraafindeling	//	Dubbele skuinsstreep
Paragraaf is een lang, lomp sin	[Begin van 'n nuwe sin
Woorde uit ander tale/*nie-funksionele/vreemde woorde *Standaardafrikaans bly die norm. Gebruiksafrikaans moet vermy word. Aanvaar terminologie waarvoor Afrikaans nog nie ekwivalente het nie. Aanvaar ook gemotiveerde Afrikaanse streeksworde/streekuitdrukkings.	X	Trek 'n X bo die verkeerde woord.
Erkenning van taaljuweeltjies	✓ (bo die woord)	Regmerkies bo goeie taalgebruik, idees of uitdrukkings.
Herhaling	hh (in die kantlyn)	Dubbele hh
Onduidelik/onverstaanbaar	∫ (in die kantlyn)	Kronkelstreep
Saamgeflans uit vraestel	Vr (in die kantlyn)	Hoofletter V kleinletter r
Punktuasie	O	Omkring

NEERSKRYF VAN PUNTE

- Gebruik die korrekte rubriek vir elke tipe skryfstuk.
- Assesseer die leerder se skryfstukke na aanleiding van die **vyf KATEGORIEË** volgens:
 - Afdeling A: **INHOUD en BEPLANNING** (30 punte), **TAAL, STYL en REDIGERING** (15 punte) en **STRUKTUUR** (5 punte).
 - Afdeling B: **INHOUD, BEPLANNING en FORMAAT** (18 punte) en **TAAL, STYL en REDIGERING** (12 punte).
 - Afdeling C: **INHOUD, BEPLANNING en FORMAAT** (12 punte) en **TAAL, STYL en REDIGERING** (8 punte).
- Evalueer eers of die leerder se skryfstuk volgens INHOUD EN BEPLANNING byvoorbeeld UITSONDERLIK, GEMIDDELD of ONVOLDOENDE is. Besluit dan of die INHOUD EN BEPLANNING aan die beskrywing van die hoë vlak of die lae vlak voldoen. Bepaal daarna watter punt toegeken moet word. Skryf net EEN punt neer.
Let Wel: Volg dieselfde werkwyse vir TAAL, STYL EN REDIGERING. Let daarop dat, by die bepaling van die punt vir STRUKTUUR, daar nie 'n hoë en 'n lae vlak is nie.

4. Hou die **persentasies** by die kategorieë in gedagte. Dis 'n hulpmiddel.
5. Vir Afdeling B en Afdeling C: Evalueer eers die leerder se skryfstuk volgens INHOUD, BEPLANNING EN FORMAAT, byvoorbeeld UITSONDERLIK, GEMIDDELD of ONVOLDOENDE is. Bepaal daarna watter punt toegeken moet word. Skryf net EEN punt neer. Dieselfde geld vir TAAL, STYL EN REDIGERING.
6. Skryf die punte soos volg neer:

AFDELING A	Kode	Punt	AFDELING B	Kode	Punt
I/B	Knap +	23	I/B/F	Gemiddeld	9
T/S/R	Uitsonderlik –	13	T/S/R	Elementêr	5
S	Knap	4	TOTAAL:		14
TOTAAL:		40			

TAALVAARDIGHEID: SKRYF EN AANBIED

Hierdie memorandum moet saam met die aangehegte Afrikaans EAT-assesseringsrubrieke vir AFDELINGS A, B en C gebruik word.

LET WEL: Leerders word nie addisioneel gepeenaliseer vir afwykings nie, want die rubrieke maak daarvoor voorsiening.

AFDELING A: OPSTEL

1.1 Wees versigtig waarvoor jy wens.

- Die leerder kan enige tipe opstel aanbied, byvoorbeeld verhalend/beskrywend/bespiegelend/beredeneerd/argumenterend.
- 'n Opstel kan ook elemente van verskillende tipes opstelle bevat. Verskillende persoonlikheidstipes en belangstellingsvelde word in ag geneem.
- Hierdie opstel leen hom die beste tot die volgende opsteltipes:
 - **Verhalende opstel:** Hier vertel die leerder op 'n interessante wyse van daardie wens/e wat hy/sy gemaak het, wat agterna geblyk het die verkeerde wens/e te wees. Die leerder kan in sy/haar vertelling die klem laat val op die verkeerde wens/e en dan net noem dat hy/sy verkeerd gewens het. Die leerder kan ook ewe veel aandag aan die regte en die verkeerde wens/e skenk. Die leerder kan ook konsentreer op die gevolge van die verkeerde wens/e wat dan uiteindelik uitgeloop het op die besef dat die verkeerde wens/e gemaak is.
 - **Bespiegelende opstel:** Hier bespiegel die leerder oor die korrektheid van sy/haar wens/e. Die leerder oorweeg/deurdink die situasie waarin sy/haar 'n wens/e gemaak het en wonder of hy/sy nie maar iets anders moes gewens het nie. Die leerder kan ook bespiegel hoe anders dinge kon wees indien hy/sy anders gewens het. Dis belangrik dat die uiteinde van die bespiegeling by die onderwerp aanpas, naamlik dat die leerder besef hy/sy moet besin voor hy/sy iets wens.

- **Beskrywende opstel:** Hier beskryf die leerder op 'n lewendige wyse sy/haar verkeerde wens/e, maar kan ook konsentreer op 'n beskrywing van die emosies na en gevolge van die verkeerde wens/e.
- **Beredeneerde opstel:** Hier redeneer die leerder of hy/sy reg gewens het. Die een wens se gevolge word teen die ander wens s'n opgeweeg. Die leerder moet dan egter uitkom by die onderwerp van hierdie opstel, naamlik: "Wees versigtig waarvoor jy wens".
- **Argumenterende opstel:** Hier neem die leerder reg van die begin af die onderwerp van die opstel as standpunt, naamlik: "Wees versigtig waarvoor jy wens". Die leerder gee nou redes vir hierdie standpunt.
- Assesseer die opstel sonder vooroordeel vanuit die leerder se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie.

[50]

1.2 Ek was daar.

- Die leerder kan enige tipe opstel aanbied: beskrywend of verhalend.
- 'n Opstel kan ook elemente van verskillende tipes opstelle bevat. Verskillende persoonlikheidstipes en belangstellingsvelde word in ag geneem.
- Hierdie opstel leen hom die beste tot die volgende opsteltipes:
 - **Beskrywende opstel:** Hier beskryf die leerder op 'n lewendige wyse die omstandighede/agtergrond/ervarings wat hy/sy beleef het, toe hy/sy op 'n spesifieke plek teenwoordig was.
 - **Verhalende opstel:** Hier vertel die leerder op 'n interessante wyse van 'n insident waar hy/sy teenwoordig was.
- Assesseer die opstel sonder vooroordeel vanuit die leerder se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie.

[50]

1.3 As ek saans my kamerdeur toemaak ...

- Die leerder kan die volgende opstel aanbied: verhalend of beskrywend.
- 'n Opstel kan ook elemente van verskillende tipes opstelle bevat. Verskillende persoonlikheidstipes en belangstellingsvelde word in ag geneem.
- Hierdie opstel leen hom die beste tot die volgende opsteltipes:
 - **Verhalende opstel:** Hier vertel die leerder op 'n interessante wyse wat gebeur wanneer hy/sy saans die kamerdeur toemaak.
 - **Beskrywende opstel:** Hier beskryf die leerder op 'n lewendige wyse wat hy/sy ervaar wanneer hy/sy saans die kamerdeur toemaak. Die beskrywing hoef nie net op letterlike vlak te bly nie, maar kan ook beweeg na 'n dieper beskrywing van byvoorbeeld emosies/gewoontes/gebeure uit die onlangse of verre verlede, ensovoorts.
- Assesseer die opstel sonder vooroordeel vanuit die leerder se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie.

[50]

1.4 Maak swaarkry 'n mens sterker? Ja of nee?

- Die leerder kan enige tipe opstel aanbied, byvoorbeeld argumenterend/beredeneerd/verhalend/beskrywend/bespiegeland.
- 'n Opstel kan ook elemente van verskillende tipes opstelle bevat. Verskillende persoonlikheidstipes en belangstellingsvelde word in ag geneem.

- Hierdie opstel leen hom die beste tot die volgende opsteltipes:
 - **Argumenterende opstel:** Hier moet die leerder 'n standpunt inneem, byvoorbeeld “Swaarkry maak 'n mens sterker” en dan redes aanvoer ten gunste van hierdie standpunt of die teendeel. Elke rede moet gemotiveer word.
 - **Beredeneerde opstel:** Hier moet die leerder noem in watter opsig(-te) swaarkry 'n mens sterker maak of nie en dan verskillende argumente/voorbeelde noem om beide standpunte te bewys.
 - **Verhalende opstel:** Hier vertel die leerder op 'n interessante wyse van 'n gebeurtenis waarin hy/sy/iemand ervaar het dat swaarkry 'n mens sterker maak of nie.
 - **Beskrywende opstel:** Hier beskryf die leerder op 'n lewendige wyse die emosies en gevoelens tydens 'n swaarkry-ervaring en hoe dit lei/gelei het tot die besef dat dit 'n mens sterker maak of nie.
 - **Bespiegelende opstel:** Hier bespiegel die leerder of swaarkry 'n mens sterker maak of nie. Die leerder kan die situasie wat hy/sy skep, deurdink en verskillende opsies oorweeg.
- Assesseer die opstel sonder vooroordeel vanuit die leerder se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie.

[50]

1.5 Ek mag sê wat ek dink!

- Die leerder kan enige tipe opstel aanbied, byvoorbeeld beredeneerd argumenterend/bespiegelend/verhalend/beskrywend.
- 'n Opstel kan ook elemente van verskillende tipes opstelle bevat. Verskillende persoonlikheidstipes en belangstellingsvelde word in ag geneem.
- Hierdie onderwerp leen hom die beste tot die volgende opsteltipes:
 - **Beredeneerde opstel:** Hier redeneer die leerder in 'n gebalanseerde opstel of 'n mens mag sê wat jy dink en wat die voordele of nadele daarvan is. Die leerder mag uiteindelik 'n standpunt inneem.
 - **Argumenterende opstel:** Hier neem die leerder reg van die begin af 'n standpunt in, naamlik: “Ek mag sê wat ek dink” of “Ek mag nie sê wat ek dink nie” en gee grondige redes en motivering vir sy/haar standpunt.
 - **Bespiegelende opstel:** Hier bespiegel/wonder/oorweeg die leerder of 'n mens mag sê wat jy dink.
 - **Verhalende opstel:** In 'n verhalende opstel vertel die leerder op 'n interessante wyse van 'n gebeurtenis waarin hy/sy geleer het dat 'n mens wel mag sê wat jy dink of nie mag sê wat jy dink nie.
 - **Beskrywende opstel:** Hier beskryf die leerder op 'n lewendige wyse hoe hy/sy tot die besef gekom het dat 'n mens wel mag sê wat jy dink of nie mag sê wat jy dink nie.
- Assesseer die opstel sonder vooroordeel vanuit die leerder se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie.

[50]

1.6 VISUELE PRIKKELS

- Die inhoud van die opstel moet by die visuele prikkel pas. Die nasiener moet onthou dat hierdie visuele prikkels oop is vir 'n verskeidenheid interpretasies. Die leerder se perspektief moet by assessering oorweeg word.
- Die vrae is só geformuleer en die prente só gekies dat 'n persoonlike inkleding van die gekose onderwerp/prent van die leerder verwag word.
- 'n Opstel kan ook elemente van verskillende tipes opstelle bevat. Verskillende persoonlikheidstipes en belangstellingsvelde word in ag geneem.

1.6.1 Prentjie: Maskers

- Die leerder kan enige tipe opstel aanbied.
- Letterlike interpretasie: Maskers van toneelspelers/maskerbal, ens. Die leerder kan ook oor die emosies wat die maskers uitbeeld, skryf.
- Figuurlike interpretasie: Die mens dra 'n masker/is oneerlik oor emosies/gee voor/kultuur/tradisies, ens.
- Assesseer die opstel sonder vooroordeel vanuit die leerder se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie.

[50]**1.6.2 Prentjie: Ouer mense**

- Die leerder kan enige tipe opstel aanbied.
- Letterlike interpretasie: Ouer mense/my ouma of my oupa.
- Figuurlike interpretasie: Verantwoordelikheid om ouer mense te beskerm/op te pas/te versorg/die samelewing se verantwoordelikheid teenoor oumense.
- Assesseer die opstel sonder vooroordeel vanuit die leerder se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie.

[50]**1.6.3 Prentjie: Die veld met windpomp, watertenk en wolke**

- Die leerder kan enige tipe opstel aanbied.
- Letterlike interpretasie: Waterverskaffing/die noodsaaklikheid van damme vir boere/droë dele van die land/die vreugde van reën vir boere tydens droogte, ens.
- Figuurlike interpretasie: Die mens kan verligting/troos bring vir ander wat swaarkry/dit simboliseer inherente krag/hoop/geduld wat jou in moeilike tye laat voortgaan, ens.
- Assesseer die opstel sonder vooroordeel vanuit die leerder se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie.

[50]**TOTAAL AFDELING A: 50**

AFDELING B: LANG TRANSAKSIONELE TEKS**2.1 FORMELE BRIEF****FOKUS**

Die leerder skryf 'n **formele brief** aan die bestuurder van Checkers Supermark op sy/haar dorp waarin hy/sy geld vra om 'n kindersentrum te ondersteun.

KENMERKE

- Die sakebrief word aan die bestuurder van Checkers Supermark gerig.
- Die taal en styl van die brief is formeel en saaklik.
- Die inleidingsparagraaf stel die versoek om 'n donasie duidelik.
- Die liggaam brei uit waarvoor die geld gebruik sal word.
- Die toon en register is respektvol, maar oordedend.

FORMAAT

Die formaat van die brief moet korrek wees:

Leestekens

- Geen leestekens word in die adres, aanhef of slot gebruik nie.

Die adres en datum

- Die adres van die brieffskrywer word regs boaan in blokvorm geskryf.
- Daar behoort nie 'n reël tussen die poskode en die datum oopgelaat te word nie.

Toegewing: 'n Reël kan tussen die poskode en datum oopgelaat word.

- Die datum word voluit geskryf: 20 November 2015.
- 'n Reël word tussen die adres van die sender en ontvanger oopgelaat.
- Die bestuurder se naam en adres word links teen die kantlyn in blokvorm geskryf.
- Let op die verskillende wyses waarop die adres geskryf kan word. Verwys na bl. 10.

Die aanhef, afsluiting en slot

- Die aanhef word teen die linkerkantlyn geskryf en is formeel.
- Die bestuurder kan byvoorbeeld aangespreek word as: Geagte Meneer/mnr. Strydom.
- Opskrif wat die essensie/doel van die brief weergee, volg en word onderstreep. Indien die essensie van die brief in hoofletters geskryf word, word dit nie onderstreep nie.
- "Die uwe" en die brieffskrywer se handtekening/naam vorm die slot.
- Die brieffskrywer se voorletters en van kan onder uitgeskryf word.
- 'n Reël word nie tussen "Die uwe" en die naam/handtekening oopgelaat nie.

Die paragrawe

- 'n Reël word na elke paragraaf oopgelaat.
- Die inleidingsparagraaf stel die rede vir die brief duidelik.
- Die liggaam van die brief brei uit op die rede vir die brief. Die brieffskrywer versoek 'n donasie vir die kindershuis en motiveer waarvoor die donasie gebruik sal word.
- Die slotparagraaf moet die brief saamvat en dalk die bestuurder by voorbaat bedank vir die donasie of die hoop uitspreek dat hulle moontlik in die toekoms weer kan saamwerk.

VOORBEELD

Jan Hofmeyer Straat 14
Pretoria
0001
20 November 2015

XXX

Die Bestuurder
Checkers Supermark
Strubenstraat 108
Pretoria

0001

XXX

Geagte mnr. Strydom

XXX

VERSOEK OM DONASIE/Versoek om donasie

XXX

Ek is 'n gereelde klant by u supermark en weet dat u 'n hart vir kinders het. Ek wil u daarom versoek om 'n donasie in die vorm van geld, vir die verrassingspartytjie wat ek en 'n groep vriende vir die Oosterland Kinderhuis beplan.

XXX

Ek en 'n paar van my klasmaats het gehoor dat die meeste kinders tydens die somervakansie nêrens heen gaan nie. Die kindershuis het nie geld om iets spesiaals vir hierdie kinders te reël nie.

XXX

Ons het besluit om geld in te samel sodat ons vir hierdie kinders 'n partytjie kan hou en vir elkeen 'n geskenkie kan koop. Ons vra dus die hulp van plaaslike besighede in die vorm van donasies.

XXX

Ons sal dit waardeer indien u ons kan help.

XXX

Die uwe
Lwazi Mlata

(120 woorde)

Let op die verskillende wyses hieronder waarop die adres geskryf kan word.

Voorbeelde van die briefskrywer se adres:

Kerkstraat 1	Posbus 88	Huis 342	Plot 588
Uitbreiding/Voorstad	Pleknaam	Pleknaam	Pleknaam
Pleknaam	Kode	Kode	Kode
Kode			

Rusthof	Sewende laan 10 of Sewende Laan 10
Pleknaam	Westdene
Kode	Kode

Let op die volgende: **Kerkstraat** is altyd een woord omdat dit 'n samestelling van TWEE soortname is. **Arcadia Straat** is 'n samestelling tussen 'n eiename en 'n soortnaam en daarom kan dit soos volg geskryf word: Arcadiastraat, Arcadia Straat, Arcadia straat, Arcadia-straat, Arcadia-Straat. (AWS, 2009 bl.121)

Geen Engels behalwe amptelike Engelse name, bv. Mandela Square, word aanvaar nie.

[30]

2.2 HULDEBLYK

FOKUS

Die leerder skryf 'n **huldeblyk** wat hy/sy by die begrafnisdiens oor sy/haar buurman wat onlangs oorlede is, gaan lewer.

KENMERKE

- Die huldeblyk handel oor die buurman wat 'n belangrike rol in die leerder se lewe gespeel het.
- Die volgende besonderhede oor die buurman kan gegee word: naam, ouderdom, datum van afsterwe, oorsaak van dood, herinneringe of hoogtepunte uit die buurman se lewe, staaltjies oor die buurman, die rol wat die buurman in die leerder se lewe gespeel het.
- Die doel van die huldeblyk is om die buurman se lewe te vereer en om die betekenisvolle bydrae wat hy/sy gelewer het, uit te lig.
- Die lesers moet 'n geheelbeeld van die buurman kry.
- Die huldeblyk word in die verlede tyd geskryf wanneer daar na die buurman verwys word.
- Die toon is versagting, liefdevol, vertroostend, bemoedigend en taktvol van aard.
- Die toon, styl en woordkeuse is versagting, liefdevol, vertroostend, bemoedigend en moet by die inhoud pas.
- Kultuurkontekste moet in ag geneem word.

FORMAAT

- **Opskrif**
Die huldeblyk moet 'n opskrif hê.
Die huldeblyk mag 'n subopskrif insluit.
- **Inleidende paragraaf**
Die huldeblyk word ingelei met 'n sin wat die lesers se aandag vasvang.
Die inleiding moet oor die waardering van die buurman se lewe gaan.
Die inleidende sin is baie belangrik.

- **Paragraaf 2 en verder**
Die huldeblyk sluit verskillende herinnerings en hoogtepunte in wat persoonlike gebeure en staaltjies oor die buurman bevat. Dit word in verskillende daaropvolgende paragrawe bespreek. Elke paragraaf handel (verkieslik) oor 'n nuwe feit/gedagte.
- **Slotparagraaf**
In die slot kan die spreker ook vir die res van die gesin sterkte toewens.

VOORBEELD

Selvan Reddy: Held van Phoenix

Selvan Reddy, 'n klein jukskeittjie met 'n groot kop!

Geagte Familie en Vriende

Ons buurman, Selvan Reddy, was geliefd en gerespekteerd. Vir my gesin was hy baie spesiaal: 'n groot broer, 'n pa en vriend. Sy vrou het altyd gekla dat ek en hy te veel videospelletjies gespeel het, in plaas van hul lekkende krane te herstel.

Selvan kon enige probleem oplos: van stukkende motors tot gebroke harte. Hy het die eerste rehabilitasiesentrum in ons gemeenskap begin. Hoeveel verlaafdes en gebroke gesinne het hy nie gehelp nie?

Familie en Vriende, ons sal hierdie dierbare man altyd onthou en waardeer. Ek wil namens die gemeenskap vir tannie Gerda en haar gesin verseker dat ons hulle sal ondersteun soos oom Selvan dit vir ons gedoen het. Rus in vrede, oom Selvan!

(128 woorde)

[30]

2.3 AGENDA EN NOTULE

FOKUS

Die leerder skryf 'n gedeelte van die notule wat oor "Nuwe Sake" handel.

KENMERKE

- Die inhoud van die notule is opsommend en saaklik en lewer verslag van alles wat onder "Nuwe Sake" bespreek is.
- Die notule word in die teenwoordige tyd geskryf.
- Die styl en register is kort, bondig en objektief.

FORMAAT

- Die notule volg presies dieselfde verloop as die agenda.
- Alle besluite word korrek en objektief genotuleer.
- Die subopskrifte kan onderstreep word of in hoofletters geskryf word om uit te staan.

LET WEL:

- Getal woorde:
 - Die getal woorde vir die gedeelte van die notule moet altesaam 100-150 woorde wees.

VOORBEELD

5. Nuwe sake:

5.1 'n Laaste poging om geld vir die skool in te samel

Die komitee wil geld insamel om graad 12-leerders wat nie vir die matriekafskied kan betaal nie, te help. Llewellyn stel voor dat die komitee pouses eetgoed verkoop. Die graad 12's kan ook die onderwysers se motors was en Simphiwe sê hy sal dit reël.

5.2 Ons laaste talentaand

Mandisa stel 'n talentaand soos Idols voor. Die komitee moet vir pryse by besighede op die dorp gaan vra.

5.3 Ons laaste skooldag

Marilyn sal 'n opname onder die matriekleerders maak om uit te vind wat die groep op die laaste skooldag wil doen. Daar is ma's wat aangebied het om 'n ontbyt vir die graad 12's voor te berei. Elke jaar gaan die graad 12's na die tyd met 'n bus see toe en Andi stel voor dat hulle vanjaar vir oulaas saam gaan flik.

(141 woorde)

[30]2.4 **FORMELE TOESPRAAK****FOKUS**

Die leerder lewer 'n **formele toespraak** tydens die graad 11-oueraand om die geheim vir akademiese sukses met die leerders en ouers te deel.

KENMERKE

- Die toespraak word gelewer as motivering aan leerders en ouers.
- Die formele toespraak begin met die groet van die aanwesiges op 'n gepaste wyse, byvoorbeeld: Goeienaand Leerders en Ouers.
- Die inhoud van die formele toespraak se taalgebruik en styl is formeel.
- Die inhoud moet georden, logies en interessant wees.
- Samehang is baie belangrik.
- Styl, toon en woordkeuse is respekvol en bemoedigend.

FORMAAT

- **Opskrif**
Dit is 'n bondige weergawe van die inhoud van die toespraak, bv. akademiese sukses verg harde werk.
- **Aanhef**
Die gehoor, nl. die leerders en hul ouers word gegroet, bv. Goeienaand Leerders en Ouers.
- **Inleidende paragraaf**
In die inleidingsparagraaf word die onderwerp ingelei en die gehoor se aandag word getrek. Die openingsin is baie belangrik.
- **Paragraaf 2 en verder**
Die liggaam word in verskillende hoofpunte verdeel en dit word in die verskillende daaropvolgende paragrawe bespreek.
- **Slotparagraaf**
'n Treffende slot som die toespraak op.

VOORBEELD**Akademiese sukses verg harde werk**

Goeienaand Leerders en Ouers

Mense vra gereeld: “Wat is jou geheim vir sukses?” Winston Churchill het my suksesresep opgesom met drie woorde: werk, werk, werk.

Werk elke dag getrou. Moenie wag tot môre as jy iets nie verstaan nie, môre bring nog meer nuwe werk.

Tweedens, doen jou tuis**werk**. Tuiswerk word nie gegee as straf nie. Dit word gegee om elke dag se nuwe insigte in te oefen. Hoe weet jy of jy die werk verstaan as jy dit nie eers prakties probeer doen nie?

Uiteindelik is die groot toorwoord: **ekstra werk**. Is jy bereid om, as jou maats partytjie hou, daardie ekstra twee uur vir 'n toets voor te berei? Dít is die vraag.

As jy wil presteer, moet jy opofferings maak, getrou bly aan jou doelwitte en nie omgee om anders as die hoofstroom te wees nie.

Om 'n ideaal te verwesenlik, moet jy **werk!**

(144 woorde)

ONTLEDING VAN LANG TRANSAKSIONELE TEKS

Die vrae is só geformuleer dat 'n persoonlike inkleding van die gekose onderwerp van die leerder verwag word. Verskillende persoonlikheidstipes en belangstellingsvelde word in ag geneem.

TOTAAL AFDELING B: 30

AFDELING C: KORT TRANSAKSIONELE TEKS**VRAAG 3****3.1 AANWYSINGS****FOKUS**

Die leerder skryf **aanwysings** neer oor hoe sy/haar maat, wat nog nooit voorheen by sy/haar huis was nie, van Brandstraat af tot by sy/haar huis in Cohenstraat 10 kan kom. Die leerder noem 'n paar bekende straatname en bakens op pad na sy/haar huis toe.

KENMERKE

- Dit is baie belangrik dat die leerder die rigtingaanwysings van Brandstraat af na sy/haar huis beskryf.
- Die aanwysings moet maklik verstaanbaar uiteengesit word.
- 'n Paar straatname en bakens langs die roete moet genoem word.
- Die inhoud is bondig en die taal informeel.
- Die leerder spreek die maat direk aan.
- Vermoedlik slordige taal en slengwoorde.
- Styl, toon en woordkeuse moet by die ontwikkelingsvlak van die maat en by die inhoud pas.

FORMAAT

- Aanwysings begin gewoonlik met werkwoorde.
- Die aanwysings kan in paragraafvorm, puntsgewys of met ander aanduiders soos koeëlpunte aangebied word.
- Bakens kan die volgende insluit: straatname, geboue, winkels, parke, ens.

VOORBEELD**RIGTINGAANWYSINGS (puntsgewys of in paragraafvorm)**

1. Jy moet by die Thanda-balletskool en die biblioteek in Brandstraat verbyry.
2. Draai regs in Koelstraat waar jy die Shezi-winkelsentrum aan jou regterkant sal sien.
3. Daarna moet jy regs in Shezastraat draai. Jy sal by die Madiba-Technikon wat aan jou linkerkant is, verbyry.
4. Draai links in Kortstraat. Aan jou regterkant sal jy die Shifa-hospitaal sien.
5. Na 500m draai jy weer regs in Cohenstraat.
6. Ry verby die Caltex-garage.
7. My huis is langs die garage. Dit is Cohenstraat 10.

(84 woorde)

Let op die volgende: **Koelstraat, Hofstraat en Kortstraat** is een woord. Brandstraat, Shezastraat en Cohenstraat is 'n samestelling tussen 'n eienaam en 'n soortnaam en daarom kan dit ook soos volg geskryf word: Brand Straat, Brand straat, Brand-straat, Brand-Straat.

[20]

3.2 UITNODIGING

FOKUS

Die leerder ontwerp 'n **uitnodigingskaartjie** om sy/haar ma na die ontbyt uit te nooi.

KENMERKE

- Die uitnodigingskaartjie moet die ma uitnoui om die ontbytgeleentheid by te woon.
- Die uitnodigingskaartjie noem waar en wanneer die geleentheid gaan plaasvind, wat die kleredragkode is en die doel van die geleentheid.
- Die uitnodigingskaartjie moet ook 'n sperdatum noem.
- Ekstra inligting soos pdaanwysings mag verskaf word.
- Die inhoud is kort en die taal is formeel/informeel.
- Die styl, toon en woordkeuse moet pas by die formele/informele aard van die uitnodigingskaartjie.

FORMAAT

- Die volgende inligting moet in die uitnodigingskaartjie verskyn:
 - Wie word uitgenoui?
 - Wat word aangebied?
 - Wanneer vind die geleentheid plaas?
 - Hoe laat vind die geleentheid plaas?
 - Waar vind die geleentheid plaas?
 - Wat is die doel van die geleentheid?
 - Wat is die kleredragkode?
 - Hoe moet jy antwoord en teen watter datum?
 - Kontakbesonderhede

Let wel: Opskrifte soos datums, tyd, plek en telefoonnommers word nie getel nie.

VOORBEELD

<p>Mev. S. de Witt word hartlik uitgenooi na die Eer-ons-ma's Ontbyt Sondag 17 Augustus 2015 om 08.30 in die Bloemfonteinse Biblioteeksaal (Nelson Mandelarylaan, langs die Burgersaal)</p> <p>Reëlings: Almal kom om 8.00 by Rouxstraat 24, Proteapark bymekaar en ry dan daarvandaan saam.</p> <p>Doel van die geleentheid: Om ons ma's te vereer vir hulle opoffering, ondersteuning, geduld en liefde.</p> <p>Kleredrag: Deftig, dog gemaklik</p> <p>Antwoord asseblief voor 1 Augustus 2015. Skakel vir Lerato by 084 274 8856 of stuur u antwoord per e-pos aan: lerato@gmail.com (80 woorde)</p>	<p>Wie?</p> <p>Wat?</p> <p>Wanneer?</p> <p>Hoe laat?</p> <p>Waar?</p> <p>Kleredrag</p> <p>Wanneer en hoe moet jy antwoord?</p>
---	--

[20]**3.3 DAGBOEKINSKRYWINGS****FOKUS**

Die leerder maak TWEE **dagboekinskrywings**, een die dag VOOR die matriekafskeid en een die dag NA die matriekafskeid.

KENMERKE

- Die dagboek is 'n informele skryfstuk wat spreek van die leerder se afgagting/opgewondenheid/dalk vrees oor die matriekafskeid van die volgende dag asook die verligting/dankbaarheid/teleurstelling die dag na die matriekafskeid.
- Gevoelens/gedagtes wat beleef is, word beskryf.
- Die dagboekinskrywings word in die eerste persoon geskryf.
- Plekke, familie en vriende word op die naam genoem.
- Die inhoud ondersteun die leerder se gevoelens/gedagtes oor die komende matriekafskeid en die gevoelens/gedagtes na die tyd.
- Toon, styl en woordkeuse moet die inhoud ondersteun.

FORMAAT

- Elke dagboekinskrywing moet die dag en/of datum hê wat boaan geskryf word.
- Die leerder moet dagboekinskrywings vir twee dae maak.
- Die leerder hoef nie met “Liewe Dagboek” te begin nie.
- Die uiteensetting van elke inskrywing mag in paragraafvorm wees.

Let wel:

- Getal woorde:
 - In die dagboekinskrywing word slegs die getal woorde in die inhoud getel.
 - Die getal woorde vir albei inskrywings moet altesaam 80-100 woorde wees.
- Assessering:
 - Assessering moet albei inskrywings as EEN taak in ag neem en moet dus as ’n geheel geassesseer word.
 - Indien een van die inskrywings ontbreek, word die leerder by die kategorie *inhoud, beplanning en formaat* gepenaliseer. Die leerder kan ’n maksimum van 7/12 punte behaal.

VOORBEELD

3 Oktober (2015) (of aan regterkant van die bladsy)

OF

Woensdag

OF

Woensdag, 3 Oktober (2015)

XXX

Liewe Dagboek (opsioneel)

XXX

Môre is die GROOT dag - die dag waarvoor so baie geld uitgegee is. Sê nou net ek val voor die mense met my nuwe skoene of my hande sweet as ons dans? En gaan Pa regtig eers met Pietro in die studeerkamer “gesels”?

XXX

5 Oktober 2015 (of aan regterkant van die bladsy)

XXX

Liewe Dagboek (opsioneel)

XXX

Dit was heeeeerlik! Pietro het my soos ’n prinses behandel! (En my na die tyd gesoen! Moenie vir Ma sê nie.) Sorato het my wel heelaand aangegluur, maar ek het my nie daaraan gesteur nie. Dit is nie my skuld as Pietro dink ek is ouliker as sy nie.

(94 woorde)

[20]

ONTLEDING VAN KORT TRANSAKSIONELE TEKSTE

Die vrae is só geformuleer dat ’n persoonlike inkleding van die gekose onderwerp van die leerder verwag word. Verskillende persoonlikheidstipes en belangstellingsvelde word in ag geneem.

TOTAAL AFDELING C: 20

LET WEL:

- Gebruik altyd die rubriek by die nasien van die opstel (Vraestel 3, AFDELING A).
- Punte van 0–50 is in VYF hoofvlakomskrywings verdeel.
- Die kriteria vir Inhoud, Taal en Styl is verder in elk van die vyf vlakomskrywings in 'n hoë- en laevlaksubkategorie verdeel, met die toepaslike verspreiding van punte en die omskrywings.
- Struktuur word nie deur die verdeling in 'n hoë en lae vlak beïnvloed nie.

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR OPSTEL (AFDELING A) – EERSTE ADDISIONELE TAAL [50 PUNTE]

Kriteria		Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
INHOUD & BEPLANNING (Respons en idees) Organisering van idees vir beplanning; Bewustheid van doel, gehoor en konteks 30 PUNTE	Hoë vlak	28–30	22–24	16–18	10–12	4–6
		-Respons is uitsonderlik/treffend en bo verwagting -Idee is intelligent, volwasse en stem leser tot nadenke -Uitsonderlike organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons baie goed; getuig van vaardigheid -Idee heeltemal relevant, interessant en lewer bewys van volwassenheid -Organisasie baie goed en samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons bevredigend -Idee redelik samehangend en oortuigend -Redelike organisasie en redelik samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Wisselvallige samehang in respons -Idee onduidelik, nie oorspronklik nie -Min bewys van organisasie en samehang	-Respons heeltemal irrelevant -Idee deurmekaar en nie op onderwerp gefokus nie -Vaag en herhalend -Geen organisasie nie en is onsamehangend
	Lae vlak	25–27	19–21	13–15	7–9	0–3
		-Respons uitmuntend, maar uitsonderlik treffende eienskappe van 'n opstel ontbreek -Idee intelligent en volwasse -Knap organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons goed; getuig van vaardigheid -Idee relevant, interessant -Organisasie goed en samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons bevredigend, maar verval soms in onduidelikheid -Idee redelik samehangend en oortuigend -'n Mate van organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons is grootliks irrelevant. -Idee begin los staan en kan verwarrend wees -Skaars 'n bewys van organisasie en samehang	-Geen poging aangewend om in ooreenstemming met onderwerp te wees nie -Heeltemal irrelevant en ontoepaslik -Deurmekaar en geen fokus nie

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR OPSTEL (AFDELING A) – EERSTE ADDISIONELE TAAL [50 PUNTE] (vervolg)

Kriteria		Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
TAAL, STYL & REDIGERING Toon, register, styl en woordeskat is geskik vir doel/effek en konteks; Woordkeuse; Taalgebruik en konvensies, punktuasie, grammatika, spelling 15 PUNTE	Hoë vlak	14–15 -Toon, register, styl en woordeskat hoogs gepas vir doel, gehoor en konteks -Taalgebruik getuig van vertroue, indrukwekkend -Toon retories treffend en effektief -Grammatika en spelling feitlik foutvry -Knap gedaan	11–12 -Toon, styl, register en woordeskat baie gepas vir doel, gehoor en konteks -Taalgebruik effektief en 'n deurlopende gepaste toon word gebruik -Grammatika en spelling grootliks foutvry -Baie goed gedaan	8–9 -Toon, register, styl en woordeskat gepas vir doel, gehoor en konteks -Gepaste taalgebruik om betekenis oor te dra -Toon is gepas -Retoriese middele gebruik om betekenis te versterk	5–6 -Toon, register, styl en woordeskat nie gepas vir doel, gehoor en konteks nie -Taalgebruik baie basies -Toon en woordkeuse skaars toepaslik -Baie beperkte woordeskat	0–3 -Taal onverstaanbaar -Toon, register, styl en woordeskat minder gepas vir doel, gehoor en konteks -Woordeskat so beperk dat dit onmoontlik is om sin te maak
	Lae vlak	13 -Taalgebruik uitstekend en toon is retories effektief -Grammatika en spelling feitlik foutvry -Baie goed tot knap gedaan	10 -Taalgebruik toepaslik en oor die algemeen effektief -Toon gepas en effektief -Enkele foute in grammatika en spelling -Goed gedaan	7 -Voldoende taalgebruik, maar teenstrydighede word opgemerk -Toon oor die algemeen gepas en beperkte gebruik van retoriese middele	4 -Taalgebruik onvoldoende -Weinig indien enige sinsverskeidenheid -Woordeskat baie beperk	
STRUKTUUR Kenmerke van teks; Paragraafontwikkeling en sinskonstruksie 5 PUNTE		5 -Uitstekende ontwikkeling van onderwerp -Uitsonderlike detail -Sinne en paragrawe uitsonderlik gekonstrueer	4 -Logiese ontwikkeling van details -Samehangend -Sinne en paragrawe logies en toon variasie	3 -Relevante detail ontwikkel -Sinne en paragrawe goed gekonstrueer -Opstel maak nog sin	2 -Sommige punte geldig -Sinne en paragrawe foutief -Opstel maak nog effens sin	0–1 -Noodsaaklike punte ontbreek -Sinne en paragrawe foutief -Opstel maak nie sin nie
	VERSPREIDING VAN PUNTE	43–50	33–40	23–30	13–20	0–10

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR LANG TRANSAKSIONELE TEKSTE (AFDELING B) – EERSTE ADDISIONELE TAAAL [30 PUNTE]

Kriteria	Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
INHOUD, BEPLANNING & FORMAAT Respons en idees; Organisering van idees vir beplanning; Doel, gehoor, kenmerke/konvensies en konteks 18 PUNTE	15–18 -Respons uitsonderlik, bo verwagting -Idee intelligent en volwasse -Grondige kennis van kenmerke van die soort teks -Skryfwerk behou fokus -Samehang in inhoud en idees -Idee behoorlik uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun -Gepaste en akkurate formaat	11–14 -Respons baie goed en demonstreer goeie kennis van kenmerke van die soort teks -Behou fokus – geen afwyking nie -Samehang in inhoud en idees; baie goed uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun -Gepaste formaat met onbeduidende foute	8–10 -Respons voldoende en toon voldoende kennis van kenmerke van die soort teks -Nie heeltemal gefokus nie – enkele afwykings -Redelike samehang in inhoud en idees -Sommige detail ondersteun die onderwerp -Formaat oorwegend gepas, maar met enkele foute	5–7 -Basiese respons toon geringe kennis van kenmerke van die soort teks -Aanduiding van fokus, maar met afwykings -Inhoud en idees nie altyd samehangend nie -Min detail ondersteun die onderwerp -Nodige reëls van formaat vaagweg toegepas -Kritiese foute begaan	0–4 -Respons toon geen kennis van kenmerke van die soort teks nie -Betekenis onduidelik met groot afwyking -Geen samehang in idees en inhoud nie -Baie min detail ondersteun die onderwerp -Nodige reëls van formaat nie toegepas nie
TAAAL, STYL & REDIGERING Toon, register, styl, doel/effek, gehoor en konteks; Taalgebruik en konvensies; Woordkeuse; Punktuasie en spelling 12 PUNTE	10–12 -Toon, register, styl en woordeskat hoogs geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika akkuraat en goed gekonstrueer -Feitlik foutloos	8–9 -Toon, register, styl en woordeskat baie geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika oor die algemeen korrek en goed gekonstrueer -Baie goeie woordeskat -Oorwegend foutloos	6–7 -Toon, register, styl en woordeskat is geskik vir doel, gehoor en konteks -Enkele grammatikafoute -Voldoende woordeskat -Foute belemmer nie betekenis nie	4–5 -Toon, register, styl en woordeskat minder geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika onakkuraat met etlike foute -Basiese woordeskat -Betekenis belemmer	0–3 -Toon, register, styl en woordeskat stem nie ooreen met doel, gehoor en konteks nie -Besaa met foute en verward -Woordeskat nie geskik vir doel nie -Betekenis ernstig belemmer
VERSPREIDING VAN PUNTE	25–30	19–23	14–17	9–12	0–7

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR KORTER TRANSAKSIONELE TEKSTE (AFDELING C) – EERSTE ADDISIONELE TAAI [20 PUNTE]

Kriteria	Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
INHOUD, BEPLANNING & FORMAAT Respons en idees; Organisering van idees; Kenmerke/konvensies en konteks 12 PUNTE	10–12	8–9	6–7	4–5	0–3
	-Respons uitsonderlik, bo verwagting -Idee intelligent en volwasse -Grondige kennis van kenmerke van die soort teks -Skryfwerk behou fokus -Samehang in inhoud en idees -Idee behoorlik uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun -Gepaste en akkurate formaat	-Respons baie goed en demonstreer goeie kennis van kenmerke van die soort teks -Behou fokus – geen afwyking nie -Samehang in inhoud en idees; baie goed uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun -Gepaste formaat met onbeduidende foute.	-Respons voldoende en toon voldoende kennis van kenmerke van die soort teks -Nie heeltemal gefokus nie – enkele afwykings -Redelike samehang in inhoud en idees -Sommige detail ondersteun die onderwerp -Formaat oorwegend gepas, maar met enkele foute	-Basiese respons toon geringe kennis van kenmerke van die soort teks -Aanduiding van fokus, maar met afwykings -Inhoud en idees nie altyd samehangend nie -Min detail ondersteun die onderwerp -Nodige reëls van formaat vaagweg toegepas -Kritiese foute begaan	-Respons toon geen kennis van kenmerke van die soort teks nie -Betekenis onduidelik met groot afwyking -Geen samehang in idees en inhoud nie -Baie min detail ondersteun die onderwerp -Nodige reëls van formaat nie toegepas nie
TAAI, STYL & REDIGERING Toon, register, styl, woordeskat geskik vir doel en konteks; Taalgebruik en konvensies Woordkeuse; Punktuasie en spelling 8 PUNTE	7–8	5–6	4	3	0–2
	-Toon, register, styl en woordeskat hoogs geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika akkuraat en goed gekonstrueer -Feitlik foutloos	-Toon, register, styl en woordeskat baie geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika oor die algemeen korrek en goed gekonstrueer -Baie goeie woordeskat -Oorwegend foutloos	-Toon, register, styl en woordeskat is geskik vir doel, gehoor en konteks -Enkele grammatikafoute -Voldoende woordeskat -Foute belemmer nie betekenis nie	-Toon, register, styl en woordeskat minder geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika onakkuraat met etlike foute -Basiese woordeskat -Betekenis belemmer	-Toon, register, styl en woordeskat stem nie ooreen met doel, gehoor en konteks nie -Besaa met foute en verward -Woordeskat nie geskik vir doel nie -Betekenis ernstig belemmer
VERSPREIDING VAN PUNTE	17–20	13–15	10–11	7–8	0–5